CONCEPT-VERSLAG VAN DE RAADSVERGADERING VAN GEMEENTE RIJSWIJK (BEGROTINGSCYCLUS) d.d. 10 november 2026

Aanwezig **Voorzitter:** Mevrouw H. Sahin **Raadsleden:** Mevrouw I.M. Batelaan De heer J.J.D. Bruin De heer D.F.A. van Dam De heer M. van 't Eind Mevrouw E. van der Ende Dhr. A.J.H. van Essen Mevrouw R.F. Fischer De heer M.T.F. Kaffa Mevrouw P.G. Kames Mevrouw A. Koegler-Böhm Mevrouw M. A. Koornneef De heer A.O. Kösedag De heer G.A. Kruger Mevrouw S.C. Loeff De heer J. Loof Mevrouw S. van Maarseveen De heer M. El Majjaoui	**Vervolg aanwezige raadsleden:** De heer G.J.H. van Malsen De heer Y.R.B. van der Meij Mevrouw B.M.B.T. Niesen De heer R. Nunnikhoven De heer Z. Osmani Mevrouw L.B. Oude Alink De heer J.A.F. van Overmeere Mevrouw A. Prenger Mevrouw H. van Schie De heer P. Spruijt De heer T.J.B. Steijn De heer F. Stuij Mevrouw A.H. van de Waart Mevrouw W. van der Weij De heer E. Wigchert Mevrouw E. Woudstra
Aanwezige portefeuillehouders: Wethouder L. Bentvelzen Wethouder W. van Damme Wethouder J. Finke Wethouder R. Peters Wethouder M. Weterings	**Griffie:** Griffier: de heer J.A. Massaar bpa Mevrouw R. Jankipersadsing (verslag)

1. Opening en mededelingen

De voorzitter: Goedemiddag, dames en heren. Beste leden van de raad, ik vraag u vriendelijk om plaats te gaan nemen en stilte in acht te nemen. Ik open de raadsvergadering van de gemeente Rijswijk van dinsdag 10 november 2026. Het is nog niet rustig in de raadzaal. Wilt u plaatsnemen? Graag heet ik welkom de leden van de raad, de fractie-assistenten, onze wethouders, medewerkers, vertegenwoordigers van de media. Een enkele aanwezige zie ik op de publieke tribune, één, en onze beveiliger en de kijkers online uiteraard. Het is vandaag een bijzondere vergadering. Het is het eerste begrotingsdebat van deze raadsperiode en u gaat met elkaar in debat over het meest kaderstellend document, de begroting en natuurlijk een aantal andere stukken

die daar ook bij horen. Maar het is ook het moment om vanuit uw fractie met elkaar en natuurlijk met het publiek uw algemene beschouwingen te delen vanuit uw eigen politieke achtergrond. Dat is ook zo mooi aan onze democratie. Tegelijkertijd hebben we natuurlijk ook de verantwoordelijkheid als gemeentebestuur om in het algemeen belang te dienen. Algemeen belang is wat we als samenleving als geheel nodig hebben, met oog voor andere perspectieven en belangen. Ik hoop dat u ook ruimte blijft houden voor het andere perspectief. Ook voor deze vergadering vraag ik u respectvol met elkaar om te gaan. De woorden die wij uitspreken hier hebben betekenis en invloed. En dat herhaal ik altijd, het is goed om ons daarvan bewust te zijn en elkaar persoonlijk ook heel te laten. Dan heeft u vanuit de griffie instructie, informatie gekregen via de procesbrief over de tijden, over de volgorde van spreken. Ik ga ervan uit dat dat helemaal voor u duidelijk zal zijn. Aan mij is wel gevraagd een verzoek van de lokale media met u te delen, om uw eerste termijn als fractievoorzitter achter het spreekgestoelte onder de publieke tribune te houden. Dat is vanwege het mooie beeldmateriaal dat er dan gemaakt kan worden. Dan heeft er niemand zich afgemeld voor deze vergadering, we hebben geen bericht van verhindering ontvangen. Wat we wel hebben ontvangen, is het bericht dat de heer Van Essen van Forum voor Democratie later zal komen en de heer Van ‘t Eind van GroenLinks. De heer Van Damme, die zie ik net binnenkomen, die is aanwezig. Van de heer El Majjaoui heb ik verder geen bericht ontvangen, die verwacht ik dan dat die ook later zal aanschuiven. Dan stel ik aan u voor, voor de leden bureau van stemopneming, als volgt de volgende raadsleden te benoemen. Als voorzitter mevrouw Prenger en als leden mevrouw Koegler en de heer El Majjaoui. Die zal vast binnenkomen, daar ga ik van uit. Dan mededelingen college. Wethouder Bentvelzen wil graag twee mededelingen doen, ik geef haar het woord. Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank. Twee mededelingen richting de fractie van PRO Rijswijk, want die ben ik hen verschuldigd. Een toezegging richt zich op het Vitaal plus. Ik heb toegezegd dat ik naar aanleiding van hun vragen bij het Kadernotadebat een tussenstand zou geven. Door het aanpassen van de flyer, verspreiding in het netwerk en werkbezoeken van onze Wmo-consulenten aan de uitvoerder is het bereik vergroot. Waar er in juli nog 5 deelnemers waren van de 27 beschikbare plekken, zijn er inmiddels 18 aanmeldingen ontvangen. Die hebben we nog even geverifieerd en dat heeft geleid tot 15 actieve deelnemers, want er waren 3 aanmeldingen die konden om medische redenen niet starten of doorgaan met het traject. Om deelnemers het minimale traject van 12 maanden aan te bieden, loopt de pilot door tot eind 2027. Inwoners kunnen zich nog melden tot half december en na afloop van de trajecten worden de resultaten en effecten van de zelfredzaamheid in kaart gebracht. Dat was mijn mededeling nummer 1, voorzitter. Mijn mededeling nummer 2, die heb ik vorige week toegezegd. Dat was dat ik aanstaande of afgelopen vrijdag een bestuurlijk overleg had voor beschermd wonen en de maatschappelijke opvang. Ik zou daar een terugkoppeling over geven. Afspraken die we daarbij kunnen maken is dat Den Haag wat meer transparantie gaat geven over de omvang van het probleem, het beschikbare budget en de inzet hiervan. We hebben gesproken over meer inzicht en regie over de gebruikte hotelcapaciteit die Den Haag nu gebruikt in Rijswijk. We hebben het gehad over de toepasbaarheid van het Delftse model. Deze wordt regionaal actief onderzocht. We hebben het gehad over een gezamenlijke brief aan de provincie, met daarin een pleidooi voor versoepeling van de regels rondom kantoorpanden. Zodat leegstaand zakelijk vastgoed tijdelijk, voor 10 tot 15 jaar, kan worden ingezet voor huisvesting. En in een lokale opgave hebben we een tweetal dingen afgesproken. Een daarvan zou u ook terugvinden in de prestatieafspraken, dat is een herinventarisatie van het aantal convenantwoningen. Samen met Rijswijk Wonen en Vidomes wordt gezocht naar een tussenvoorziening voor maatschappelijke opvang en uitstroom van beschermd wonen. De woonzorgopgave, daarvoor wordt door bureau Companen de doelgroep beschermd wonen en maatschappelijke opvang meegenomen in de herijking van de lokale woonzorgopgave ter voorbereiding op het volkshuisvestingprogramma. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Bentvelzen. Dan loop ik nu even naar het spreekgestoelte, omdat ik wil stilstaan bij het overlijden van Ashwien Poedai. Ik wil u ook graag uitnodigen om te gaan staan, voor zover dat mogelijk is. Geachte leden van de raad, beste aanwezigen in de zaal en op de publieke tribune, kijkers thuis, voor we aan het inhoudelijke begrotingsdebat beginnen, wil ik graag stilstaan bij het overlijden van onze collega Ashwien Poedai. Ik wil u vragen om te, u staat al. Ashwien is op vrijdag 30 oktober plotseling overleden. Dat nieuws heeft ons diep geraakt. De afgelopen drieënhalf jaar was Ashwien als beveiliger een vertrouwd gezicht in het Huis van de stad. Voor raadsleden, voor veel medewerkers en bezoekers was Ashwien veel meer dan de vriendelijke beveiliger bij de ingang. Hij was iemand die altijd in was voor een praatje en oprecht belangstelling toonde. Met zijn open houding en gastvrijheid zorgde hij ervoor dat mensen zich welkom en veilig voelden. Ashwien was ook goed in zijn vak. Eén blik was voldoende als er iets aan de hand was. Hij was voor velen een vast en vertrouwd onderdeel van ons Huis van de stad. Het is moeilijk te bevatten dat hij er niet meer is. We gaan zijn betrokkenheid, glimlach en de dagelijkse ontmoetingen met hem missen. Namens de gemeenteraad, het college en alle medewerkers wil ik mijn medeleven uitspreken met zijn ouders, familie, vrienden en iedereen die hem liefhad. Wij wensen hen heel veel sterkte en kracht toe bij dit grote verlies. Ik wil u vragen om samen met mij ter nagedachtenis aan Ashwien een moment stil te zijn.

De voorzitter: Dank u wel.

2. Spreekrecht burgers

De voorzitter: Dan gaan wij door met de agenda. Agendapunt 2, spreekrecht burgers. De heer Baart heeft zich aangemeld als inspreker en hij gaat spreken over de Villa ExpertCare in Rijswijk. Mijnheer Baart, u heeft vijf minuten spreektijd.

Inspreker 1: Voorzitter, allereerst wil ik u danken voor de mogelijkheid in te spreken tijdens deze vergadering. Mijn naam is Jonas Baart, ik ben de vader van Anna. Anna is een lief meisje van vijftien jaar. Zij is zeer ernstig meervoudig en verstandelijk beperkt. Nu al. Als ouders zorgen wij met liefde voor haar, maar die zorg is zwaar en houdt nooit op. Het is daarom fijn om als ouders af en toe ontlast te worden. De afgelopen tien jaar ging Anna precies daarvoor naar de Villa ExpertCare aan de Huis te Landelaan hier in Rijswijk. Een fijne plek met lieve en kundige medewerkers, waar we de zorg voor Anna met een gerust hart één weekend per maand en enkele weken per jaar tijdens de vakanties konden overlaten. Die plek gaat nu verdwijnen. De zorg even kunnen uitbesteden, is voor ons geen luxe, maar een bittere noodzaak. Bij Anna moeten we altijd aanstaan, dag en nacht. Verslikt ze zich, stikt ze, heeft ze een epileptische aanval, moeten we ingrijpen? Een andere zorgouder noemde dit de stokstaartjesstand, naar die schattige beestjes uit de Kalahariwoestijn die ook altijd op hun hoede moeten zijn. Dat aanstaan is slopend. In de weekenden dat Anna uit logeren gaat, kunnen we even bijkomen. Een keertje uitslapen, extra aandacht geven aan onze andere twee zoons. En in de vakantieweken kunnen we even weg, maar we kunnen ook gewoon even thuisblijven zonder zorg. Even opladen. De momenten dat Anna naar de Villa ging, waren voor ons een levenslijn. Die levenslijn verdwijnt en er is nog geen zicht op een vervanging. Met het vertrek van ExpertCare wordt er zowel landelijk als regionaal een gat geslagen in de beschikbaarheid van respijtzorg waar wij gebruik van maakten en ook in de medische kindzorg. Dat is een andere vorm van zorg die ExpertCare ook leverde. Expertcare beloofde dat er voor elk kind een passende vervolgplek gevonden zou worden. Die belofte wordt gebroken. Voor de zorg die ExpertCare leverde, bestaan wachtlijsten of de plekken zijn er simpelweg niet. Brancheorganisatie BINKZ geeft al langer het signaal af dat er te weinig plekken zijn en dat de geografische verdeling over Nederland ook nog eens erg scheef is. Voorzitter, u heeft zich altijd erg betrokken getoond bij Villa ExpertCare. U bent er regelmatig op bezoek geweest en u heeft gezien wat de zorg inhoudt en hoe belangrijk deze is voor zowel

kinderen als hun ouders. Ook de verantwoordelijk wethouder voor zorg en de raad vinden, zo heb ik begrepen, het waardevol en belangrijk dat Rijswijk voor dit type zorg, door dit type zorg te huisvesten, een belangrijke rol kan spelen in het regionale aanbod voor de zorg voor de meest kwetsbare kinderen van onze samenleving. Daarom zou ik u willen vragen, mede namens de ouders van alle kinderen met een grote zorgvraag, voor nu en in de toekomst alles in het werk te stellen om de Villa als locatie voor dit soort zorg te behouden? Hoe u dit kunt doen, daar heb ik op dit moment niet een panklaar antwoord op. Zelf kan ik me voorstellen dat de gemeente via het bestemmingsplan zaken kan afdwingen of via het vestigen van een voorkeursrecht kan voorkomen dat de Villa wordt verkocht om er andere activiteiten te ontplooien. Ook zou onderzocht kunnen worden of de gemeente het pand kan verwerven en tegen gunstige voorwaarden kan verhuren aan startende zorgorganisaties die dit soort zorg graag zouden willen leveren, maar de middelen om vastgoed te verwerven nog niet hebben. De mogelijkheden zijn ongetwijfeld legio. Ik roep u dan ook op om dit goed te onderzoeken. Durf outside de box te denken om zo de mogelijkheden te ontdekken die wellicht niet vanuit de gemeentelijke standaarden naar voren zouden komen. Mocht u hulp nodig hebben vanuit een betrokken ouder, dan ben ik meer dan bereid om hierover in gesprek te gaan. Sorry.

De voorzitter: Mijnheer Baart, ik dank u hartelijk voor uw kostbare tijd en vooral het delen van uw zorg over dit belangrijke onderwerp. Ik kan denk ik namens het hele gemeentebestuur wel spreken dat wij dit ontzettend belangrijk vinden. Wij zullen met u in contact blijven en kijken wat in ons vermogen ligt als gemeente. Het is een heel complex onderwerp waarbij we met rollen en verantwoordelijkheden liggen. Maar het is goed dat u hier bent en heeft ingesproken. Dank u wel.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dan gaan wij door naar agendapunt 3, vaststelling van de agenda. Kunt u instemmen met de agenda die geagendeerd is? Dat is het geval.

4. Algemene beschouwingen en begroting: Raadsvoorstel RV 26 030 - Tweede halfjaarrapportage 2026

4.a Spreekteksten

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 4, de algemene beschouwingen. Ik geef als eerste het woord aan mijnheer Van Malsen, fractievoorzitter van PRO Rijswijk.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dank. Voorzitter, wat ik nu zo mooi vind aan Rijswijk is dat wij onze kiezers in deze stad zo serieus nemen dat er niet één, maar twee akkoorden gesloten zijn in deze raad. Aan de ene kant is daar het oppositie-akkoord en aan de andere kant hebben we ons recent gepresenteerde oppositieplan. Ik begin met een analyse van die eerste. Voorzitter, de wereld staat in brand, er is geen tijd te verliezen. Op klimaat, bestaanszekerheid, mobiliteit, antidiscriminatie, wonen, is het nu tijd om grote stappen te zetten. Maar we missen die urgentie wel in deze begroting en dat baart ons zorgen, voorzitter. Maar we hebben nog wel wat vragen en suggesties waarmee het college onze zorgen mogelijk weg kan nemen. We treffen in deze begroting namelijk veel ideeën en wensdenken, waarbij de kosten op de baten vooruitlopen en het de vraag is of de baten ooit nog zullen komen? Ten eerste het verschil tussen het coalitieakkoord en deze begroting. Op sommige punten lijkt de begroting namelijk het coalitieakkoord rechts in te halen. Zo staat er in de tekst te lezen dat na mei 2027 het college helemaal wil stoppen met het opvangen van asielzoekers, terwijl het college eerder aangegeven heeft zich wel aan de wet te willen houden. De begroting is daar wat ons betreft stelliger in dan het coalitieakkoord. Maar we zijn meer dan bereid de coalitie verder te helpen en de tekst in de begroting weer gelijk te trekken aan die van het akkoord. Vandaar dat wij het amendement, wij doen wat

wettelijk moet en onvermijdelijk is, indienen die precies dit doet. Hoewel we het college en de ambtenaren dankbaar zijn voor de antwoorden op onze vragen over de begroting en tijdens de tafeltjesavond, blijven er toch nog een paar vragen over. Want hoe zit het nu bijvoorbeeld met de huisvesting van Oekraïners? We weten dat er in Te Werve Oost en in NOVUM woningen beschikbaar zijn voor Oekraïners. Maar denkt het college dat ze met deze locaties alle hotelopvang kunnen afbouwen en wanneer dan? Is er ook al een plan in de maak om de ondersteuning aan Oekraïners voort te zetten als de Richtlijn Tijdelijke Bescherming in 2028 vervalt? Dan nog even iets over de voedselbankwinkel en de ruilwinkels. Kan de wethouder ons een laatste stand van zaken geven in de zoektocht naar nieuwe locaties voor deze initiatieven? Over het Meldpunt Bezorgd hadden we nog een vraag. Het college geeft aan dat Meldpunt Bezorgd goede resultaten oplevert. Tegelijk valt de incidentele bekostiging weg. Hoe gaat het college dit programma de komende jaren bekostigen? Dan nog even een toezegging waar we eerder al van de wethouder hebben gehoord dat die zich daaraan wil houden. Dat gaat over de bezuinigingen van 450 duizend euro per jaar op bestaanszekerheid. Kan de wethouder de toezegging herhalen die tijdens het Kaderdebat gedaan is dat de bezuiniging van 450 duizend euro per jaar op bestaanszekerheid niet ten koste zal gaan van al bestaande regelingen? Station RijswijkBuiten ook nog. Ik ga even in vogelvlucht door een heleboel onderwerpen heen. Hoe gaat het college op een meetbare manier realiseren dat het station er komt, zonder het groen aan te tasten? Wat zijn de eisen die het college neerlegt bij de andere partijen die betrokken zijn bij de oude lijn? Waarom is het station precies minder goed inpasbaar bij ‘t Haantje dan bij de andere locatie en wanneer mogen we hier als raad over beslissen? Kan het college toezeggen dat ze ook de zorgen die wij hebben over het groen duidelijk mee te nemen in deze gesprekken? Voorzitter, als de coalitiepartijen echt menen dat ze samen willen werken met de rest van de raad, dan moeten ze ook de kaderstellende rol van de raad serieus nemen. Dat zien we op een paar punten in deze begroting misgaan. Daarom dienen we ook onder andere de motie, neem de kaders van de raad serieus, in. Want het kan namelijk niet zo zijn dat de raad een kader vaststelt, in dit geval de Mobiliteitsstrategie, en dat het college dan later eigenstandig beslist dat sommige onderdelen van dat kader ineens niet meer de bevoegdheid van de raad zijn. Zeker niet op een bij uitstek zo politiek onderwerp als de maximumsnelheid op wegen. Trouwens, voorzitter, nu we het toch hebben, wat is er gebeurd met de afspraak die we in de vorige periode gemaakt hebben om alle besluiten rondom asielzoekers aan de raad voor te leggen? Is het college alsnog voornemens om de raad invloed uit te laten oefenen op besluiten die gaan over het opvangen van asielzoekers? Het zou mooi zijn als het college hier duidelijkheid over kan verschaffen, voorzitter, want zitten er genoeg concrete ideeën achter deze begroting of heeft het allemaal een zuiver utopische betekenis? Maar goed, op veel vlakken hebben we in aanloop naar dit debat goed samen kunnen werken door coalitie- en oppositiegrenzen heen. Zoals onder andere bij de motie, ervaringsstages voor ambtenaren. Door ambtenaren ervaringsstages te laten doen, dragen we bij aan de kwaliteit van dienstverlening over de gehele breedte van de gemeente, zowel in het sociale als in het fysieke domein. Het haalt beleidsambtenaren achter hun bureau vandaan en laat ze meemaken wat hun beleid in de wereld teweegbrengt. Zo kunnen we beleid maken dat de bestaanszekerheid en de vrije ontwikkeling van onze inwoners verbetert. En voorzitter, is de vrije ontwikkeling van ieder niet een voorwaarde voor de vrije ontwikkeling van ons allen? Ook op de moties, op weg naar een circulair Rijswijk en knelpunten aanpak isolatie VvE, hebben we aan beide kanten van deze raadszaal medestanders gevonden. Daar word ik in ieder geval erg blij van, zeker omdat Rijswijk zich de afgelopen jaren namelijk al sterk gemaakt heeft voor haar ambities op duurzaamheid en het verbeteren van bestaanszekerheid. Met deze moties willen we die trend versterken en voortzetten. Rijswijk is namelijk een kneiter groene en sociale gemeente en dat willen we graag zo houden. Een erg prettige samenwerking, voorzitter, en daar zijn we blij mee. Want voor PRO is het belangrijk dat we eindelijk overal aan de onderlinge verbinding en verstandhouding van de democratische partijen aller landen werken en dat vertaalt zich ook naar hier in Rijswijk. Voorzitter, daarom ben ik ook erg blij dat we met D66 Rijswijk en DENK-PGenR de handen ineen hebben geslagen en vorige maand ons definitieve oppositieplan

konden presenteren. We zijn daarna meteen met alle achttien leden van onze fracties keihard aan de slag gegaan om de plannen uit te werken. De eerste resultaten daarvan ziet u vanavond. Zoals de twee moties op het gebied van diversiteit, de motie, artikel 1 in subsidiebeleid, en de motie, voorlichting over discriminatie en racisme. En racisme en discriminatie zijn namelijk aan de orde van de dag in Rijswijk. We lopen daarin helaas al jaren voorop in deze regio. Diversiteit is daarom niet voor niets een belangrijke pijler van ons oppositieplan. Met deze moties hopen we onder andere maatschappelijke organisaties, subsidiepartners, scholen, sportverenigingen te helpen om discriminatie en racisme bespreekbaar te maken en uiteindelijk te bestrijden. Voorzitter, de geschiedenis van elke samenleving tot nu toe is een geschiedenis van de klassenstrijd. Nergens tekent die strijd zich op dit moment in Rijswijk beter af dan rondom Villa ExpertCare aan de Huis te Landelaan. Het miljardenbedrijf B. Braun is daar op dit moment de eigenaar van en dat is een familiebedrijf gerund door de familie Braun. De huidige CEO, Anna Maria Braun, is 1,5 miljard euro waard. Haar vermogen is zelfs het afgelopen jaar met 25 procent gestegen, voorzitter. B. Braun is een bedrijf dat maakt per jaar 6 miljard euro omzet. Toch is er volgens haar bedrijf geen geld om Villa ExpertCare, dat een verlies van 1 miljoen euro per jaar leidt, in de lucht te houden. Even voor de vergelijking, voorzitter. Met de vermogensaanwas die Anna Maria Braun afgelopen jaar heeft gekregen, zou zij dat tekort 250 jaar lang kunnen dekken, hoogstpersoonlijk. Dan hebben we het nog niet eens over haar broers en zussen, neven en nichten. Vandaar dat wij met onze motie, geen kinderen in de kou, proberen daar een vuist tegen te maken, voorzitter. We zijn te laat om alle negatieve gevolgen van het besluit van B. Braun tegen te gaan. Maar dat betekent niet dat we niet vanaf nu alle zeilen bij kunnen zetten om de broodnodige zorg voor deze ernstig zieke kinderen in Rijswijk te behouden. Ik hoop dat uw raad, zoals ik u zelf ook al heb horen doen, de woorden van de inspreker daarbij ook weegt. Voorzitter, Rijswijk verbindt ons allemaal. Vandaag hebben we de kans om te laten zien dat het ons menens is, want we hebben nog een wereld te winnen, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Malsen. Dan geef ik graag het woord aan de fractievoorzitter van Rijswijks Belang, mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler-Böhm: Dank u wel, voorzitter. Afgelopen juli stond Rijswijks Belang bij het Kaderdebat met een duidelijke boodschap, beter begint vandaag. We spraken toen over waar we met Rijswijk naartoe willen. Een veilige stad, een betrokken stad en een stad waar het prettig wonen, werken en leven is. En natuurlijk ook een financieel gezonde gemeente. Als we kijken naar de begroting die vandaag voorligt, dan zien we dat veel van onze ambities daarin terugkomen. Daar zijn we blij mee en daar zijn we trots op. Er is de afgelopen periode ook hard aan gewerkt. We willen het college en onze coalitiepartners dan ook een compliment geven voor al het werk dat is verzet, maar we zijn er natuurlijk nog niet. Het komt er nu op aan dat we blijven doorpakken en ervoor zorgen dat onze plannen ook zichtbaar worden. Dat inwoners, ondernemers en verenigingen niet alleen horen wat we willen bereiken, maar vooral merken dat er iets verandert in de stad. Onze boodschap voor vandaag is helder, de koers staat en nu is het tijd om door te pakken. Als eerste een veilige, schone en leefbare stad die vraagt om meer dan alleen handhaving. Ook preventie, zichtbaarheid en een verzorgde openbare ruimte zijn daarin belangrijk. Iedereen moet zich welkom en veilig kunnen voelen. En daarom zijn we blij met de extra inzet op handhaving, want regels die zijn er niet voor niets. Ze moeten duidelijk zijn, maar ook worden nageleefd. Overlast, vervuiling en gedrag dat ten koste gaat van anderen moet worden aangepakt. Over de overlast in de Muziekbuurt is al uitgebreid gesproken in de raad. Het is goed dat er stevige maatregelen zijn genomen en dat er blijvend aandacht voor is vanuit het college. Tegelijkertijd krijgen we als Rijswijks Belang signalen dat de overlast zich verplaatst naar omliggende wijken. En ook in onze winkelcentra horen we veel klachten. Zwerfafval, vervuiling, fatbikes en hinderlijk fietsgedrag zorgen ervoor dat bezoekers zich niet altijd prettig en veilig voelen. In de Bogaard speelt daarnaast overlast van groepen hangjongeren. Rijswijks Belang vindt dat onze winkelcentra plekken moeten zijn waar mensen graag komen,

waar ze prettig kunnen winkelen en elkaar kunnen ontmoeten. Schoon, verzorgd, veilig en toegankelijk voor iedereen. Daarom willen we met onze motie, samen werken aan schone en leefbare winkelgebieden, laten onderzoeken of herkenbare gastheren en gastvrouwen hieraan kunnen bijdragen. We dienen deze motie in samen met Beter voor Rijswijk, de Rijswijkse VVD, Koers Kaffa, D66, DENK-PGenR en CDA. Mensen die zichtbaar aanwezig zijn, bezoekers helpen, ondernemers ondersteunen en waar nodig mensen vriendelijk, maar duidelijk aanspreken. En ook kunnen ze overlast en vervuiling signaleren en dit onder de aandacht brengen van jongerenwerk en de gemeente. Dit is geen vervanging van reguliere handhaving, maar een aanvulling daarop. Onze lijn is helder, vriendelijk en preventief waar het kan met gastheren en gastvrouwen, maar duidelijk en streng waar het nodig is met onze handhaving. Met onze motie vragen we het college om de mogelijkheden voor een pilot van de inzet van gastheren en gastvrouwen voor één jaar te onderzoeken waarbij we ook kijken naar participatiebanen. Zo kunnen we enerzijds werken aan leefbare winkelcentra en anderzijds kansen bieden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. En dan het groen, voorzitter, want een leefbare stad is ook een groene stad. We zijn blij met de jaarlijkse 200 duizend euro voor een kwaliteitsimpuls van ons groen. Wel vinden we belangrijk dat de raad nauw betrokken wordt bij de keuzes over deze besteding. Daarbij gaat het niet alleen om nieuw groen, maar juist ook om goed onderhoud, gezonde bomen, biodiversiteit, schaduw en het opvangen van regenwater. Waar mogelijk kunnen we groenverbetering misschien ook combineren met maatregelen tegen wateroverlast. Want een groene stad bereik je niet alleen met nieuwe plannen, maar vooral door goed onderhoud en slimme keuzes. En dan een betrokken stad, voorzitter, want onze stad blijft groeien en veranderen. Er worden woningen gebouwd, wijken ontwikkeld en voorzieningen ingericht. En terwijl de ene generatie het stokje doorgeeft aan de volgende, moeten we ervoor zorgen dat Rijswijk ook voor onze jongeren een aantrekkelijke en levendige stad blijft. Een stad waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten, waar ze zich kunnen ontplooien en waar voldoende ruimte is voor eigentijdse ontmoetingsplekken. Jongeren moeten daarom vanaf het begin kunnen meedenken over hun eigen leefomgeving. Wat missen ze in hun wijk, waar willen ze elkaar ontmoeten en welke voorzieningen maken Rijswijk eigenlijk aantrekkelijk? En daarom dienen we de motie, jongeren laten meedenken over hun leefomgeving en de ontwikkeling van Rijswijk, in. Dit doen we samen met Beter voor Rijswijk, de Rijswijkse VVD, CDA, Koers Kaffa, PRO en DENK-PGenR. In de motie roepen we het college op om jongeren tijdig te betrekken bij gebiedsontwikkelingen, de inrichting van de openbare ruimte en voorzieningen. Ook vragen we aandacht voor het behoud van bestaande initiatieven en het creëren van nieuwe ontmoetingsplekken die ook echt aansluiten bij de behoeften van onze jongeren. Want wie bouwt aan de toekomst van Rijswijk, die moet luisteren naar de generatie die deze toekomst gaat vormgeven. En betrokkenheid betekent ook dat de gemeente goed bereikbaar en toegankelijk is voor iedereen. En daar zien we de afgelopen periode echt stappen in de goede richting. De dienstverlening is verbeterd en dat verdient wat ons betreft een compliment. We horen van inwoners namelijk steeds vaker dat ze sneller geholpen worden, dat vragen vlot worden opgepakt en meldingen in de BuitenBeter-app sneller worden afgehandeld. Dat is mooi om te zien en vooral fijn voor onze inwoners en we hopen dan ook dat het college deze koers vasthoudt. En dan een stad waar het goed leven is. Rijswijk groeit en dat biedt kansen. Maar groeien om het groeien, dat moet wat Rijswijks Belang betreft niet het doel zijn. Bij nieuwe ontwikkelingen moeten we verder kijken dan alleen woningen bouwen. We willen betaalbare woningen voor starters en middeninkomens, aandacht voor ouderen en wijken waar verschillende mensen prettig samen kunnen wonen. Gebieden als Bogaard Stadscentrum, het Havenkwartier, Kessler Park en de Plaspoelpolder bieden mooie kansen voor woningen, werkgelegenheid en voorzieningen. Maar dan moeten ook de bereikbaarheid, het parkeren, het groen en de voorzieningen op orde zijn. We moeten voorkomen dat de druk op bestaande wijken steeds groter wordt. Rijswijk mag wat Rijswijks Belang betreft groeien, maar wel op een manier die onze stad leefbaar houdt. Ook onze ondernemers zijn belangrijk voor een levendige stad. Ze zorgen voor banen, voorzieningen en gezellige winkelgebieden. In juli spraken we over een warm welkom voor ondernemers en het college heeft dit voortvarend opgepakt. Maar een warm

welkom moet natuurlijk niet ophouden zodra een ondernemer zich bij de gemeente meldt. Ook daarna moet de gemeente meedenken en helpen. In de begroting staat dat het college het vergunningenproces wil verbeteren en dat vinden we een goede stap. Met onze motie, eenvoudiger en klantgerichter vergunningenproces voor ondernemers, willen we daar concreet verder invulling aan geven. Deze motie dienen we samen in met Beter voor Rijswijk, de Rijswijkse VVD, CDA, Koers Kaffa, D66 en DENK-PGenR. Want ondernemers die lopen soms tegen ingewikkelde procedures aan, verschillende loketten en onduidelijke communicatie. We zijn ook benieuwd hoe het op dit moment staat met de doorlooptijden van het aanvragen van vergunningen? Hoelang duurt het gemiddeld voordat een vergunning wordt verleend en waar kan dat sneller? Dat is belangrijk, want denk bijvoorbeeld aan een horecaondernemer die zijn terras wil uitbreiden of een ondernemer die zijn pand wil aanpassen. Daarvoor zijn soms meerdere aanvragen en vergunningen nodig. Voor de gemeente zijn dat soms verschillende procedures, maar voor de ondernemer is het gewoon één plan. En dan mag je toch verwachten dat de gemeente meedenkt, zaken op elkaar afstemt, snel en tijdig handelt en zorgt voor één duidelijk aanspreekpunt. Rijswijks Belang wil dat ondernemers weten waar ze aan toe zijn en niet van het ene loket naar het andere worden gestuurd. En daarom willen we de ondernemers graag actief betrekken bij deze verbeteringen. Want een ondernemer die moet kunnen ondernemen en niet verdwalen in het gemeentehuis. Een stad waar het goed leven is, betekent ook ruimte voor sport en verenigingen. Onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties zijn ontzettend belangrijk. Ze brengen mensen samen, houden jong en oud betrokken en ze zorgen dat iedereen mee kan doen. Dat gebeurt vaak dankzij de inzet van de vrijwilligers en die mogen we niet als vanzelfsprekend zien. Daarom vinden we het belangrijk dat verenigingen een goede ondersteuning krijgen en hun accommodaties betaalbaar blijven. We vragen het college daar blijvend oog voor te houden. En dan de gezonde financiën. We kunnen veel willen voor Rijswijk, maar uiteindelijk moet het ook betaalbaar blijven. Het is positief dat we voor 2027 een begroting met een verwacht overschot van ruim 2 miljoen euro presenteren. Tegelijkertijd zien we dat de financiële positie op langere termijn aandacht vraagt. De schuld loopt op en de financiële ruimte wordt kleiner. En dat vraagt om scherpte en op tijd bijsturen. En dat betekent ook keuzes maken, de gemeente kan nu eenmaal niet alles voor iedereen oplossen. Dat zien we bijvoorbeeld in de jeugdzorg en de Wmo. Rijswijks Belang vindt het belangrijk dat hulp en ondersteuning terechtkomt bij de mensen die het echt nodig hebben. Niet ieder probleem vraagt om professionele zorg. We moeten kijken naar wat mensen zelf kunnen, samen met hun omgeving, normaliseren waar dat kan en ondersteunen waar het echt nodig is. Juist door kritisch te kijken naar wat we wel en niet doen, houden we de zorg beschikbaar voor de mensen die echt niet zonder kunnen. En dat is misschien niet altijd de makkelijkste boodschap, maar wel een noodzakelijke keuze. En tegelijkertijd wil Rijswijks Belang ook de woonlasten voor inwoners zo stabiel mogelijk houden. Het is dan ook goed om te zien dat deze in 2027 nagenoeg gelijk blijven. Want voorzitter, gezond financieel beleid betekent niet dat je niets doet. Het betekent dat je verstandige keuzes maakt, zodat Rijswijk ook in de toekomst een financieel gezonde en leefbare stad blijft. En dan tot slot, voorzitter, Rijswijks Belang is trots dat veel van onze ambities terugkomen in de voorliggende begroting. Maar uiteindelijk gaat het erom dat inwoners, ondernemers en verenigingen dat ook daadwerkelijk zien, voelen en ervaren. De koers is bepaald en nu komt het erop aan dat we samen de schouders eronder zetten en onze ambities waarmaken. Met duidelijkheid, daadkracht en de bereidheid om door te pakken.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Dan geef ik graag het woord aan de fractievoorzitter van Beter voor Rijswijk, mevrouw Prenger. Ook u heeft, mevrouw Prenger, elf minuten spreektijd.

Mevrouw Prenger: Dank u wel, voorzitter. Vandaag bespreken wij de begroting van 2027, een begroting waarin Beter voor Rijswijk duidelijke keuzes ziet voor onze inwoners, ondernemers en de toekomst voor onze mooie stad. Rijswijk groeit, dat biedt kansen, maar brengt ook verantwoordelijkheden met zich mee. Want

groei mag nooit een doel op zich zijn. Onze inwoners moeten er echt beter van worden. Met ons coalitieakkoord, duidelijkheid en daadkracht, werken wij samen met onze coalitiepartners aan een financieel gezond, veilig en leefbaar Rijswijk. Voorzitter, de politieke onrust van de afgelopen periode is niemand ontgaan. Wij. Rijswijk trok zich na interne problemen terug uit de coalitie. Maar voor Beter voor Rijswijk is één ding duidelijk, interne partijproblemen mogen niet worden afgewenteld op een goed functionerende wethouder. Onze inwoners verwachten dat wij besturen en dat blijven wij doen. Afspraak is afspraak. Beter voor Rijswijk is blij met de investeringen in veiligheid, woningbouw, onderwijs, sport en onze wijken. Maar ook met het feit dat de woonlasten in 2027 nagenoeg gelijk blijven, de parkeertarieven niet stijgen en het ophalen van grofvuil goedkoper wordt. Want juist die dagelijkse kosten maken voor onze inwoners het verschil. Het is een begroting waarin duidelijke keuzes worden gemaakt. Keuzes voor onze inwoners, voor onze ondernemers en voor de toekomst van onze mooie stad. Rijswijk groeit en dat brengt kansen, maar zeker ook verantwoordelijkheden met zich mee. Beter voor Rijswijk blijft zich inzetten voor een stad waar kinderen veilig kunnen opgroeien, ouderen goede zorg krijgen en ondernemers de ruimte krijgen. Want de stad bestaat niet alleen uit stenen en cijfers, een stad bestaat uit mensen. Onderwijs. Rijswijk groeit. We zijn hard op weg naar een stad met 80 duizend inwoners. Bij een groeiende stad horen ook groeiende ambities. Wat Beter voor Rijswijk betreft, moeten we verder kijken dan vandaag. Wij willen ruimte bieden aan een goed en toegankelijk onderwijs op alle niveaus. Het faciliteren van mbo-onderwijs in onze eigen stad is daarbij een mooie gelegenheid. Maar waarom zouden we daar stoppen? Een dependance van een hogeschool en wie weet in de toekomst zelfs van een universiteit? Beter voor Rijswijk wil die mogelijkheden natuurlijk openhouden. Niet denken in beperkingen, maar kijken naar kansen voor onze jongeren, voor onze lokale ondernemers en voor de toekomst van Rijswijk. Studenten en jongerenhuisvesting. Voorzitter, bij de groei van Rijswijk horen ook kansen voor onze jongeren. In ons coalitieakkoord, duidelijkheid en daadkracht, hebben wij aandacht voor studenten- en jongerenhuisvesting opgenomen. Beter voor Rijswijk vindt het belangrijk dat jongeren die in onze stad zijn opgegroeid ook de kans krijgen om hier zelfstandig te gaan wonen. Studeren, werken en een toekomst opbouwen moet ook in Rijswijk mogelijk zijn. Kan de wethouder aangeven welke concrete stappen inmiddels zijn gezet en wanneer onze jongeren hiervan daadwerkelijk iets gaan merken? Leerlingenvervoer. Bij leerlingenvervoer vindt Beter voor Rijswijk zelfredzaamheid belangrijk waar dat mogelijk is. Maar zelfredzaamheid moet je stimuleren en ondersteunen, niet afdwingen of tegenwerken. Ieder kind is anders en maatwerk blijft noodzakelijk. Het belang en de veiligheid van het kind moet altijd vooropstaan. Wij zijn blij dat de wethouder begin januari een bijeenkomst met woordvoerders heeft gepland. Want uiteindelijk gaat het niet alleen om vervoer, maar vooral om kinderen die veilig en met vertrouwen naar school kunnen. Jeugdzorg. De kosten van jeugdzorg rijzen de pan uit en dat baart Beter voor Rijswijk grote zorgen. Voor 2027 staat er maar liefst 28,9 miljoen euro begroot. Voor Beter voor Rijswijk staat voorop dat kinderen die zorg nodig hebben dat ook krijgen, maar niet iedere opvoedvraag hoeft meteen een zorgvraag te worden. Meer inzet op preventie, vroegtijdige ondersteuning is wat ons betreft noodzakelijk. Daarom dient Beter voor Rijswijk samen met Rijswijks Belang, VVD Rijswijk, CDA Rijswijk, Koers Kaffa en DENK-PGenR een motie in. De motie heet, eerst passende ondersteuning, dan gespecialiseerde jeugdzorg. Voorzitter, het gaat niet alleen om hoeveel geld we uitgeven, maar vooral hoe we het besteden. Eenzaamheid. Eenzaamheid is ook in Rijswijk een groeiend probleem en dat is niet alleen onder ouderen, maar zeker ook onder jongeren. Soms kan een simpel gebaar al een wereld van verschil maken. Even gedag zeggen, een glimlach of een praatje. Daarom dient Beter voor Rijswijk de motie, Rijswijk zegt gedag, in. Samen met Rijswijks Belang, CDA Rijswijk, D66 Rijswijk en DENK PGenR. Een motie die geen extra geld kost, maar wel iets waardevols kan opleveren, namelijk meer aandacht voor elkaar. Ook deze motie staat van ons in iBabs. Voedselbank Rijswijk. Tijdens de allereerste vergadering van onze nieuwe gemeenteraad hebben wij een motie ingediend voor een eigen uitgiftepunt van de voedselbank in onze stad. Deze motie werd unaniem aangenomen. Een mooi begin van een nieuwe raadsperiode. Want, voorzitter, inwoners die afhankelijk zijn van de voedselbank, moeten wat ons betreft

gewoon in hun eigen stad terechtkunnen. Kan de wethouder aangeven hoe het staat met de realisatie en vooral wanneer de voedselbank in Rijswijk daadwerkelijk haar deuren opent? Bevolkingsonderzoek borstkanker. Al jarenlang zet Beter voor Rijswijk zich in voor het behoud van de borstenbus in onze stad. Jaren geleden verdween deze bus uit Rijswijk. Na een succesvolle handtekeningactie waarvoor wij ons samen met vele inwoners hebben ingezet, kregen we de borstenbus gelukkig weer terug. Na een brand verdween de bus opnieuw uit onze gemeente. Tot onze grote ontsteltenis lezen wij nu in de media dat door personeelstekorten steeds minder vrouwen worden onderzocht op borstkanker. Voorzitter, dit baart Beter voor Rijswijk grote zorgen. Vroegtijdige opsporing van borstkanker kan immers levens redden. Daarom hebben wij de volgende vraag aan het college. Welke stappen heeft het college ondernomen om de borstenbus terug te krijgen naar Rijswijk? Dierenwelzijn. Dierenwelzijn ligt Beter voor Rijswijk na aan het hart. We zijn dan ook blij dat er een nieuwe nota dierenwelzijn voor 2027 in de maak is. Want ook dieren verdienen onze aandacht en goede zorg. Wij zien deze nota met belangstelling tegemoet. Buitensportvoorzieningen. Goede buitensportvoorzieningen zijn belangrijk voor onze groeiende stad. Beter voor Rijswijk vindt dat onze sportverenigingen moeten kunnen rekenen op fatsoenlijke en toekomstbestendige accommodaties. In de begroting lezen wij dat er onderzoek plaatsvindt naar efficiëntere indeling van de buitensportaccomodaties Sportpark Prinses Irene en Sportpark Hoekpolder. Daardoor wordt ook gekeken naar de sterk verouderde clubaccommodaties en mogelijke vervanging daarvan. Voorzitter, onderzoeken is prima, maar onze sportverenigingen willen natuurlijk weten waar ze aan toe zijn. Kan de wethouder daar iets meer over vertellen? Sportprijzen Rijswijk. Vorig jaar diende Beter voor Rijswijk de motie in over de Rijswijkse Sportprijzen. In de motie vroegen wij het college om voor het Kaderdebat terug te komen op de planning en de opzet. Tijdens het Kaderdebat kregen wij al een eerste reactie met de toezegging dat het college hier zo snel mogelijk op terug zou komen. Inmiddels zijn we een aantal maanden verder en we zijn benieuwd naar de gang van zaken. Kan de wethouder ons inmiddels vertellen wanneer, waar en op welke de Rijswijkse Sportprijzen worden uitgereikt? Waterspektakel. Ja, daar verheugen wij ons heel erg op. Een voorziening waar jong en oud straks veel plezier aan kan beleven. Voor Beter voor Rijswijk is het belangrijk dat dit waterspektakel zo inclusief en toegankelijk mogelijk wordt ingericht, zodat iedereen, met of zonder beperking, hier volop van kan genieten. Kan de wethouder aangeven wat de stand van zaken is? Museum Rijswijk. Museum Rijswijk is een belangrijk onderdeel van de stad. Het vertelt onze geschiedenis, bewaart ons erfgoed en brengt kunst en cultuur dichter bij de inwoners. Beter voor Rijswijk is trots dat onze jonge raadsleden Yoram en Tobias zich actief inzetten voor de toekomst van het museum. Op 17 november staat dit op de agenda. Wij kijken met belangstelling uit naar de behandeling van dit raadsvoorstel. Verkeersproblematiek. De Beatrixlaan staat steeds vaker muurvast, lange files, vertragingen en veel ergernis bij onze inwoners. Met een groeiende stad wordt dit probleem alleen maar groter. Beter voor Rijswijk wil graag van de wethouder weten hoe het staat met de plannen voor een mogelijke ondertunneling of andere structurele oplossing? Dalende vaccinatiegraad. Beter voor Rijswijk maakt zich al jaren grote zorgen om de dalende vaccinatiegraad onder kinderen van onze gemeente. Vanuit mijn rol in de rekeningcommissie GGD Haaglanden, Veilig Thuis heb ik het onderwerp opnieuw onder de aandacht gebracht en namens de gehele raad de GGD uitgenodigd om bij de raad als gast aanwezig te zijn. 17 september jongstleden was het zover, een waardevolle bijeenkomst waarin duidelijk werd hoe, maar ook hoe ingewikkeld het is om de vaccinatiegraad mogelijk te verhogen. Beter voor Rijswijk is ook bijzonder blij dat er in de begroting 60 duizend euro is vrijgemaakt voor een plan van aanpak. Voorzitter, dit is bij uitstek een onderwerp waar wij als gehele raad gezamenlijk moeten optrekken. Want de gezondheid van onze kinderen kent geen politieke kleur, ieder kind telt mee. Tot slot, voorzitter, Beter voor Rijswijk is er voor onze inwoners. Dat is waar wij iedere dag voor staan. Een centrumrechtse coalitie met een helder coalitieakkoord, duidelijkheid en daadkracht. En voorzitter, die woorden zijn niet zomaar gekozen. Onze inwoners mogen verwachten dat wij doen wat we beloven. Ik ben trots op onze fractie, achterban en coalitiepartners. Trots op wat we al hebben bereikt en wat we nog meer

gaan realiseren. Want de stad bestuur je samen en samen maken we Rijswijk nog veel mooier. Dit was mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Prenger. Dan geef ik graag nu het woord aan de fractievoorzitter van D66, mevrouw Van de Waart. Mevrouw Van de Waart, u heeft tien minuten spreektijd.

Mevrouw Van de Waart: Dit helpt. D66 Rijswijk staat voor een stad waarin iedereen zich thuisvoelt, waarin we zorgen voor voldoende woningen, waar je kunt leven en spelen in een groene omgeving, waar voldoende voorzieningen zijn en goed onderwijs, een stad waarin we kansen creëren voor de gezondste generatie ooit en voor onze ondernemers. Rijswijk is ons gezamenlijk thuis. D66 Rijswijk bouwt aan een inclusieve stad waarin iedereen gelijke kansen krijgt en verschillen er mogen zijn. Voorzitter, om eerlijk te zijn is de discussie die onlangs in de raad was over het hijsen van de regenboogvlag ons niet in de koude kleren gaan zitten. D66 Rijswijk wil daarom nogmaals heel duidelijk zijn. Wij staan voor een stad waar je zonder angst en zichtbaar jezelf mag zijn. We zijn dan ook blij dat het college in de begroting aangeeft door te gaan met de Inclusie Agenda en het Regenboogakkoord. Dat is hard nodig, want discriminatie en racisme is nog een dagelijks probleem. Rijswijk springt er slecht uit in de cijfers. Daarom dienen we de moties over meer voorlichting en over het opnemen van artikel 1 in ons subsidiebeleid mede in. Voorzitter, onze ondernemers zorgen voor banen, levendigheid, nieuwe oplossingen en voorzieningen waar inwoners dagelijks gebruik van maken. D66 Rijswijk staat achter de investeringen die het college doet in het accountmanagement en citymarketing. Wij zien kansen in het betrekken van onze creatieve ondernemers. Denk aan ondernemers die we allemaal al goed kennen, zoals Piet Design en Studio Brederoo. Rijswijk kent veel meer van dit soort creatieve ondernemers en daarom dienen we de motie in om hen in de schijnwerpers te zetten. D66 staat voor een economie van de toekomst. In Rijswijk is onze hoeveelheid restafval nog steeds hoog en net als in de rest van Nederland worden grondstoffen steeds duurder. Circulaire ondernemers die bedenken daar oplossingen voor. Wij willen dat stimuleren en daarom dienen we de motie daarover mede in. Net als ondernemers dragen ook andere organisaties in de stad bij aan een bruisend en levendig Rijswijk. We willen dat deze partners zich kunnen richten op waar ze goed in zijn. Hiervoor dienen we de motie, structurele subsidies, meer duidelijkheid, minder administratie, in. Daarnaast steunen we de motie die inzet op vereenvoudiging van regelgeving voor ondernemers. De stad groeit en dat vraagt om investeringen. De stad heeft eerder veel plannen goedgekeurd … Sorry. De raad heeft eerder veel plannen goedgekeurd voor het bouwen van woningen en nu zien we resultaat. Woningen worden opgeleverd en dat is noodzakelijk, want het woningtekort raakt alle leeftijden. We vragen opnieuw extra aandacht voor jongeren en studenten. We zien kansen bij de ontwikkelingen bijvoorbeeld aan de Lange Kleiweg en een nieuw te ontwikkelen stationsgebied. Daarom dienen we hierover een motie in en vragen we het college binnen geplande en nieuwe ontwikkelingen zichtbaar te maken waar we die woningen voor de jongeren gaan realiseren? Investeren in onze stad loont. We zien dat bijvoorbeeld terug in het nieuwe Bogaard Stadscentrum. Twee raadsperiodes geleden zijn we al gestart met deze ontwikkeling, een plein met groen en speelvoorzieningen, nieuwe huizen en nieuwe ontmoetingsplekken. Het is een lang proces. De eerste resultaten worden nu zichtbaar. Gelukkig zijn we, ondanks alle uitdagingen en niet iedereen was het altijd overal mee eens, maar we zijn met zijn allen blijven kijken naar de toekomst. Goed ook dat het college de plannen voor de ontwikkeling van het stationsgebied verder oppakt. D66 zou graag sneller willen, maar we hebben inmiddels allemaal wel geleerd dat grote gebiedsontwikkelingen ook vragen om tijd voor goede plannen, goede besluitvorming, participatie en vooral volhouden. Zodat investeringspartners op de gemeente kunnen blijven bouwen en graag in onze stad investeren. Ook investeren in het onderwijs blijft nodig. We kunnen dan ook niet vaak genoeg zeggen hoe blij we zijn met het vorig jaar vastgestelde Integraal Huisvestingsplan voor onderwijs. Goed ook dat daar in de begroting veel geld voor is opgenomen en dat er extra ambities zijn op onderwijs, zoals een extra mbo. D66 staat ook voor een gezonde

stad, voorzitter, met toegankelijke sport- en bewegingsmogelijkheden voor iedereen. In Nederland komen subsidies voor verenigingssport over het algemeen onbedoeld, maar terecht, meer terecht bij jongens en mannen dan bij meiden en vrouwen. Gemeenten subsidiëren, al dan niet indirect, bijvoorbeeld voetbalverenigingen die veel mannelijke leden kennen en niet bijvoorbeeld de dans- en balletscholen waar over het algemeen meer meiden gebruik van maken. Als fractie zijn we vooral benieuwd of dit onbedoeld ook in Rijswijk speelt? Daarom dienen we een motie in om dat uit te zoeken, zodat we als raad die informatie kunnen meenemen bij onze inbreng voor een nieuwe sportnota. D66 staat ook voor een leefbare en een groene stad. We koesteren onze parken en de plannen voor meer groen, zoals de Bos- en Parkloper in RijswijkBuiten. We zijn blij met het amendement voor extra middelen voor groen uit het Kadernotadebat en dat dat is verwerkt in de begroting. Wat gaat het college met dat geld in 2027 doen? Fijne groene plekken zijn voor ons allemaal. We willen graag meer groen in wijken en er meer van kunnen genieten en daarom hebben we twee moties. Want dat groene speeltuinen zoveel extra meerwaarde hebben, is al ruimschoots bewezen en onderzocht. Het college gaat in 2027 nieuw speeltuinenbeleid maken. Met het indienen van de motie, natuurlijke speelplekken, een fijne plek in de wijk, moedigen we aan dat deze speelplekken uitdagend, natuurlijk zijn met groen en water. We dienen ook de motie, trots op ons Strandwal, in. Een Strandwalpad zorgt letterlijk voor verbinding van wijken, parken en geschiedenis van Rijswijk. Een toegankelijke route om lekker te wandelen of voor wie dat wil, speciaal voor de VVD, om hard te lopen. Thuis is een plek waarin we naar elkaar omkijken. In Rijswijk kijken we ook naar elkaar om. We zijn daarom blij met de blijvende aandacht voor femicide en het voorkomen van geweld. Met de continuering van de aanpak van eenzaamheid, dementievriendelijke gemeente en de aandacht voor mantelzorgers. Daarom dienen we de motie over mantelzorgwoningen mede in. Voorzitter, we hebben al uitgebreid gesproken over jeugdzorg. De wethouder heeft al beloofd om begin 2027 met plannen te komen. We kijken uit naar die plannen en het debat wanneer we dat gaan bespreken. Voor ons is nu daarom de enige motie waar wij aan meewerken een motie om uit te zoeken waarom de verschillen tussen wijken in Rijswijk zo groot zijn? Juist in de wijken met duurdere woningen lijkt er meer gebruik te worden gemaakt van jeugdzorg. D66 vindt dat het uitgangspunt moet zijn dat ieder kind in Rijswijk, ongeacht in de wijk waar je opgroeit, gelijke kansen heeft. Naast elkaar staan en voor elkaar blijven zorgen, speelt ook bij de gehandicaptenzorg van Villa ExpertCare. Het college kan daar meer betrokken bij zijn als ze daarvoor kiest. Dat hebben we namelijk ook gedaan bij De Blauwe Parel, bij Don Bosco, bij femicide. Ook daar was niet alles per se formeel onze rol, maar we zagen de noodzaak om om te zien naar elkaar. We hebben laten zien, als we het echt willen, kan het wel. En daarom dienen we daar mede een motie over in. Voorzitter, we gaan richting de winter, de energieprijzen gaan omhoog. Dit college heeft geschrapt in de gemeentelijke regelingen voor isoleren. Hulp voor bewoners en kleine ondernemers is versnipperd. We dienen daarom de motie, energiearmoede, en de motie, isolatiefonds, mede in. Naast deze moties nog een vraag aan de wethouder. Bent u bereid om, net als de burgemeester dat doet voor femicide, zelf naar voren te stappen en mensen te laten weten dat u benaderbaar bent bij schrijnende gevallen? Zodat als het bitterkoud wordt en dekentjes en theelichtjes niet genoeg meer zijn, ze u laagdrempelig kunnen benaderen? Wethouder, bent u bereid dit te doen? Voorzitter, D66 wil blijven bouwen aan een leefbare en bruisende stad. Groen, duurzaam, divers. Een stad waarin mensen kansen krijgen, een toekomst kunnen opbouwen en zich thuisvoelen. Niet alleen vandaag, maar ook voor onze kinderen en kleinkinderen. We zijn positief. We zien dat dit college veel goede plannen uit de vorige periode doorzet. Daar zijn we blij mee, want we zijn als D66 voor verandering, maar alleen als het nodig is. Continuïteit is in veel gevallen ook goed en duidelijk voor onze ondernemers en inwoners. Voorzitter, wij hebben als raad ook een belangrijke controlerende taak. Deze begroting moet een stevig fundament zijn voor een huis waarin we samenleven. Gezien de tijd ga ik in de tweede termijn verder op de houdbaarheid van keuzes in onze financiën. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van de Waart. Dan geef ik graag het woord aan de fractievoorzitter van Wij. Rijswijk, mijnheer Van Dam. Mijnheer Van Dam, u heeft zeven minuten spreektijd.

De heer Van Dam: Voorzitter, Rijswijk groeit en met die groei moet je rekening houden met onze voorzieningen, met het groen en de bereikbaarheid van onze stad. Bouwen mag en al die woningen hebben een goed doel, maar niet altijd eerst al die woningen en dan pas de rest. Voorzitter, dat was een tekst waarmee wij enkele maanden geleden de verkiezingen ingingen. Met die boodschap hebben we ook het coalitieakkoord geschreven en zien we nu ook heel veel van die boodschappen terug in de begroting die vanavond voorligt. En voorzitter, daar zijn wij trots op en daar zijn wij ook wel heel erg blij mee, als ik heel eerlijk ben. We willen namelijk dat je veilig in je eigen buurt kan wonen. We zien nu dat er volgend jaar drie extra boa's rondlopen. Hartstikke mooi. We willen dat er ruimte was voor bewoners om hun initiatieven die zij hadden te kunnen realiseren. Volgend jaar komt er 200 duizend euro beschikbaar voor ideeën van diezelfde inwoners in onze wijken. Dat is denk ik fantastisch. Veel van die beloften zie ik ook nog niet hoor in deze begroting. Daar moeten we ook eerlijk over zijn. En dat kan, ik bedoel, we zijn pas vijf maanden bezig, het is logisch dat er nog niet alles in staat. Maar we zien gelukkig wel heel veel hele goede ambities terug. En toch ga ik vanavond eerst even over die ambities een aantal vragen stellen aan het college. De eerste vraag is dat we volgende week een plan gaan bespreken hier in deze raadszaal over de voorzieningen die Rijswijk nodig heeft met onze groei. Een plan is hartstikke mooi, maar de vraag van de inwoner is natuurlijk wanneer zij iets terug gaan zien in de wijken of de buurten? Daarom de directe vraag aan het college en of zij die mee kunnen nemen in de eerste termijn. Liggen er binnen drie jaar hier nu voorstellen in deze raad en straks ook in de wijken, kunnen de inwoners die zien, waarin we die voorzieningen daadwerkelijk gaan toevoegen? Een plan is mooi, de uitvoering nog beter. Vraag twee, voorzitter. Naast voorzieningen waren bereikbaarheid en leefbaarheid ook hele grote thema's. Niet alleen voor ons, maar ook voor andere partijen hier in deze zaal. Alleen bereikbaarheid en leefbaarheid zijn toch wat lastiger uit te drukken in cijfers. Vandaar de vraag aan de verantwoordelijk wethouder of hij bij drie grote projectontwikkelingen in Rijswijk kan toelichten hoe die leefbaarheid en die bereikbaarheid geborgd gaan worden? Heeft u daar misschien voorbeelden voor? Voorzitter, naast al dat nieuwe, de wijken die er al staan, zijn er ook heel veel, worden er ook prestatieafspraken gemaakt met corporaties over bestaande woningbouw, over sociale huur? Is de wethouder het met ons eens dat daarin afspraken horen gemaakt te worden over het onderhoud, het vocht, schimmel en over goede begeleiding van bewoners bij grote renovatieprojecten? Ik vraag dat, omdat de prestatieafspraken als het goed is dit jaar worden gemaakt en ik hoop dat de wethouder een toezegging kan doen dat die onderwerpen ook een rol gaan spelen binnen deze prestatieafspraken. Voorzitter, de laatste vraag gaat over de jeugdzorg. Het is al door meerdere partijen hier gezegd, we gaan daar flink op bezuinigen. 4 miljoen moet het goedkoper zijn in 2028 dan dat het nu is. Die ambitie die is onwijs mooi. Ik vind het heel moedig en wij steunen het college daar ook in. Alleen zien we de afgelopen jaren dat de jeugdzorg ons wel meer heeft gekost, dan dat we daar geld aan over konden houden. Vandaar ook de vraag en de laatste vraag aan de wethouder of hij kan bevestigen dat die bezuiniging ook echt haalbaar is en een kleine reflectie waarop die dat baseert? Voorzitter, dan waarop wij eigenlijk hier met zijn allen volgens mij zijn gekomen, dat zijn de financiën. We hebben vorig jaar afgesloten met een enorme groene plus, 15 miljoen. Dat is een hartstikke lekker begin. Maar wie deze begroting openslaat en iets verder leest, ziet dat we ook wel een grote uitdaging hebben als gemeente. We stijgen met onze schuldquote naar 177 procent, de solvabiliteit die zakt in 2030 door onze eigen ondergrens heen en onze algemene reserve die is toch wat klein. Ook het college die oordeelt daarover dat de maatregelen die wij nu hebben als raad en als gemeentebestuur, toch wat tekortschieten. Dan lijkt het mij heel logisch dat we daar wat aan gaan doen. Dat als wij als raad zeggen en als stadsbestuur zeggen van, daar moeten wij verbetering in hebben. Maar wat daar nu in die Kadernota staat, is dat we gaan terugkomen tijdens de volgende Kadernota, volgende zomer, en de mogelijkheden gaan onderzoeken hoe we daar betere

sturing aan kunnen geven. En voorzitter, als u het aan mij vraagt, dan staat daar dat we gaan bekijken of we nog iets kunnen gaan doen. Voor mij is dat geen vraag meer, voor ons is dat ingrijpen hard nodig. En daarom dient Wij. Rijswijk een motie in, gezonde financiën. Die kunt u beschouwen als ingediend. Waarin wij vragen voor een concreet plan tijdens de volgende Kadernota waar we ingaan om onze algemene reserve te versterken en daarbij ook de solvabiliteit en die schuldquote mee te nemen. Zodat we een concreet voorstel hebben waar we als raad het over kunnen hebben. Voorzitter, ik heb nog twee andere voorstellen die ik graag wil toelichten en de eerste is de Beatrixlaan. Dat wij een ondertunneling willen dat is volgens mij geen geheim als raad. Dat is hier heel veel besproken. Maar toen ik de begroting las, werd ik ook wel verrast. Want ik dacht dat wij ons volledig gingen storten op het realiseren van de ondertunneling van de Beatrixlaan. Maar daarin staat in diezelfde begroting dat het college opnieuw de maaiveldvariant gaat onderzoeken. Dat is een weg op straatniveau. Dat nieuwe onderzoek is voor ons wel echt een stap terug, een stap verder van die tunnel. De maaiveldvariant hebben we trouwens allang een beslissing over genomen in 2019. Wij zouden namelijk de wegen ter hoogte van de Boogaard gaan samenvoegen en vervolgens zouden we de doorstroming verbeteren op de kruispunten. Als we onze eigen besluitvorming volgen, dan zijn we daar nu al lang mee bezig. En hoeven we niet opnieuw iets te gaan onderzoeken en zeker niet dat in de regio opnieuw te gaan bespreken. En daarom ons amendement waarin we de maaivelden schrappen uit onze begroting en gewoon de tunnel laten staan. Voorzitter, het laatste voorstel, ik heb nog een minuut om die toe te lichten, gaat over het grofvuil. Een aantal jaar geleden kon je in Rijswijk namelijk nog gratis je grofvuil laten ophalen. Dat hebben we een aantal jaar geleden toen veranderd, omdat er stijgende afvalstofheffingen waren. Die probeerden we te temperen, ook de kosten die liepen heel erg op. De ambitie is van dit college, en daar hebben we ook een mooie stap dit jaar in gemaakt, om die kosten naar beneden te brengen. We gaan nu van 17,50 euro naar 12,50 euro.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u tot een afronding komen?

De heer Van Dam: Zeker. Maar bij Wij. Rijswijk willen we graag nog een stapje verder gaan. Daarom dienen we de motie in voor een proef waarin inwoners vanaf 2028 per huishouden twee keer gratis grofvuil kunnen laten ophalen. Daarmee verwachten wij schonere straten en proberen we een stap verder te komen met onze ambitie in het coalitieakkoord. Voorzitter, dat was de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan geef ik graag nu het woord aan de fractievoorzitter van de Rijswijkse VVD, mijnheer Loof. Ook u heeft zeven minuten spreektijd, mijnheer Loof.

De heer Loof: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, vertrouwen, dat is voor liberalen een cruciaal begrip. Vertrouwen is als een onzichtbaar weefsel dat het individu en diens vrijheden verbindt met de samenleving. Mensen voelen van nature aan wanneer het er wel en niet is. Vertrouwen in elkaar, vertrouwen in de goede intenties van de ander en vertrouwen van Rijswijkers dat wat wij hier doen, bijdraagt aan een mooie, leefbare en veilige stad. Tegelijkertijd is het belangrijk om scherp te blijven, want waar de liberaal vertrouwen belangrijk vindt, is er ook een gezonde mate van wantrouwen. Namelijk tegen een overheid die te veel wil regelen en te veel wil ingrijpen in het leven van burgers. De overheid hoeft tenslotte niet alles op te pakken of alles op te lossen. Wanneer het niet anders kan en de randvoorwaarden voor een mooie, leefbare en veilige samenleving onder druk komen te staan, dan moet de overheid bijsturen. De liberaal heeft tenslotte een groot vertrouwen in de burger. Dat wanneer wij als overheid zorgen voor de juiste randvoorwaarden, Rijswijkers vanuit hun eigen kracht ontzettend veel zelf kunnen. In juli gaf ik vanaf deze plek aan dat de Rijswijkse VVD optimistisch is om ook de komende periode verantwoordelijkheid te nemen en te mogen werken aan het uitvoeren van een centrumrechts coalitieakkoord met een stevige VVD-stem. Onze oplossingen en ideeën herkennen wij in de begroting. Deze straalt duidelijkheid en daadkracht uit, met een basis op orde en een

focus op de kerntaken van de gemeente. Wij zien als Rijswijkse VVD in deze begroting het vertrouwen in de samenleving en het individu terug. Waar het college, ambtenaren en de raad een rol hebben, werken we samen aan stevige randvoorwaarden voor Rijswijk. Zowel financieel, als op het gebied van veiligheid en voor de economie. Onze uitgangspunten zult u dan ook terugvinden in de begroting. Namelijk een veilige stad, een gezellige en schone stad met een sterke economie, lage belastingen voor de portemonnee, belastinggeld zo goed mogelijk uitgeven met een effectieve gemeente en een plek waar iedereen een bijdrage levert aan Rijswijk door te werken of op een andere manier actief te zijn. Voorzitter, de Rijswijkse VVD staat voor een gemeente die goed op het belastinggeld van de Rijswijkers let en dit investeert in de kerntaken van de gemeente. Wij zijn tevreden om te zien dat dit college de lijn voortzet van gedegen structureel en gezond financieel beleid. Woonlasten worden niet onnodig verhoogd om geld binnen te halen. Onnodige regels als reclamebelasting zijn bij het grofvuil gezet. Daarover gesproken, dankzij ons voorstel wordt het ophalen van grofvuil vanaf januari goedkoper, 12.50 in plaats van 17.50. Ook zien we op dit moment gemeenten in het land die de ozb met meer dan tientallen procenten verhogen. We mogen als Rijswijk trots zijn dat wij niet zulke maatregelen nemen. Daarmee blijft Rijswijk een gemeente met een van de laagste gemiddelde woonlasten in de regio Haaglanden. En de sportiefste dankzij de Rijswijk Run die er gaat komen, lezen wij in de stukken. Dan kun je je afvragen, maken deze bedragen nu echt het verschil voor onze inwoners en ondernemers? Daarop zeg ik dat dit nu precies voorbeelden zijn waarvan we zo goed mogelijk moeten kijken waar zaken goedkoper kunnen, zodat we onze inwoners en ondernemers niet onnodig belasten. Het is bijvoorbeeld juist die vijf euro minder voor het laten ophalen van grofvuil of dat we tegen onze ondernemers zeggen dat een uithangbord, lichtbak, gevelreclame, raamreclame, vlag of banier in Rijswijk niet leidt tot het betalen van belasting. Dat maakt een verschil. Onnodige ozb-verhogingen verkleinen de ruimte om geld in onze eigen economie te stoppen. Het gaat erom dat we scherp blijven letten op het belastinggeld van onze inwoners en ondernemers. Dat geld kunnen ze namelijk ook uitgeven aan een drankje, een cadeautje of een paar nieuwe veters. Zo groeit onze eigen economie en daar profiteren inwoners en ondernemers van. De Rijswijkse VVD blijft zich iedere dag inzetten voor een sterke lokale economie. Voor een sterke lokale economie is ook goede bereikbaarheid noodzakelijk. We zien dat het college in de begroting aandacht besteedt aan het verbeteren van de verkeersdoorstroming en verkeersveiligheid met een inzet op betere verkeersregelingen en slimme verkeerslichten. De Rijswijkse VVD vindt het belangrijk dat ook deze ambities worden omgezet in concrete resultaten. Daarbij vragen we nadrukkelijk aandacht voor bestaande knelpunten, zoals de Prinses Beatrixlaan en de Haagweg, waar dagelijks veel verkeer samenkomt. Met de groei van Rijswijk en omliggende gemeenten, moet onze infrastructuur meegroeien. Kunnen we van de wethouder horen dat bijvoorbeeld de Prinses Beatrixlaan na jaren stilstand zo snel mogelijk wordt aangepakt? Iedere dag dat we langer wachten, maakt werkzaamheden alleen maar duurder. Auto's onder de grond, groen naar boven en ruimte voor sport en bewegen. Voor de Rijswijkse VVD is dat een ABC'tje. Daarnaast maakt de Rijswijkse VVD werk van een veiliger Rijswijk. Wij zien onze inzet terug in extra investeringen in veiligheid en handhaving. We zorgen voor meer boa's op straat, betere handhaving en het aanpakken van onveilige plekken in onze wijken. Zo ziet u een verkiezingsthema terug in een concrete vertaling in de begroting. Ook wordt er geïnvesteerd in betere verlichting en de aanpak van overlast en criminaliteit. Rijswijkers moeten zich veilig voelen in hun eigen stad. Voor de Rijswijkse VVD is veiligheid dan ook geen loze belofte, maar een concrete kerntaak van de overheid, waar we ook financieel in investeren. Hoe gaan we de extra boa’s inzetten om echt het gevoel van veiligheid bij Rijswijkers te verhogen, vraag ik het college? Voorzitter, aan het begin van mijn verhaal stond ik stil bij het belang van vertrouwen voor de liberaal. Ik begrijp dat het in deze onzekere tijden wel eens moeilijk kan zijn om dat vertrouwen in elkaar en in de samenleving vast te houden. Toch moeten we dat blijven doen, want het alternatief is wantrouwen, stilstand en achteruitgang. Sta dicht bij uw inwoners, wij lokale politici staan dat ook. We moeten zorgen voor een betrouwbare overheid die luistert naar onze burgers. Koester en versterk

het vertrouwen. Zo kunnen we samen alle uitdagingen aan en zetten we wantrouwen, stilstand en achteruitgang om in vertrouwen, ontwikkeling en vooruitgang. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Dan geef ik nu graag het woord aan de fractievoorzitter van het CDA, mevrouw Van Schie. Mevrouw Van Schie, ook u heeft zeven minuten spreektijd.

Mevrouw Van Schie: Voorzitter, Rijswijk groeit en die groei zet de komende jaren door. Maar groei alleen maakt nog geen gemeenschap. Wij liggen tussen Den Haag en Rotterdam, steden met een herkenbaar profiel. Daarom moeten wij ons vandaag de vraag stellen, waar staat Rijswijk over vijftien jaar? Zijn wij een tussenstation tussen andere steden, een plek waar mensen tijdelijk wonen zonder zich echt te verbinden of kiezen wij voor een stad waar mensen wortelen, elkaar kennen en samen verantwoordelijkheid dragen? Voor het CDA is dat de enige juiste keuze. Wij willen een stad waarin groei hand in hand gaat met leefbaarheid, gemeenschapszin en kansen voor iedereen. Een stad waar jongeren kunnen blijven wonen, gezinnen zich kunnen ontwikkelen, ouderen oud kunnen worden in hun eigen buurt en kwetsbare inwoners voldoende ondersteuning krijgen. Die opgave is groot, woningbouw kost tijd. Gelukkig zien wij dat projecten als het Havenkwartier en Kessler Park daadwerkelijk vorm krijgen. Tegelijkertijd moeten wij voorkomen dat aantallen belangrijker worden dan de kwaliteit van de samenleving die wij bouwen. In de nieuwe huisvestingsregels hebben veel groepen een urgentiestatus gekregen. Dat is begrijpelijk, want kwetsbare mensen verdienen bescherming. Tegelijkertijd vraagt politiek om eerlijke afwegingen. Steeds meer Rijswijkers die afhankelijk zijn van een sociale huurwoning, vragen zich af of zij nog wel aan de beurt komen? Wie jarenlang wacht op een woning, mag verwachten dat ook hun belang wordt meegewogen. Daarom vragen wij het college hoe de positie van reguliere woningzoekenden wordt geborgd, nu het aantal urgenten toeneemt? Voor het CDA blijft het uitgangspunt dat het aandeel van 30 procent sociale huur voldoende is, gecombineerd met meer middenhuur en middenkoop. Wie werkt, een gezin wil stichten of wil doorstromen naar een volgende woning, moet ook in Rijswijk perspectief hebben. Doorstroming verdient daarbij bijzondere aandacht. Als senioren kunnen verhuizen naar een passende woning, komen gezinswoningen vrij. Wanneer gezinnen doorstromen, ontstaan kansen voor starters. Die verhuisbewegingen zorgen voor meer kansen voor iedereen. Onze motie, mantelzorgwoningen, levert een bijdrage aan deze doorstroming en maakt zorg toegankelijker. Deze motie dienen wij in met onze coalitiepartners PRO en D66. Voorzitter, bij een groei van de stad moeten de voorzieningen ook groeien. Huisartsen, scholen, speelplekken, sportvoorzieningen en groen moeten vanaf het begin onderdeel zijn van de gebiedsontwikkelingen. Leefbaarheid staat voor het CDA altijd voorop. Ook blijven wij aandacht vragen voor onze bestaande wijken en centra zoals Oud Rijswijk en de Bogaard. De ontwikkelingen daar zijn positief. Wij blijven onze lokale ondernemers steunen, zij vormen het hart van onze lokale economie. Naast goede openbaarvervoerverbindingen en veilige fiets- en wandelroutes blijven wij kritisch op de ontwikkelingen rond De Vlietlijn. En pleiten we voor zorgvuldig onderzoek, voordat onomkeerbare keuzes worden gemaakt. Voorzitter, de jeugdzorg vraagt om politieke keuzes. Eén op de zeven kinderen maakt gebruik van jeugdzorg. Dat moet ons aan het denken zetten. Niet omdat hulpverlening verkeerd is, maar omdat we soms dreigen te medicaliseren wat onderdeel van het gewone leven is. Niet ieder opvoedvraagstuk is een zorgvraag, niet ieder druk of beweeglijk kind heeft een behandeltraject nodig. Kinderen hebben vaak ook behoefte aan sport, cultuur, ontmoeting en positieve aandacht in hun omgeving. Gelukkig beschikken wij in Rijswijk over waardevolle voorzieningen, zoals sportverenigingen, het Rijswijks Jeugdtheater en Trias. Juist daar liggen kansen om kinderen sterker en weerbaarder te maken voordat professionele zorg noodzakelijk wordt. Het CDA steunt daarom de beweging die onze wethouder op dit terrein heeft ingezet. Voorzitter, in deze begroting zien wij dat veel posten administratief zijn omgeboekt. Dat heeft geen gevolgen voor het financiële resultaat, maar roept wel vragen op over de kwaliteit van de financiële sturing? Waarom zijn deze correcties niet eerder verwerkt en hoe wordt voorkomen dat dit zich opnieuw

voordoet? Mijn voorganger heeft regelmatig gewezen op de kwetsbaarheid van onze financiële positie. Achteraf bezien, waren die zorgen niet onterecht. Onze schuldquote is hoog en onze solvabiliteit blijft achter. Tegelijkertijd erkennen wij dat deze situatie niet uit de lucht komt vallen. De investeringen van de afgelopen jaren waren noodzakelijk. Het CDA ondersteunt investeringen die bijdragen aan de leefbaarheid van onze stad. Tegelijkertijd vinden wij dat toekomstige generaties niet onevenredig mogen worden belast met de rekening van vandaag. Verantwoord bestuur betekent vooruitkijken en grenzen stellen waar nodig. Voorzitter, ondanks deze uitdagingen kijken wij met vertrouwen naar de toekomst van Rijswijk. Deze begroting is daarvan het voorbeeld. Wij geloven in de kracht van onze inwoners, verenigingen, ondernemers en maatschappelijke organisaties. De Vrede van Rijswijk staat nog altijd symbool voor het vermogen om verschillen te overbruggen en elkaar te vinden. Juist in een tijd waarin tegenstellingen toenemen, blijft dat een belangrijke les. Want uiteindelijk gaat het niet om de vraag hoeveel huizen wij bouwen, hoeveel regels wij vaststellen of hoeveel geld wij uitgeven? Het gaat om de vraag wat voor gemeenschap wij willen zijn? Onze tweede motie gaat over de uitvoering van vastgesteld beleid. Dit is een motie voor de raad en niet voor het college. Wij roepen de raad in de motie op om beleid consequent toe te passen en terughoudend te zijn met uitzonderingen die afbreuk doen aan gemaakte afspraken. Ook deze motie mogen wij indienen met onze coalitiepartners en met D66. Voorzitter, voor het CDA is het antwoord op de vraag die ik aan het begin stelde duidelijk. Wij willen een Rijswijk waar het nu en over vijftien jaar goed wonen, leven en samenleven is. Een groene en duurzame stad die we met vertrouwen kunnen doorgeven aan onze kinderen. Een stad waar mensen niet alleen wonen, maar zich ook thuisvoelen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie. Dan geef ik nu het woord aan de fractievoorzitter van Forum voor Democratie of de vicefractievoorzitter. De fractievoorzitter is er nog niet, ik geef graag het woord aan mevrouw Fischer. Ook u heeft zeven minuten spreektijd.

Mevrouw Fischer: Dank u wel, voorzitter. Forum voor Democratie heeft de begroting doorgenomen en ondanks dat we niet ontevreden zijn, zijn er een aantal dingen waar we ons zorgen over maken en die wil ik bij deze graag aankaarten. We ontdekten een fout bij het weerstandsvermogen. Er staat een ratio van 3,3 en dat zou 3,0 moeten zijn. Daarnaast zagen we een dubbele boeking voor een sportsubsidie van bijna 2 miljoen. Dit is volgens uw college een budgetneutrale fout en het begrotingssaldo verandert niet. Beide gevallen hebben geen gigantische financiële gevolgen, als het goed is dan, maar dit zijn nu al twee erkende fouten in deze begroting. En dan mag je toch verwachten dat er vervolgstappen zijn genomen om te kijken of er verder geen fouten in de begroting staan. Zijn er na het ontdekken van deze fouten bijvoorbeeld nog extra controles uitgevoerd? En als dat het geval is, waarom is de uitkomst daarvan dan niet gedeeld met onze raad? En als er geen extra controles zijn geweest, horen we natuurlijk graag waarom die niet zijn uitgevoerd? De schuldlast van Rijswijk stijgt behoorlijk. Een deel is te wijten aan een tijdelijke investeringspiek voor wegen, scholen en groen, zo wordt gesteld. Maar tijdelijk is pas tijdelijk als er ook een plan ligt om de hoogte van de schuld weer terug te dringen en die ontbreekt helaas. Kan het college de volgende vragen beantwoorden? In welk jaar verwacht het college de langlopende schuld haar hoogste niveau heeft bereikt en wanneer zal deze aantoonbaar dalen en waardoor? Wat is de verwachtte netto schuldquote in 2027, 2030 en hoe verhoudt zich dat tot uw eigen ambities en normen? Verder hebben we schriftelijke vragen gesteld over de structurele tekorten en hoe het college deze gaat oplossen? Maar het antwoord was, dit komt in de Kadernota. Maar wanneer u nu wel aan ons vraagt als raad om keuzes te maken die structureel geld kosten en anderzijds zegt, de structurele tekorten lossen we later wel op, dan schuurt dat natuurlijk. En daarbij komen de zorgen voor de portemonnee van onze inwoners. Want helaas is vaak gebleken dat dergelijke tekorten uit hun zak worden opgelost en dat wil Forum voor Democratie absoluut voorkomen. Kan het college daarom aangeven welke besparingen er bij het opstellen van deze begroting zijn onderzocht? En kunt u ons en ook vooral onze

inwoners nu vanavond nog toezeggen dat het oplossen van die structurele tekorten niet primair zal komen door de lasten van de inwoners te verhogen? Dan de investering van 3 miljoen voor verkeersveiligheid en snelheidsremmende maatregelen voor de Sir Winston Churchilllaan. We vroegen uw college welke ongevallencijfers deze investering onderbouwen, maar kregen helaas geen antwoord. Dit antwoord willen we alsnog graag ontvangen, want 3 miljoen is nogal een bedrag om één straat verkeersveiliger te maken. En kijkend naar wat dergelijke investeringen en herinrichtingen elders in Rijswijk teweeg hebben gebracht, houden we ons hart vast. Kijk bijvoorbeeld naar de verkeersdrempels aan de kruising Lindelaan, Rembrandtkade of de nog hogere drempel op de Delftweg, net onder de Hoornbrug. Als je daar niet schuin en stapvoets overheen rijdt, dan schaaf je de onderkant van de auto. En ik kan u vertellen, dat is niet heel erg bevorderlijk voor uw voertuig. En vertel eens, hoeveel klachten zijn er in de afgelopen jaar binnengekomen over dergelijke hoge verkeersdrempels en hoe wordt daarmee omgegaan? Neem de Haagweg, een van de wegen waar men altijd ontzettend lang vaststaat, ik idem, na de herinrichting met alle gevolgen van dien. Al met al zijn wij er niet op gerust dat dergelijke investeringen daadwerkelijk ten goede komen van het verkeer. En het voelt alsof ook met dit college de nul-risicomaatschappij ons op de hielen zit. We hopen dat u ons het tegendeel zal bewijzen wanneer u met een concreet voorstel komt. Dan het klimaatbeleid. We zien al goede stappen om het een en ander terug te dringen in het waanzinnige beleid, maar we zien nog steeds zaken terugkomen die ons zorgen baren. Zo krijgen we in de schriftelijke beantwoording geen volledig inzicht in de kosten van het klimaatbeleid. Daar de 205 duizend euro voor klimaatadaptatie, exclusief personeelskosten en kosten voor grote uitvoeringsprojecten zijn. Daarnaast werkt Rijswijk aan aardgasvrije wijken, een warmtenet in Rijswijk-West en nieuwe afspraken over emissieloos bouwen. Maar wat betekent dit voor onze inwoners, voor de keuzevrijheid van woningeigenaren en de kosten voor lokale ondernemers? Daarbij komt dat netcongestie inmiddels een financieel risico van maximaal 4 miljoen vormt, terwijl een exacte onderbouwing van dit bedrag ontbreekt. Hoe kunnen wij er zeker van zijn dat dit bedrag ook echt klopt? Dit college wil geen aanvullend lokaal beleid boven op de wettelijke verplichtingen, maar we leven ook met de erfenis van eerdere colleges. In het rapport, kosten klimaatbestendig Rijswijk in beeld, staat dat er 119 tot 144 miljoen aan aanvullende investeringen wordt geraamd voor de stad tot 2050. Dat is exclusief onderhoudskosten. Dat is nogal een bedrag en ik hoor graag van dit college welke aanpassingen doen jullie hierop? Welke investeringen hebben jullie al geschrapt en wat volgt er nog? Welke investeringen hiervan zijn wettelijk verplicht en welke kwamen uit de koker van eerder college en bijbehorende beleidskeuzes? En nog belangrijker, welk bedrag komt straks voor de rekening van de Rijswijkers? Forum voor Democratie wil geen nieuwe financiële verplichtingen zonder een duidelijke onderbouwing van de noodzaak en de kosten. Als ik uw college mag geloven, wil u dat ook niet. Ik ga graag dit alles duidelijk in kaart brengen, zodat we allen weten waar we aan toe zijn. Tot slot, voorzitter, wil ik dit laatste nog even meegeven. Forum voor Democratie Rijswijk staat voor een kleinere dienstbare overheid die faciliteert in plaats van controleert. Een gemeente die haar inwoners vrijheid en verantwoordelijkheid geeft, in plaats van betutteling, woke ideologieën en een doorgeschoten streven naar een risicoloze samenleving. We staan voor ruimte voor het individu, de automobilist, de ondernemer en de vrijheid om zelf keuzes te maken. Geen azc, geen opgelegde opvang voor statushouders en geen beleid dat ondernemers onnodig belemmert. Kortom, een gemeente die er is voor haar inwoners, niet een gemeente die haar inwoners vertelt hoe zij moeten leven. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan geef ik graag het woord aan de fractievoorzitter van DENK-PGenR, Partij voor de Gelijkheid en Rechtvaardigheid. Mijnheer El Majjaoui, u heeft zes minuten spreektijd.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter, voor het woord. Voorzitter, voor ons ligt de programmabegroting 2027. Een begroting waarin keuzes worden gemaakt die direct invloed hebben op onze inwoners. Voor onze fractie is het belangrijk dat we niet alleen kijken naar cijfers, inkomsten en uitgaven. Alhoewel dat heel belangrijk is,

voorzitter. Maar vooral naar de vraag, wat merken onze inwoners hiervan in hun dagelijks leven? Een gezonde financiële huishouding is belangrijk, maar bezuinigingen moeten nooit automatisch betekenen dat de rekening terechtkomt bij mensen die het al moeilijk hebben. Bestaanszekerheid is immers geen sluitpost, het is onze kerntaak. Voorzitter, uit de sociaal-economische status score, oftewel een onderzoek van de Rijswijkse jeugdzorg of voor de Rijswijkse jeugd, blijkt uit cijfers dat het gebruik van jeugdhulp aanzienlijk verschillen tussen wijken. In de Muziekbuurt bijvoorbeeld ontvangt circa 8 procent van de jongeren jeugdhulp, tegenover 14 procent in RijswijkBuiten. Dit verschil roept vragen op, voorzitter. Betekent dit dat jongeren in bepaalde wijken minder behoefte hebben aan hulp of bereiken we kinderen en gezinnen daar onvoldoende? Wij vinden dat ieder kind, ongeacht de wijk waarin het woont of financiële status van dat gezin is, dezelfde toegang moet hebben tot passende jeugdhulp. Met de motie, onderzoek naar verschillen in toegang tot jeugdhulp tussen wijken, roepen we het college op om de oorzaak van deze wijkverschillen te onderzoeken en de raad hierover in het eerste kwartaal van 2027 te informeren. Wij willen onderzoeken waar deze verschillen vandaan komen en of er sprake is van kansenongelijkheid? Want voorzitter, gelijke kansen mogen niet afhankelijk zijn van je postcode. Ieder kind dat hulp nodig heeft, moet die ook daadwerkelijk krijgen. Uiteraard hopen we op een constructieve houding van het college, de motie omarmt en met aanbevelingen komt. Daarnaast hebben we een motie, bewustwording over zwerfafval en een schone leefomgeving op basisscholen, ingediend. Voorzitter, allereerst willen wij wethouder Weterings een compliment geven voor zijn inzet in de openbare ruimte, schoon, heel en netjes houden. Wij zien daar de aandacht voor en er is waardering op zijn inzet voor een leefbare stad. Maar voorzitter, een schone leefomgeving ontstaat niet vanzelf, maar begint bij vroegtijdige bewustwording en verantwoordelijkheid. Daarom willen wij kinderen al op een jonge leeftijd bewust maken van de gevolgen van zwerfafval. De beste plek uiteraard is de school. Bijvoorbeeld denk aan de deelname aan een afvalrace, excursie naar Avalex of gastlessen over de negatieve gevolgen van het zwerfafval. Hierbij is de wens om samen te werken met buurtverenigingen, maatschappelijke organisaties en vrijwilligers. Voorzitter, wij willen scholen niet opzadelen met extra verplichtingen of taken. Scholen hebben het al druk zat. We willen daarom onderzoeken waar belangstelling voor bestaat en hoe de gemeente ondersteuning kan bieden. Investeren in bewustwording en gedrag kan betekenen dat we in de toekomst minder hoeven te investeren in opruiming en handhaving. Wie kinderen vandaag leert om voor hun buurt te zorgen, investeert in een schoner Rijswijk van morgen. Voorzitter, naast onze eigen moties hebben we ook verschillende moties van andere fracties medeondertekend of ondersteund. Dat hebben we niet zomaar gedaan. We hebben gekeken of deze voorstellen bijdragen aan een Rijswijk waarin inwoners gelijke kansen krijgen, waarin de gemeente toegankelijk en betrouwbaar is. Zo hebben wij de motie over voorlichting over discriminatie, racisme en inclusie medeondertekend. Discriminatie en racisme mogen in onze samenleving geen plaats hebben. Artikel 1 van de Grondwet is daarbij voor ons leidend. Iedereen moet gelijk worden behandeld en iedereen moet zich veilig en geaccepteerd kunnen voelen. Voorlichting en bewustwording op scholen, de sportverenigingen en maatschappelijke organisaties kunnen bijdragen aan het voorkomen van discriminatie. Ook hebben we de motie, artikel 1 van de Grondwet, als uitgangspunt bij subsidiebeleid medeondertekend. Voorzitter, gemeentelijke subsidies zijn bedoeld om maatschappelijke doelen te bereiken of te ondersteunen. Dat vinden wij vanzelfsprekend, dat organisaties die gemeentelijke ondersteuning ontvangen, aandacht hebben voor gelijke behandeling en het voorkomen van discriminatie. Publiek geld moet bijdragen aan een samenleving waar iedereen welkom is, gelijke kansen krijgt en waarin gemeentelijke investeringen een aantoonbaar maatschappelijk rendement oplevert. Verder hebben wij de motie over jongeren laten meedenken over hun leefomgeving en de ontwikkeling van Rijswijk medeondertekend. Jongeren zijn de toekomst van onze stad. Zij weten zelf heel goed wat er nodig is om hun wijk aantrekkelijk en leefbaar te maken. Jongeren moeten actief worden betrokken bij de ontwikkeling van wijken, voorzieningen en ontmoetingsplekken. Daarom zijn wij benieuwd hoe de wethouder hiertegenover staat? Tot zover mijn eerste termijn, voorzitter. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui, voor uw eerste termijn. Dan geef ik nu het woord aan de fractievoorzitter van Koers Kaffa, mijnheer Kaffa. Mijnheer Kaffa, u heeft zes minuten spreektijd.

De heer Kaffa: Dank u wel, voorzitter. Vandaag bespreken we de begroting van 2027. Een begroting vol cijfers, plannen, ambities. Maar voor Koers Kaffa gaat het uiteindelijk niet om de cijfers alleen, het gaat om onze inwoners. Om de mensen die hier wonen, werken, ondernemen en hun kinderen laten opgroeien. Als ik deze begroting lees, zie ik een gemeente die vooruit wil, die investeert in de toekomst en tegelijkertijd verstandig probeert om te gaan met het geld van onze inwoners. Het is een richting waar Koers Kaffa zich goed in kan vinden. Uiteindelijk willen we allemaal denk ik hetzelfde, een Rijswijk waar het prettig wonen is, waar mensen naar elkaar omkijken en waar iedereen zich thuisvoelt. Of zoals ik het zou zeggen, Rijswijk weer gezellig. Ik wil het college complimenteren met deze begroting. Het is niet vanzelfsprekend dat een gemeente haar financiën op orde houdt. De woonlasten blijven in 2027 nagenoeg gelijk en ook de parkeertarieven blijven gelijk. Dat klinkt misschien niet spectaculair, maar voor onze inwoners is het belangrijk. Alles is al duur genoeg. Niet alles kan tegelijk en daarom moeten we blijven kijken naar wat onze inwoners daadwerkelijk merken van de investeringen die wij doen. Rijswijk groeit en dat is mooi, maar nieuwe woningen betekent ook meer verkeer, meer behoefte aan parkeerplaatsen en meer druk op voorzieningen. We moeten voorzichtig blijven met het toevoegen van woningen naast de reeds bestaande plannen. Koers Kaffa heeft samen met andere partijen aandacht gevraagd voor de mogelijke gevolgen van het Delftse parkeerbeleid voor Vrijenban. Dat laat zien hoe we als raad kunnen samenwerken in het belang van onze inwoners. Een parkeerprobleem houdt immers niet op bij de gemeentegrens. Voorzitter, we moeten ook voorkomen dat inwoners straks de rekening betalen voor parkeerproblemen die ergens anders ontstaan. Of dat nu komt door beleid van buurgemeenten of door de groei van onze eigen stad. Bereikbaarheid en voldoende parkeergelegenheid moeten we serieus nemen. We bouwen immers niet alleen woningen, maar complete wijken waar mensen prettig moeten kunnen leven. Blijf daarom de parkeerdruk volgen en luister naar de mensen die er dagelijks te maken mee hebben. Voorzitter, met Sportpark Elsenburg zetten we een mooie stap in onze sportvoorzieningen. Dat verdient waardering, maar bewegen is meer dan sporten bij een vereniging of een sportpark. Wij vinden dat we bewegen soms veel te ingewikkeld maken. Niet iedereen wil naar een sportschool of lid worden van een vereniging en dat hoeft ook niet. Soms willen mensen gewoon een stukje wandelen of buiten in de eigen wijk bewegen. Een veilige wandelroute, een paar eenvoudige beweegtoestellen of een plek waar jongeren buiten kunnen sporten, dat kan nog veel verschil maken. Ook ouderen moeten dichtbij huis in beweging kunnen blijven. Daarom dient Koers Kaffa de motie, gezond bewegen begint dicht bij huis, in. Daarmee vragen we het college om bij nieuwe gebiedsontwikkeling en bij grotere herinrichting standaard te kijken naar gratis en toegankelijke bewegingsmogelijkheden. Ook willen we in beeld krijgen in welke wijken die voorzieningen nog ontbreken en dit meenemen in het nieuwe speelbeleid. Voorzitter, dit is geen pleidooi om overal dure nieuwe voorzieningen te gaan plaatsen. Juist door slim aan te sluiten bij groen, speelplekken en ontmoetingsplekken kunnen we denk ik meer bereiken. Goed voor de gezondheid en voor het contact tussen buurtgenoten. Daarom stellen we voor om bij de uitvoering van deze motie waar mogelijk te betalen uit het bestaande budget voor de openbare inrichting en spelen. Door bij geplande herinrichting en bestaande speelplekken ook naar beweegmogelijkheden voor andere leeftijdsgroepen te kijken, kunnen we met hetzelfde budget dingen gaan bereiken. Onze lokale ondernemers zijn belangrijk voor de werkgelegenheid en de levendigheid van onze stad. Een gezellig winkelgebied, een terras of een buurtwinkel waar je nog een praatje maakt, dat geeft Rijswijk karakter. Daarom zijn we blij met de aandacht voor Oud Rijswijk en Bogaard Stadscentrum. Geef ondernemers de ruimte. Een levendige stad maken we samen met inwoners, verenigingen en ondernemers, niet alleen vanuit het stadhuis. In de begroting staan mooie ambities over begrijpelijke communicatie en het betrekken van inwoners. Dat steunen wij ook van harte. Goede dienstverlening begint met luisteren naar inwoners die iets ervaren in hun wijk, naar ondernemers en naar mensen die moeite hebben om hun weg te vinden bij de

gemeente. We hoeven het niet altijd eens te zijn, maar iedereen verdient een duidelijk antwoord en een serieuze behandeling. Tot slot kijkt Koers Kaffa positief naar deze begroting. We zien een college dat verantwoordelijkheid neemt en blijft investeren met oog voor de financiële positie van Rijswijk. En daarvoor dank ik het college en alle medewerkers en ambtenaren die hieraan hebben meegewerkt. Voorzitter, Koers Kaffa is een partij die graag meedenkt, samenwerkt en vooral kijkt naar wat goed is voor zijn inwoners. We hoeven niet overal een politiek gevecht van te maken. Als iets goed is voor Rijswijk, steunen we dat en als iets beter kan, zullen wij dat ook gewoon zeggen. Want uiteindelijk zitten we hier niet voor onszelf, maar voor de mensen in onze stad. Die verdienen een Rijswijk waar het niet alleen goed wonen is, maar het ook gewoon nog steeds gezellig blijft. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kaffa. Dank voor alle fracties voor hun inbreng in de eerste termijn. Ik stel voor dat we de vergadering gaan schorsen voor hoeveel minuten, vijf? Tien minuten denk ik? Tien minuten.

SCHORSING

De voorzitter: Dames en heren, wilt u plaatsnemen? Dan heropen ik de vergadering en starten we met de eerste termijn van het college. Ik zal straks allereerst het woord geven aan wethouder Van Damme als portefeuillehouder financiën. Want de begroting en alle stukken zijn natuurlijk ook financieel kaderstellende documenten. Daarom zal hij als eerste het woord voeren en daarna zullen de wethouders in volgorde van locoburgemeesterschap het woord gaan voeren. Ik vraag ook de leden van het college om in hun eerste termijn te reflecteren op de eigenlijk nog niet officieel ingediende moties, maar wel de moties die al genoemd zijn en gedeeld zijn, zo zal ik het maar zeggen. Ze zijn natuurlijk nog niet officieel ingediend, maar dat helpt ook het voeren van de tweede termijn voor de verschillende fracties. Ik geef het woord aan wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Voorzitter, dank u wel voor het woord en ook natuurlijk dank aan alle fracties voor hun inbreng en de vragen die zijn gesteld. In het forum hebben we natuurlijk al verschillende technische aspecten zijn aan de orde gekomen. Uw circa 375 vragen zijn schriftelijk beantwoord en u heeft vragen kunnen stellen tijdens de tafeltjesavond. We kunnen denk ik terugkijken op een redelijk goede aanloop naar dit begrotingsdebat. Maar tegelijkertijd denk ik ook wel dat we het proces nog wel wat kunnen optimaliseren, zodat u nog beter uw volksvertegenwoordigende rol kan vervullen. Daarover blijven we natuurlijk graag in gesprek of over van gedachten wisselen. Via deze weg bedankt het college ook de ambtelijke organisatie voor al het werk dat is verricht. En nadrukkelijk ook dank voor de scherpe blik van uw raad, zodat enkele kleine punten en aanscherpingen zijn opgemerkt. Ook in de richting van Forum voor Democratie, om maar te zeggen. Het wordt ook steeds nagelopen, want we sturen de begroting ook voor controle op naar de provincie. De provincie toetst ook op allerlei zaken en tot op heden zijn daar geen andere aanvullende kleine punten uitgekomen. Maar wat ons betreft zijn we klaar voor een succesvolle uitvoering van de plannen die in deze begroting zijn opgenomen. De begroting is eigenlijk opgesteld binnen de door u gestelde kaders van afgelopen juli, maar er is wel eens op een punt afgeweken binnen de kaders. Die uitvoering die zal niet verlopen zoals nu gepland, dat staat eigenlijk wel al vast. Want in onze maatschappij en zeker ook in de wereld is sprake van toenemende onzekerheid, de fractievoorzitter van PRO refereerde er eigenlijk ook al aan. Op zich is dat niet nieuw, want in het verleden was er altijd onzekerheid en wisten we daar in ons land en in onze stad goed mee om te gaan. Wat de huidige tijd vooral kenmerkt, is dat die onzekerheid steeds groter wordt, zonder dat er een glazen bol is uitgevonden. Een van deze onzekerheden is de vraag of we onze welvaart kunnen behouden? Vorige week was ik op het Festival van de Toekomst. Er was echt een inspirerende bijeenkomst georganiseerd door onze provincie. Peter Wennink, de voormalige topman van ASML, sprak nogmaals over zijn welbekende

rapport. De brede welvaart, echt dat iedereen profiteert en iedereen meedoet, is afhankelijk van onze economische groei. En daarvoor zijn eigenlijk volgens Wennink dan twee elementen cruciaal, dat is energie en digitalisering. Gaat om AI, gaat om kwantumtechnologie, rekenkracht. We moeten als Europa de slag met de VS en/of China niet verliezen. Want als wij niet vooruitkomen, dan doen zij dat wel. We moeten investeren in plaats van discussiëren en onze besluitvorming en regels mogen ons niet in de weg zitten. Van compliance naar competitie, zoals mijn Rotterdamse collega het vorige week beeldend zei. Geen onderlinge competitie tussen gemeenten voor het aantrekken van innovatie en technologie, maar competitie met de VS en China. En ook Rijswijk heeft bedrijven die meedoen in deze internationale race. We moeten als regio en als gemeente in heel Nederland gezamenlijk optrekken om de brede welvaart te behouden. De onzekerheden in de wereld hebben vanzelfsprekend ook invloed op Rijswijk. Met kengetallen navigeren we door deze onzekerheid en ze laten zien dat we nu gezond zijn, maar dat ook oplettendheid is geboden. We moeten daarom wendbaar en weerbaar zijn om met onverwachte gebeurtenissen te kunnen omgaan. In Rijswijk voeren we daar een financieel degelijk beleid en maken we verantwoorde keuzes. We investeren in een groeiende stad. De investeringen zorgt ook voor een oplopende schuldquote en in deze begroting werken we eigenlijk verder aan een gezonde financiële positie. Onze inkomsten en uitgaven zijn in balans en er is geen sprake van een tekort. Er ligt een solide basis om met toekomstige onzekerheden om te gaan. Maar wat we eigenlijk wel al bijna zeker weten, en ik had eigenlijk gehoopt dat ik het vandaag al formeel kon melden, is de mogelijke komst toch van station RijswijkBuiten. Ik hoop dat naar aanleiding van BO MIRT van vorige week het ministerie daar morgenochtend om 09.00 uur over gaat communiceren. Maar als het dan zover is, moet ik ook u van harte feliciteren. Want iedereen heeft zich echt, op welke wijze dan ook, ingespannen om dit mogelijk te maken. Dit station is er overigens niet volgende week of volgend jaar, maar er is in ieder geval hopelijk een forse stap voorwaarts gezet. Als ik dan inga op de specifieke vraag wanneer we dat dan ... Kijk, als morgenochtend is gecommuniceerd in de richting van PRO, dan krijgt u een rib waarin de locatiekeuze, de onderbouwing daarvan is. Uw besluit is al genomen bij het bestemmingsplan Pasgeld-West in 2023 dat aan de westkant het station zou moeten komen. Binnen die kaders vindt die locatiekeuze plaats. Met aandacht voor een goede inpassing, ook als het gaat om het groen. Eigenlijk gaan we nu de volgende fase in. Het ontwerp wordt nu nader uitgewerkt en in het ontwerp gaan we met elkaar aan de slag. Uw raad wordt daar natuurlijk ook vanzelfsprekend bij betrokken. En mocht het nog leiden tot een wijziging van het omgevingsplan, als dat nodig is, dan wordt dat natuurlijk aan uw raad voorgelegd. Voordat het projectbesluit of het realisatiebesluit is dat uiteindelijk, wordt genomen. Maar ik heb er een goed gevoel over dat het gaat lukken dat station en we hebben ons daar ook echt hard voor gemaakt om daar te komen. En wat we eigenlijk ook wel zeker weten, is dat we op termijn moeten investeren in die S106, die Beatrixlaan. Dat zal ook echt effect hebben op die kengetallen. Maar we moeten hiermee aan de slag. Ik ben blij dat na het verschijnen van het coalitieakkoord in Den Haag er nu een overeenkomst voorligt om gezamenlijk met Den Haag en de MDH te tekenen. Kijk, we moeten weer verkennen. Daar nemen we de eerdere ervaringen bij mee. Maar eigenlijk zijn we minder ver dan ik bij aanvang van deze bestuursperiode had gehoopt. Maar dit keer is Den Haag voor het eerst serieus overtuigd dat de tunnel echt een optie is. Dat was in de vorige periode gewoon niet het geval. Den Haag ziet ook echt de noodzaak nu voor het oplossen van het doorstromingsprobleem op de S106. Hiermee zetten we echt een stap vooruit. Dat is ook nog niet over nu en een jaar gerealiseerd, maar we zijn echt ver. En als ik dan toch alvast naar het amendement inga dat is ingediend, dan denk ik, daarmee zetten we wel een stap terug. Als we ons ingraven, we willen alleen maar een tunnel, dan zijn we vanuit een bepaalde oplossing aan het redeneren naar waar we naartoe moeten. En dan krijgen we andere partijen niet mee en zitten we uiteindelijk met een enorme rekening opgezadeld. Als wij zelf die tunnel als Rijswijk moeten gaan betalen, dan hebben we echt een probleem met onze financiële kengetallen. Dat even in reactie op dat amendement waar het college eigenlijk geen voorstander van is. Deze lange termijn zaken die ik net noem, Beatrixlaan …

De voorzitter: Wethouder Van Damme, ik zie dat mijnheer Van Dam u wil interrumperen.

De heer Van Dam: Voorzitter, dank. Het amendement zegt volgens mij wat anders dan de wethouder hier bedoelt, maar ik leg hem graag alsnog een keer uit. Wat ik bedoelde met dat amendement is dat we de maaiveldvariant die nu wordt voorgesteld om alsnog een keer te gaan onderzoeken, als Rijswijk al een keer onderzocht is en daar hebben we als raad al over besloten. Die maaiveldvariant staat dat we die opnieuw gaan onderzoeken, maar die hebben we al. Als het goed is zou die al moeten worden uitgevoerd zelfs. Kunt u daar misschien ook over ingaan? Want mijn punt is dat als we dat al in 2019 …

De voorzitter: Uw interruptie is nogal lang, mijnheer Van Dam. Iets inkorten. To the point, graag.

De heer Van Dam: Als we dat al doen en we zijn al daarmee bezig, waarom zouden we het dan nog een keer gaan onderzoeken? Dat is mijn vraag.

De voorzitter: Helder. Wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Ik begrijp u heel goed. De maaiveldvariant die toen is gekozen die was niet meer toereikend voor de verkeersstroom die nu al gaande is. Zo is dat ook in de brief in maart aan uw raad, bent u daarover geïnformeerd. Maar juist voor zo'n MRDH is het van belang dat die ook op enige manier in de lucht blijft, zodat zij ook een haakje hebben in de MRDH-besluitvorming om ook weer deze volgende fase in te gaan. In die zin acht ik hem, kan ik niet veel zeggen over de haalbaarheid. Maar dat we op maaiveld iets moeten doen, is wel evident, want we willen die wijken daar ook bereikbaar houden. Het heeft wel allemaal met elkaar te maken.

De voorzitter: Tweede interruptie op dit punt.

De heer Van Dam: Over hetzelfde, ik wil doorgaan op hetzelfde punt.

De voorzitter: Dit is een tweede interruptie.

De heer Van Dam: Het is hetzelfde onderwerp, ik mag toch … Dan een tweede interruptie, voorzitter. U geeft aan dat we toch opnieuw moeten gaan onderzoeken of die maaiveldvariant kan. Maar ik neem aan dat we daar toch ook gewoon onze vorige bevindingen in mee gaan nemen? En ik neem toch ook aan dat we die maaiveldvariant die we in 2019 hebben besloten, dat we die in fase 1 gaan doen, ook gewoon aan het uitvoeren zijn als Rijswijk zijnde?

De voorzitter: Wethouder Van Damme.

De heer Van Damme: Eerdere ervaringen worden natuurlijk meegenomen. Maar dat we nu aan het uitvoeren zijn een maaiveldvariant van destijds, dat is juist niet het geval, want die bestuursovereenkomst wordt binnenkort ontbonden. Ik heb u daar vorige week over geïnformeerd. Daar komt weer een nieuwe bestuursovereenkomst om de volgende fase in te gaan. Omdat die maaiveldvariant van destijds niet voldeed aan de verkeerstoename op de Beatrixlaan, zoals is geconstateerd een aantal jaar geleden. Maar ik vind het wel belangrijk dat er helderheid over bestaat. Want ik kan al uw lobbykracht gewoon gebruiken om ervoor te zorgen dat wij niet alleen voor die rekening komen te staan. Dat wij een goede oplossing krijgen die leefbaarheid creëert, die bereikbaarheid bevordert. Ik denk dat we daar ook eigenlijk regelmatig met de raad

over moeten gaan spreken. Misschien om te beginnen al snel eens met een presentatiesessie. Maar wat mij betreft doen we dat op die manier.

De voorzitter: Wilt u verdergaan, mijnheer Van Damme?

De heer Van Damme: Kan ik verdergaan met mijn betoog, voorzitter? Dank u wel. Dan, ik heb het al, station RijswijkBuiten, Beatrixlaan, tramlijn 1 werd nog door een collega genoemd, dat zijn allemaal hele lange termijn projecten. Die zijn groot en ook goed voor de toekomst van Rijswijk, maar daar merken de inwoners en ondernemers van Rijswijk daar eigenlijk nu helemaal niks van. We zijn eigenlijk ook flink aan de slag gegaan met het snel uitvoeren van maatregelen om bijvoorbeeld verkeersveiligheid te verbeteren, zoals op de Laan van Sion, de oversteek Huis te Landelaan, Laan van Beens en Delftweg. Waar we tegelijkertijd de sociale onveiligheid hebben aangepakt door betere verlichting van die onderdoorgang, was ook een wens van veel inwoners. En we nemen komend jaar ook nog veel kleine verkeersveiligheidsmaatregelen op onder meer de Parelmoervlinderlaan, de Thierenskade en de Parelgraslaan. Op de Rembrandtkade gaan we eind 2027 weliswaar, maar ook echt aan de slag met een veiliger oversteek bij dat welbekende bruggetje. Ook die kleine elementen komen aan bod. Maar om allemaal dat overzichtelijk te gaan presenteren, stuur ik u begin volgend jaar de Uitvoeringsagenda Mobiliteit en Parkeren toe. Onder voorbehoud weliswaar van goedkeuring van deze begroting, want anders kunnen we niks uitvoeren. Ik heb u dat ook al in het forum onlangs toegezegd. Ik stuur u ook dit jaar nog toe het overzicht van de meest verkeersonveilige plekken in de stad, vergezeld met allerlei cijfers over de Rijswijkse mobiliteit. Want daar bent u natuurlijk in hoge mate in geïnteresseerd. Dan ga ik maar even in op nog wat vragen denk ik die zijn gekomen van de raad of zal ik beginnen met de moties? Ik denk de vragen in eerste termijn toch maar? Excuus, de vragen en moties lopen af en toe wel wat door elkaar heen, is mij opgevallen. Ik begin toch gewoon bij de moties denk ik en dan worden er misschien ook nog wel wat vragen beantwoord. Als er wat blijft liggen, hoor ik dat natuurlijk graag. Ik heb een motie gezien over artikel 1. Ik ben blij dat u dat iets meer heeft toegelicht. Want zoals het in de tekst stond, dacht ik van, wat beoogt u met deze motie? Want het is ook niet zo dat wij geen rekening houden met artikel 1 bij het verstrekken van subsidies. Die toelichting is mij wel iets meer ingekleurd, alleen de tekst van de motie vind ik dan nog wel wat ingewikkeld. Want is het dan ook dat we geen subsidie meer mogen geven aan specifieke doelgroepen, omdat die zich niet houden aan het gelijkheidsbeginsel? Of gaat het juist om dat wij met het subsidie-instrument organisaties stimuleren om aandacht te hebben voor discriminatie? In die zin vind ik hem wat … En als wij ons niet aan de Grondwet zouden houden, wij doen dat sowieso. Ik zit nog een beetje te zoeken van, hoe dat nu in zijn werk gaat? Dan de motie, neem kaders van de raad serieus. Dat is toch een motie dat ik denk van, dat doen wij altijd. Ik kan me nog herinneren van, hoe zat dat nu ook alweer bij dat Kaderdebat? Want toen hebben we het er ook over gehad. Specifiek over de Mobiliteitsstrategie en het kaartje wat daarin zat. Dat kaartje is een ambitiekaart. Die ambitiekaart die was nog onder voorbehoud van afstemming met OV, afstemming met nood- en hulpdiensten. Die is gewoon in ontwikkeling. Als het gaat om die Mobiliteitsstrategie, want u heeft mij echt wel aan het denken gezet. Ik heb daar echt over nagedacht en eens goed doorgelezen. Ik denk, wat we toen hebben vastgesteld in 2024 was zeven strategische keuzes in die Mobiliteitsstrategie. Al die zeven keuzes staan fier en recht overeind. Dat is het punt waar we naartoe willen in 2040. Dat doen we nog steeds voortvarend. De kaders serieus nemen, dat doen we sowieso.

De voorzitter: Ik zie dat de heer Van ’t Eind naar de interruptie ...

De heer Van Damme: Wil een interruptie. Ik zie het.

De voorzitter: …microfoon loopt. Mijnheer Van ’t Eind.

De heer Van ’t Eind: Voorzitter, in die Mobiliteitsstrategie staan inderdaad allerlei strategische keuzes. Maar wij hebben de gehele, dat is het beslispunt geweest, nota vastgesteld. Dat is het besluitpunt geweest. En ook dat kaartje. De wethouder stelt, dat is een ambitiekaartje. Zo staat het volgens mij helemaal niet in de Mobiliteitsstrategie. Maar daar kunnen we een ja-nee discussie over gaan voeren en dat heeft denk ik niet zoveel zin. Kijk, waar het mij om gaat, voorzitter. Voor mijn fractie was het toendertijd, en dat was nog de GroenLinksfractie, zoals de heer Van Damme ook weet, een belangrijke reden om voor te stemmen, waren ook die van 50- naar 30-wegen. Daar waren wij heel enthousiast over.

De voorzitter: Kunt u ook to the point uw vraag stellen?

De heer Van ’t Eind: Ziet de wethouder ook dat dit een onderwerp is wat ook meerdere malen in de raad is geweest en een belangrijk onderwerp is om daar ook het gesprek met de raad over te voeren en niet alleen de raad over te informeren?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van ’t Eind. Dit is een goede vraag, to the point.

De heer Van Damme: Dank u wel voor de vraag, mijnheer Van ’t Eind. Moet ik hem ook to the point antwoorden? Dat doe ik doorgaans niet namelijk. Maar kijk, het is nu niet zo dat we … Er stond ook een kaartje in die Mobiliteitsstrategie over de verbreding van de A4. Die is fors uitgesteld. Dan kunnen we zeggen, stond erin, het is vastgesteld. Maar dat is een beetje semantisch. Ik vind dat eigenlijk, als je met ieder stuk ook precies die kaart zo vaststelt, maar het is juist, het was een ambitiekaart. Het staat er ook letterlijk op pagina 74 van die Mobiliteitsstrategie, nadrukkelijk is het een ambitiekaart. De ambitie om die verkeersveiligheid te verbeteren die is ons zeer duidelijk. En sterker nog, daar investeren we ook fors in en we willen die verkeersveiligheid fors verbeteren. Het investeringsbudget …

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Damme.

De heer Van Damme: … voor van 50 naar 30, dat is ook voor het grootste, overgrote deel gewoon opgegaan, overgegaan in de aanpak voor maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Als ik dan ...

De voorzitter: Wilt u doorgaan of wilt u een tweede interruptie, mijnheer Van ’t Eind? Een tweede interruptie.

De heer Van ’t Eind: Ik besteed hier graag mijn tweede interruptie aan. Voorzitter, dat is natuurlijk geen vergelijking. De verbreding van de A4 hebben wij geen invloed op, dat is niet een besluit die wij nemen, dat ambitiekaartje wel. Als je de ambitie wijzigt, dan lijkt het me logisch dat je dat ook even voorlegt aan de raad. Is het enige waar het mij om gaat.

De voorzitter: Wethouder Van Damme, wilt u daarop reageren?

De heer Van Damme: Het college neemt de kaders van de raad zeker serieus, dus deze motie is wat dat betreft overbodig wat mij betreft.

De voorzitter: Wilt u verdergaan of wilt u een derde interruptie? Derde interruptie.

De heer Van ’t Eind: Voorzitter, dit antwoord van de wethouder stelt mij nog niet geheel gerust. Wij komen hier in de schorsing dan wel in de tweede termijn nog wel even op terug. Ik heb het hier graag nog met de wethouder even over.

De heer Van Damme: Dank u wel. Ik vervolg mijn betoog. Daarbij dan toch nog een kleine … We hebben een Kadernota parkeren vastgesteld en we hebben de oude Kadernota niet ingetrokken daarbij. Dat is ook ingewikkeld hoe dat dan zit? Maar we houden ons gewoon wel aan de kaders die we hebben afgesproken. Dat is mijn laatste punt die ik daarover wil maken. Dan ga ik naar de motie, knelpunten aanpak isolatie VvE. Ik had er nummers bijgezet, 4.b.14. Voor degene die dat nog kan volgen, want ik doe niet alle moties, de portefeuillehouders doen natuurlijk hun eigen moties. Knelpunten aanpak VvE's. Uw raad heeft begin dit jaar nog een fors bedrag beschikbaar gesteld voor de ontwikkeling van het warmtenet. Een belangrijke voorwaarde of het helpt in ieder geval het warmtenet ook, als die woningen die meedoen goed geïsoleerd zijn. We zien in die VvE echt wel knelpunten gewoon. Ik denk dat dit eigenlijk wel een prima steun in de rug is. Ik kan er weer goed mee uit de voeten, het college. Dan de motie, energiehulp bij inwoners en ondernemers, 4.15 is dat. Ook wel wat ingewikkeld vond ik hem zelf, omdat het dictum zegt, informatie, dictum één staat informatie over energiebesparing. Dat doen we al, zou ik haast zeggen. Of tenminste, de informatie kunnen we neerleggen, laat ik dat zo zeggen. En punt twee is, daar gaat u toch over de vorm waarin we dat doen. U zegt, het moet met een infographic. Ik denk, we hebben communicatie op dat terrein. Die kunnen dat heel goed zelf weten hoe je het best communiceert. Misschien is het wel een AI-plaatje, ik heb geen idee. Maar we werken daar wel aan om die communicatie met inwoners en ondernemers te verbeteren, ze te bereiken. Punt drie, bedrijvencontactcentrum, dat is eigenlijk al staand beleid van de gemeente. En dan punt vier vind ik ook wel belangrijk. Dat is op zich wel mogelijk, die data is allemaal wel beschikbaar. We moeten ook even kijken van, wat willen we hier dan mee bereiken? Wat wilt … Hoe moeten we dat dan … Hoe wilt u dat dan gebruiken om te gaan sturen? Vind ik ook wel een belangrijk element daarin. Anders zitten we dat allemaal bij elkaar te rapen zonder dat we daar een bepaald doel mee hebben. Maar dan was er eigenlijk analoog aan, dat ging dan over de energiearmoede, een oproep van mevrouw Van de Waart van D66. Of we die mensen kunnen bereiken, hoe we daar precies mee omgaan? Het is eigenlijk een vraag voor mijn collega, de heer Peters. Maar ik zou zeggen, ja, want we komen heel graag nog meer in contact met deze mensen die in energiearmoede leven. Dat is gewoon heel belangrijk. Daar zetten we echt ook veel actie op. Als er mensen zijn die niet bereikt worden, laat die zich dan alsjeblieft melden. Als u die ook kent, klop aan. Dat is even de afwikkeling van die vraag. Dan de motie, structurele subsidies, meer duidelijkheid, minder administratie. Dat vond ik ook een motie dat ik denk, dat is ondersteuning beleid, want dat doen we al. Het is wel een beetje, hoever moeten we gaan? Op een gegeven moment, die mogelijkheid is er. We kunnen uiteindelijk niet de subsidieaanvragen gaan schrijven voor die organisaties. In hoeverre die overbodig is, laat ik aan uw raad. Dan nog een handhaven op geluidsoverlast, vond ik ook een aardige motie. Er komt een actieplan geluid en ik hoop dat we hierin dat mee kunnen nemen. Maar het is een reëel punt dat er wel eens geluidsoverlast is. Inderdaad, er is een pilot in Rotterdam die erg interessant is, moet ik zeggen. Met belangstelling kijk ik naar de uitkomsten uit die ongeveer in Q1 kunnen komen. Ik zie dat u de rapportageverplichting heeft verplaatst naar het tweede kwartaal, dat is iets reëler dan in het eerste kwartaal hierover rapporteren. Maar ik vind het een alleraardigste maatregel om mee te nemen in het actieplan geluid. Daar kan ik wel redelijk positief over zijn of daar ben ik positief over. Laat ik dat gewoon klip-en-klaar zeggen, goede motie. Dan hadden we nog wat vragen specifiek staan, denk ik. De motie gezonde financiën. Eigenlijk heb ik dat ook al min of meer gezegd, ook toen dat Rekenkamerrapport hebben gekregen. Het is natuurlijk niet zo dat we nu niks doen. Ik had kunnen zeggen, we moesten 20 miljoen bijplussen in het eigen vermogen, hebben we gedaan door een positief jaarrekeningsaldo. En de komende jaren heeft deze coalitie ervoor gezorgd dat het eigen vermogen nog wordt aangesterkt. Maar ik heb u toen ook gezegd, daar neem ik geen genoegen mee. Daar gaan we zeker mee aan de slag, dat nemen we zeker serieus. Uw motie is in die zin eigenlijk overbodig wat mij betreft en ik laat het ook aan de raad hoe u daarmee om wenst te gaan. Dan ga ik even kijken of ik nog meer vragen heb liggen. Er waren nog een aantal. De foutjes heb ik benoemd van Forum. Hoeveel klachten er zijn over de verkeersdrempels, wordt niet zo specifiek bijgehouden, mevrouw Fischer. Er zijn klachten over verkeersdrempels, sommigen willen juist

verkeersdrempels. De ene vindt dat die te hard rijdt, de ander vindt dat die niet te hard rijdt. Ik nodig u wel eens uit, dat is misschien wel aardig voor u, ik nodig u van harte uit om eens te kijken welke klachten we allemaal binnenkrijgen. Ik heb daar ook eens in zitten grasduinen, echt heel interessant. En heel nuttig ook, want dat geeft de betrokkenheid van alle mensen aan. Kijk, en het programma, daar had u ook nog een vraag over. Dat is natuurlijk, dat was om iets inzichtelijk te maken. Het was een rib, het was geen raadsvoorstel. Die investeringen die zijn niet verwerkt in een lange termijn investeringsplan. Als daar investeringen uit voortvloeien, en ik denk dat het wel verstandig is, misschien dat u daar anders tegenaan kijkt, maar ook als je kijkt naar de droge zomer, dat we in de inrichting van de openbare ruimte toch wel rekening houden met de veranderende omstandigheden waarin we leven. Dan krijgt u die investeringsbeslissingen natuurlijk altijd voorgelegd. We doen ... De keuzevrijheid vond u ook heel belangrijk. Ik kan daar ook nog wel op terugkomen. Kijk, keuzevrijheid, ik ben liberaal, vind ik ook heel belangrijk. Maar als die keuze straks er niet meer is en je moet je aardgas halen uit plekken waar dat niet meer vandaan komt, dan denk ik dat het heel slim en verstandig is, niet alleen omwille van klimaat, maar zeker van je eigen soevereiniteit, maar ook voor je eigen veiligheid als land, dat wij alternatieve energiebronnen aanboren. Als het betaalbaar is, het moet wel betaalbaar blijven. Ben ik van harte met u eens. Tenminste, ik zit nog even te kijken hoor. Het risico van netcongestie, hoe dat is ingeschat, had u nog geen specifieke vragen over. Kijk, de risico-inschatting is altijd een inschatting. Ik heb geen glazen bol, ik weet niet wat netcongestie uiteindelijk ons als gemeente gaat kosten. Het is altijd een risico-inschatting, dat kan ik nog even meegeven. Ik denk, voorzitter, dat ik bijna bij het eind van mijn eerste termijn ben, omdat ik alle vragen zo ongeveer heb beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Damme. Dan geef ik nu het woord aan wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Dank u wel, voorzitter. Ik moet aardig wat tijd inhalen, zie ik op de klok. Dat moet wel lukken. Ik heb niet heel veel vragen, maar wel goede vragen die ik nog gekregen heb. Die ga ik eerst af en daarna zal ik, zoals u uitgesproken wenselijk heeft gezien, de moties direct langsgaan. Voorzitter, de vraag van PRO, Meldpunt Bezorgd. Het college geeft aan dat het groeiende resultaten oplevert en tegelijkertijd valt de incidentele bekostiging weg. Hoe gaan we dat de komende jaren bekostigen? Die vraag is vorige week gesteld door DENK-PGenR. Toen heb ik daar ook het antwoord gegeven dat we juist vanaf 2027 borgen dat het Meldpunt Bezorgd structureel in de begroting zit, in plaats van af te laten hangen van incidentele financiering. Voorzitter, dan ga ik door naar de vraag van Beter voor Rijswijk aangaande de buitensportaccomodaties. Ik ga niet heel de vraag nog een keer herhalen, of ik daar wat meer over kon vertellen? Deze en volgende week vinden er gesprekken met de verenigingen plaats. Hierbij wordt verder ingezoomd op de mogelijkheden, maar ook de onmogelijkheden. Daarbij wordt ook gekeken naar de financiële mogelijkheden qua huisvesting, rondom de accommodaties waar u zelf om vroeg. De verwachting is dat we eind Q1 ‘27 een update kunnen geven over de voortgang in de gemeenteraad. Voorzitter, daarnaast is wat gevraagd over de motie Sportprijzen, hoe de vlag erbij hangt? In samenwerking met de lokale Sportraad wordt er een moment in het eerste kwartaal van ‘27 geprikt voor de uitreiking van de Sportprijzen. De raad zal in december van een definitieve datum op de hoogte worden gebracht. Daarnaast zullen er ook naast de Sportprijzenuitreiking meerdere informele momenten in 2027 zijn waarin prestaties van Rijswijkse sporters in het zonnetje worden gezet. Voorzitter, dan ga ik door naar de vraag van de fractie Wij. U heeft gevraagd, prestatieafspraken en of ik het met u eens ben dat daar ook afspraken in horen over onderhoud, vocht en schimmel? Dat ben ik met u eens. Afspraken over advisering en ondersteuning van bewoners bij kleinschalige ingrepen komen terug in de prestatieafspraken. Net als delen van eventuele signalen over wooncomfort, vocht en schimmelproblematiek met de betreffende corporatie of hulpverlenende instantie. Voorzitter, de fractie van Wij. vroeg mij ook nog de voorzieningen. Dat plannen mooi zijn, maar dat ze graag zien, wat zien we er nu van terug in de komende jaren? Ik ben het daar hartgrondig mee eens. We hebben het er natuurlijk al vaker over gehad, maar er zijn

diverse voorzieningen in voorbereiding. We zullen in Q1 ergens de Marimbahal bespreken, waar ook ruimte is voor welzijn en voor ontmoetingsruimte. Zoals de raad heeft gewenst, ook voor de huisartsen of een gezondheidscentrum. We moeten even kijken hoe dat uitpakt? Er is in de omgeving Bordewijkzone worden er plannen gemaakt. Een basisschool in Pasgeld, daar worden plannen gemaakt, waarin we ook kijken naar een combinatie met kinderopvang en een huisarts. En dan hebben we natuurlijk nog het IHP. Die ga ik niet helemaal herhalen, maar daar staat tussen 2026 en 2029 heel veel.

De voorzitter: Mevrouw Bentvelzen, mijnheer Van Malsen wil u interrumperen. Mijnheer Van Malsen.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dank. Ik hoorde de wethouder iets zeggen over de Bordewijkzone. Zou de wethouder daar iets meer over kunnen vertellen?

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, nee, op dit moment niet.

De voorzitter: Een tweede interruptie?

De heer Van Malsen: Kan de wethouder dan toelichten wanneer we meer informatie over deze ontwikkeling kunnen ontvangen als raad?

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Dat weet ik ook niet exact, maar ik kan u wel aangeven dat ik dat kan meenemen. We bespreken volgende week uit mijn hoofd de uitvoeringsstrategie over voorzieningen. En dan kan ik wel even vragen wat de stand van zaken is bij de Bordewijkstraat en wanneer we dan waarover komen te spreken met elkaar. Verdorie, heb ik weer een toezegging op mijn lijstje staan, voorzitter. Maar goed, ik had er wel weer twee vanaf vandaag, dat scheelt.

De voorzitter: Wilt u verdergaan, mevrouw Bentvelzen?

Mevrouw Bentvelzen: Zeker. Voorzitter, de vraag van het CDA over de positie van reguliere woningzoekenden versus urgenten nu die groep toeneemt? Ik maak me daar ook zorgen over, mevrouw Van Schie. Maar regionaal hebben we wel goede afspraken gemaakt. Er is namelijk afgesproken dat maximaal 30 procent van de 100 procent sociale huurwoningen, dat daar 30 procent van naar bijzondere doelgroepen gaan, zoals urgenten dan wel statushouders. Zo zorgen we ervoor dat er voldoende woningen beschikbaar blijven, ook voor de reguliere woningzoekenden. Voorzitter, dan had ik geen verdere vragen, dan ga ik even terug naar de moties die wel al zijn ingediend. Dan begin ik met de motie van D66, sport en bewegen voor alle Rijswijkers. Ik vind hem wel heel sympathiek, maar ik moet hem helaas ontraden. De reden dat ik hem moet ontraden, is dat het coalitieakkoord stelt dat inclusiviteit hoog in het vaandel staat. Daar sta ik ook voor. En sport en bewegen moet voor iedereen toegankelijk zijn. De gemeente kent daarin geen doelgroepenbeleid en daarom ook geen specifieke sportactiviteiten voor meiden en vrouwen. Ik heb zelf gevoetbald, zeg ik dan maar tegen de voorzitter van D66, met heel veel plezier. Ik zie dat meisjesvoetbal groeit, ook bij de plaatselijke vereniging waar mijn zoontje voetbalt. Maar ik begrijp wat u zegt, ballet versus voetbal. Alleen dat is wel een hele andere financieringsstroom, want bij de balletschool is ook geen Ooievaarspas. Om maar een voorbeeld te geven. Bij deze moet ik hem helaas ontraden. Voorzitter, de motie, meer mantelzorgwoningen in Rijswijk. Positief, de motie is uitvoerbaar. En goed, ik laat het verder aan uw raad wat u daarin stemt. Voorzitter, dan heb ik de

motie die misschien wel het belangrijkste is van de avond of in ieder geval heel veel teweegbrengt, ook bij mij. Dat komt mede door de inspreker, maar ook omdat ik mij hier al langer tegenaan bemoei, om het zo maar te zeggen. Daar waar ik kan vooral. Dat is de motie, geen kinderen in de kou. Ik vind de titel van de motie best wel heftig eigenlijk. Want als ik niet helemaal doe wat in de motie sta of kan doen wat in die motie staat, dan zet ik blijkbaar kinderen in de kou. Dat wil ik wel heel ver van mij afwerpen, want dat is zeker niet mijn bedoeling. Ik vind het namelijk echt verschrikkelijk verdrietig wat daar gebeurt als mens, maar ook als bestuurder, maar vooral als mens en als moeder. Ik heb mij destijds gemeld bij het ministerie van VWS en de Inspectie van de Gezondheidszorg en Jeugd. Dat heb ik ook samengedaan met onze burgemeester. Daar zijn gesprekken gevoerd. Ik heb ook een gesprek gevoerd met Villa ExpertCare zelf. Formeel zijn wij, en dat heb ik al vaker herhaald, geen partij. Financiering voor deze villa loopt via de zorgverzekeraar met eventueel hulp van een Wlz-indicatie en heel soms via de gemeente in de vorm van respijtzorg of logeerzorg, het is maar net hoe je het noemt. We voelen ons betrokken en voelden ons betrokken, omdat er destijds ook een Rijswijks kindje bij betrokken was en het pand bij ons in de gemeente op gemeentegrond staat. Maar als ik naar de motie kijk, dan zou ik punt één en twee kan ik doen. Punt vier, dat betrof destijds één Rijswijks kind. Ik heb ook echt geen idee hoe de situatie daar nu exact is. Ik weet ook niet hoe met alle kindjes gaat, omdat wij daar geen volledige regie over hebben. Ik kan dat nergens terugvinden. Ik weet ook niet waar die kindjes zijn ondergebracht en ik weet ook niet voor wie er wel of niet wat is geregeld. Het is ook niet mijn rol om daarnaar te vragen, omdat het de rol is van de zorgverzekeraar samen met de Wet langdurige zorg. Daarnaast vraagt u mij iets te doen voor 15 december 2026, dat is over een x-aantal weken, vier, vijf weken. Dat is echt te kort dag. Dat is totaal niet realistisch om dat te vragen aan mij, dan wel aan mijn ambtelijke organisatie. Dan zou ik alles uit de hand moeten laten vallen om dit te organiseren. Want vooral punt drie en vier die kosten echt veel tijd en duren echt veel langer dan één maand. Want in punt drie staat er dat we organisaties en andere gemeenten moeten betrekken in de regio. U heeft zelf ook in mijn positie gezeten, dus u weet hoe dat werkt.

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen, ik zie dat mijnheer Loof u wil interrumperen. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, dank. Voorzitter, ik wil de wethouder vragen of het haar misschien helpt als er een spreekt-uit-motie komt van de raad waarin we eigenlijk oproepen richting VWS om dit serieus te nemen en hier wat mee te doen? En of haar dat kan helpen in het verdere traject waar zij mee bezig is?

De voorzitter: Heldere vraag. Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank voor de vraag, mijnheer Loof. Ja, dat helpt zeker. Een spreekt-uit-motie is namelijk iets heel anders dan wat er nu ligt. Dat zou zeker helpen. Maar voor de rest is dit hetgeen wat ik erover kan zeggen, voorzitter. En als je dat dan allemaal bij elkaar pakt …

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen, ook mijnheer Van Malsen wil u interrumperen op dit punt.

De heer Van Malsen: Voorzitter, ik ga hem nog ingewikkelder maken. Zou het in de appreciatie van de wethouder helpen als die twee punten waar de wethouder net van zegt dat ze die niet voor 15 december af zou kunnen handelen, niet dezelfde deadline krijgen?

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dat zou kunnen. Ik heb ook teruggekregen vanuit de ambtelijke organisatie waarmee ik vandaag natuurlijk gelijk toen ik de motie binnenkreeg vanmiddag gezeten heb. Gezegd, wat kan er dan wel, wat kan er niet? We kunnen kijken of er Rijswijkse organisaties zijn die een rol kunnen of willen

spelen. Volgens mij heeft iedereen, tenminste, daar ga ik altijd een beetje van uit, omdat ik dat zelf altijd heel erg in de gaten hou, maar ook op social media vandaag gelezen bij onder andere InRijswijk, dat er weer iemand, de oud-eigenaar van Villa ExpertCare zich gemeld zou hebben. Ik weet niet of dat klopt, ik weet niet of dat waar is. Dat neem ik dan maar voor waarheid aan. Dat die dan weer aan het kijken zijn om het weer over te nemen. Tegelijkertijd hebben we ook gelezen van de mensen die daar de zorg leveren, die willen ook baangarantie en die zijn ondertussen weg. Om antwoord te geven op uw vraag, we kunnen kijken of er Rijswijkse organisaties zijn die een rol kunnen of willen spelen of in samenwerking met andere gemeenten. Maar dat heb ik niet binnen nu en 15 december geregeld.

De voorzitter: Dank voor uw antwoord. Wilt u verdergaan, wethouder Bentvelzen, of was u al klaar?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, volgens mij heb ik de moties die op mijn portefeuilles rusten beantwoord. Het amendement is nog niet officieel ingediend, daar geef ik dan in tweede termijn denk ik reactie op.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan wethouder Weterings. Ik wil ook aan het college aangeven, we hebben nog 28 minuten aan spreektijd die ook verdeeld moeten worden over nog een aantal andere wethouders. Graag to the point.

De heer Weterings: Voorzitter, ik ga niet in één keer hele betogen houden. U bent van mij kort en krachtig gewend, maar ik zal de winstwaarschuwingen meenemen. Ik heb natuurlijk een aantal moties gekregen, een aantal vragen. Ik wil sowieso de raad danken voor de vragen en voor de moties. Hier en daar heb ik ook de complimenten mogen ontvangen, ook voor het ambtelijk orgaan. Ze maken inderdaad behoorlijk wat meters, er wordt keihard gewerkt. Ze kijken nu ook mee, ze nemen deze complimenten in ontvangst. Ik kan het alleen maar stimuleren en ook bekrachtigen dat er keihard wordt gewerkt op dit moment door de ambtelijke organisatie. Voorzitter, dan ga ik proberen per partij de vragen en de moties te beantwoorden. Er is een motie binnengekomen van PRO, op weg naar een circulair Rijswijk. Er is contact over geweest en uiteindelijk kan ik die motie omarmen, daar kan ik positief in zijn. Want Avalex heeft in haar milieustraat in Wassenaar en Delft al een soort van kringloopcontainer staan. Bij de milieustraat in Rijswijk is dat nog niet goed onderzocht. Dat kunnen wij gaan onderzoeken en we gaan ook kijken naar de mogelijkheden daarvoor. We doen nu ook al een pilot bij de laatste mobiele milieustraat om te kijken hoe de samenwerking gaat met een kringloopwinkel. Die aan het einde van de dag een kijkje kon nemen wat ze kunnen gebruiken. Dat kunnen we ook wellicht gaan voortzetten bij de volgende mobiele milieustraat. Ook het Repair Café sluit zich aan bij de mobiele milieustraat. En er is nog een mooie nieuwe communicatiecampagne in de maak wat zich richt om ook de kringloopwinkels meer in het zonlicht te zetten of dat men niets gaat wegdoen. Ook die campagne is in ontwikkeling. Nogmaals de motie, geen bezwaar. Dan heb ik volgens mij geen echte vragen meer van PRO gehoord. Dan ga ik naar Rijswijks Belang. Ook dank voor de complimenten en ambities die zijn uitgesproken ook in het coalitieakkoord. Dat is fijn om te horen dat dat gezien wordt. U heeft ons bij de eerste motie gevraagd, samen werken aan schone, leefbare winkelgebieden met gastheren en gastvrouwen. Ook daar kan ik positief in zijn, want een gastvrij, schoon en leefbaar winkelgebied is belangrijk voor bezoekers, ondernemers en inwoners. Het college erkent de waarde van een zichtbare preventieve aanwezigheid van gastheren en gastvrouwen in de winkelgebieden die signalen kunnen oppakken en die kunnen bijdragen aan een schone, leefbare openbare ruimte en ook het vergroten van het veiligheidsgevoel. Wel een kleine kanttekening, de motie vraagt ook om mogelijkheden van participatiebanen te onderzoeken. Dat kan kansen bieden voor mensen met een afstand op de arbeidsmarkt. Maar ook wel hieraan zijn natuurlijk kosten verbonden. Want naast de loonkosten en de werkgeverslasten is er ook begeleiding nodig. Dat zouden we verder moeten onderzoeken welke doelgroep hier het beste bij past. Dat kunnen wij gaan uitwerken. U vraagt

mij een uitgewerkt plan voor het eerste kwartaal van ‘27 te realiseren. Daar zou ik graag een slag om de arm willen doen om zo efficiënt mogelijk te kunnen onderzoeken. Maar nogmaals, we gaan dat doen zijn. We zijn erin positief. Maar even een kleine slag om de arm of het eerste kwartaal haalbaar is. Hij zit in de pijpleiding, laten we maar zeggen. Even kijken. Even het systeem dat ook wel last van had, de heer Van Damme, het loopt een beetje door elkaar heen. Ik ga even naar BvR. De motie, Rijswijk zegt gedag. Op zich, ik zeg altijd, groeten kost niks. Dat is op zich ook een positieve wending. Wij kunnen, wij hebben op dit moment ook een heel communicatieteam die heel erg actief is op het sociale media. We kunnen daarin best wel een item maken dat mensen elkaar kunnen groeten n dat ook laten uitvloeien op onze social mediakanalen. Ook daarin zouden wij aandacht kunnen geven. Dat is ook geen probleem. Dan had BvR ook nog vragen staan omtrent het waterspektakel. En terecht, er is in het Kaderdebat een richting aangegeven. Op dit moment wordt er onderzoek gedaan naar de technische mogelijkheden om een waterspektakel op het Bogaardplein te krijgen, te realiseren. Doordat zich onder het Bogaardplein een parkeergarage bevindt, is de aanleg van het waterspektakel een technische uitdaging. Dit zorgt voor wat vertraging in de uitwerking van het voorstel. Het technisch rapport voor de haalbaarheid, die verwachten wij wel in het eerste kwartaal van 2027. Ik kom dan echt uw kant op, er wordt keihard aan gewerkt. Dan de motie van D66, natuurlijke speelplekken. De zaken waar de motie tot oproept, zijn al verankerd in het speelbeleid. Gezondheid en klimaatadaptatie zijn al uitgangspunten van het speelbeleid. Dat doen we eigenlijk zonder toetsingskaders. U vraagt eigenlijk iets wat al in het vaste beleid zit. Daarom is de motie eigenlijk overbodig en zou ik hem hierbij ook ontraden. U vraagt, ook D66 vraagt een motie, trots op de Strandwal. Dat zijn we zeker. U vraagt ook in verdere planvorming een Strandwalpad uit te werken, een pad van Oud Rijswijk naar Park Overvoorde toe. Ik kan u mededelen dat met het uitvoeringsprogramma van de Landgoederenzone investeren we al in dit gebied. Een onderdeel van het uitvoeringsprogramma in fase 1 is het oude centrum tot Huis te Landelaan, is de herinrichting van de Van Vredenburchweg en het Julialaantje. Deze lanen zijn cultuurhistorische verbindingen die we al aan het herstellen zijn, die we al aan het verbeteren zijn. Daarnaast verfraaien we binnen fase 1 ook de entree van dit gebied en duidelijke bewegwijzering. Het deel van de Huis te Landelaan tot De Voorde valt onder fase 2. Hier komen we voor terug zodra fase 1 is afgerond. Om weer een nieuw pad aan te gaan leggen van iets waar we eigenlijk al mee bezig zijn bij een ander pad, dat ook onder die Strandwal valt, vinden we eigenlijk geen goed idee. Buiten het feit dat we ook eigenlijk eerst de paden in Rijswijk willen herstellen. U heeft het misschien wel meegekregen, we zijn bezig met fietspaden, looppaden. Eigenlijk willen we eerst die achterstand wegwerken voordat we eventueel nog gaan nadenken over een nieuw Strandwalpad. Ook deze motie wil ik ontraden. Dan vraagt D66 een motie, creatieve ondernemers in de schijnwerper. Op zich hartstikke sympathiek, want ik vind, wij vinden eigenlijk dat alle ondernemers, ongeacht creatief of … Even kijken hoor. Creatieve ondernemers, in onze beleving zijn alle ondernemers creatief. Maar ik begrijp uw gedachtegoed wat onder creatieve ondernemers valt qua technologie en dergelijke. Maar onze accountmanagers die werken of tenminste, die gaan alle ondernemers bezoeken en daardoor ook de ondernemers uit de inclusieve creatieve sector. We willen graag dat alle ondernemers zich welkom voelen in de stad. In lijn met de motie, warm welkom, die we pas hebben uitgewerkt, zullen we alle ondernemers in Rijswijk, ook de nieuwe ondernemers, een warm welkom heten. En daardoor contact hebben met alle ondernemers.

De voorzitter: Wethouder Weterings, ik zie dat mevrouw Woudstra u wil interrumperen of niet? Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Als de wethouder klaar is met het stukje? Even check.

De heer Weterings: U mag interrumperen hoor. Tuurlijk.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra, ik geef u het woord.

Mevrouw Woudstra: Aan het end van het blokje creatieve ondernemers. Dank. Zeker goed dat de accountmanagers daarnaartoe op pad gaan. Het gaat inderdaad over architecten, mensen die ontwerpen, design produceren. Dat is een gedefinieerde aparte categorie ondernemers en die voelen zich nu niet altijd betrokken of gezien als we het hier over ondernemers hebben. Vandaar deze extra aandacht die we daarvoor wilde geven. Als daarnaartoe gegaan wordt, heel graag. Maar onze vraag is niet eigenlijk om naar ze toe te gaan, maar ook om ze echt te betrekken bij de ontwikkeling, omdat zij juist ook kunnen helpen met onze trots op Rijswijk. Kunt u dat bevestigen? Want dan heb ik meer zekerheid.

De voorzitter: Helder. Wethouder Weterings.

De heer Weterings: Onze accountmanagers werken voor alle Rijswijkse ondernemers, inclusief, exclusief, groot, klein, midden, mkb, groot, klein. We gaan voor iedereen op pad, we maken geen onderscheid tussen creatief of exclusief. We gaan bij iedereen langs, want iedereen moet zich veilig voelen.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra, een tweede interruptie?

Mevrouw Woudstra: Ik had het niet over veiligheid, ik had het over het economisch beleid van Rijswijk. Ik vind het prima dat ze overal naartoe gaan, maar dit zijn de ondernemers die aangeven dat ze hier graag meer betrokken bij willen zijn. En daar wilde ik graag een toezegging op.

De voorzitter: Wethouder Weterings.

De heer Weterings: Zoals de rib-brief die we geloof ik eind of tenminste vorige week hebben gestuurd, geven we aan, dat ga ik nu voor de derde keer herhalen, dat we alle ondernemers betrekken bij het hele verhaal over de inzet van accountmanagers, het inzichtelijk brengen van bedrijven, het bezoeken van bedrijven, het contact houden met bedrijven. We maken geen onderscheid tussen creatief of exclusief of een fastfood of een kruidenierswinkel of noem maar op wat. We gaan langs alle bedrijven. Ik begrijp eigenlijk niet waarom u zo graag het onderscheid tussen creatief en niet creatief wil maken? Want we willen ze graag allemaal bezoeken.

De voorzitter: Mevrouw Woudstra, uw derde interruptie op dit punt.

Mevrouw Woudstra: Mijn laatste. U begrijpt ons niet, dat is duidelijk. U gaat er niks mee doen. Dat vinden wij heel jammer dat de mensen die trots willen zijn op Rijswijk, willen laten zien dat ze goed creatief kunnen bijdragen over onze stad nu toch weer overgeslagen worden.

De voorzitter: En uw vraag nog een keer?

Mevrouw Woudstra: Want iedereen benaderen is niet hetzelfde als een specifieke vraag aan ze stellen.

De voorzitter: Maar mevrouw Woudstra?

Mevrouw Woudstra: Dit is mijn conclusie, deelt de wethouder dat?

De voorzitter: Prima. Wethouder Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, ik zou nog kort daarop reageren. Als mevrouw Woudstra van D66 de namen zou willen doorgeven, zorg ik dat ze extra goed niet worden overgeslagen bij de andere ondernemers die we allemaal gaan bezoeken. Ga ik daar extra oog op houden. Als u iets wil aanleveren, dan zorg ik dat ze extra bekeken worden.

De voorzitter: Wilt u verdergaan, wethouder Weterings? Want er zijn nog twintig minuten en we hebben nog ook andere wethouders die het woord moeten voeren.

De heer Weterings: Dan ontraad ik die motie, want we gaan dat al doen. Voorzitter, dan heb ik een hele sympathieke motie van DENK. Ik wil DENK ook complimenteren met de complimenten uit te spreken naar het college toe. Dat siert de heer El Majjaoui van DENK. Je hoeft niet altijd in de oppositie te zitten om tegen te zijn, maar ook de positieve kanten kunnen belicht worden. Dat siert DENK zeer zeker, dank u wel daarvoor. U heeft een motie voorbereid over zwerfafval en een schone leefomgeving op scholen. Die is op zich zeer sympathiek, alleen doen we dit al. We gaan dit al doen. Ik heb 5 november de organisatie van Sportief Besteed Groep aan mijn tafel gehad om te evalueren waarom eigenlijk de vorige campagne, de laatste campagne die is gestart, is mislukt? Want uiteindelijk deden er van alle scholen maar twee scholen mee waarvan één school heeft opgezegd, omdat er een strijd was tussen twee scholen. Het hele verhaal is toen niet goed gegaan. We gaan daar nieuw leven inblazen. We gaan een traject aan van vijf weken en we gaan zorgen dat de zwerfafvalrace op meerdere scholen een hot item gaat worden. Maar wel met de kanttekening dat we leren van de vorige sessies die eigenlijk niet zijn aangeslagen. Mislukt is misschien een groot woord, maar niet zijn aangeslagen. We gaan er ook conform het coalitieakkoord een gedeelte bewustwording inbrengen op een kinderlijke manier van, papa en mama, wist u als u vuil dumpt, dan kost dat 200 euro tegenwoordig. Doet u het een tweede keer, dan komt er 250 euro bovenop. We gaan ook een beetje conform het coalitieakkoord iets hardere hand is misschien een groot woord, maar op een kinderlijke wijze ook de toon van het coalitieakkoord bij de kinderen overbrengen. Zoals ik zei, er worden hele leuke campagnefilmpjes gemaakt de komende weken en ik zal daar een hoofdrol in gaan spelen. Helaas is ook deze motie overbodig, maar wel zeer sympathiek. Hij komt net eigenlijk iets te laat.

De voorzitter: Wethouder Weterings, mijnheer El Majjaoui wil u interrumperen op dit punt. Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Dank voor het woord. Dank, wethouder, dat die gewoon onvoorwaardelijk doorgaat met zijn inzet in de wijken. Maar deze motie gaat specifiek niet alleen om het prikken van zwerfafval of een afvalrace. Het gaat om meer dan dat. Het gaat om dat er bij scholen een soort van vak wordt geïmplementeerd, gastcolleges, een excursie desnoods naar Avalex, zodat de bewustwording daadwerkelijk tot stand komt. En niet alleen maar te vrijblijvend, maar dat kinderen meegenomen worden in het verhaal.

De voorzitter: En uw vraag, mijnheer El Majjaoui? Wat is uw vraag, punt?

De heer El Majjaoui: Is de wethouder hiermee eens dat er meer bij komt kijken dan enkel alleen maar afval prikken? Meer de bewustwording in de ruimste, breedste, veel meer breder dan nu alleen maar afvalrace.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Wethouder Weterings.

De heer Weterings: Dat ben ik met u eens. Want de activiteiten die we gaan doen is onder andere een gastles bij Avalex, een theatervoorstelling. En zijn we aan het onderzoeken of daar bezoeken kunnen worden gemaakt

aan de gemeentewerf waar wij al die werkzaamheden verrichten? Alles komt eraan, maar we delen zeker uw mening.

De voorzitter: Wilt u verdergaan, wethouder Weterings?

De heer Weterings: Even kijken, voorzitter. Dan rest mij nog, ik weet niet zeker of die is ingediend, ik dacht het wel, de motie van Wij. over het grofvuil. Over het vuil op zich, u geeft aan dat wij hebben toegezegd het vuilsysteem te onderzoeken dat toegankelijker, goedkoper en efficiënter is. In algemene zin hebben we vorige week de laatste wijk 13 voorzien van ondergrondse containers. Daarvoor is nog een inloopavond vorige week geweest met de bewoners uit het Havengebied. Nog bij geweest, was de laatste wijk die we hebben voorzien van ondergrondse containers. De evaluatie daar, die moet nog even uitblijven. Want ik kan natuurlijk niet na een week al gaan kijken van, de laatste wijk is voorzien, binnen een week al resultaten boeken. Er moet echt wel een periode overheen gaan, maar we gaan zeer zeker nog evalueren hoe dat is gegaan. Het hele verhaal over het grofvuil is niet al te lang geleden al een keer nog in de raad geweest. Ook op het gebied van het gratis maken of het verminderen van de kosten. Het ophalen van het grofvuil gaat per januari al van 17.50 naar 12.50 toe. De discussie van het gratis maken zal altijd een hot item blijven. Maar andere gebieden zoals Den Haag waar het gratis is, heb ik ook eerder bij het Kaderdebat aangegeven, daar is het gratis, hoeven mensen alleen maar te bellen. Daar zijn de vuildumpingen ook helaas niet afgenomen. Maar juist met het strengere beleid die we sinds vorige week in het leven hebben geroepen, de boetes hebben we verhoogd. De ambitie om het nieuwe jaar te starten ook op hotspots met cameratoezicht, hopen we de vuildumpingen te gaan verminderen. Maar op dit moment, om heel het beleid wat er nu net is uitgerold, waar de inkt nog van nat is, over die 13 wijken nu al te gaan omgooien om het weer geheel gratis te maken, dat gaan wij in ieder geval nu niet doen. Voorzitter, dan heb ik nog een motie van KK, de Koers Kaffa, omtrent gezond bewegen dichtbij huis. Het aanbod aan sport- en beweegvoorzieningen voor jongeren, volwassenen en ouderen in de openbare ruimte gebiedt ons eerlijk te zeggen dat er een stuk minder aanbod in is, in speelvoorzieningen voor kinderen tot en met 12 jaar. In de afgelopen periode ’21-‘26 is wel een verbeterslag gemaakt met de aandacht bijvoorbeeld op de skatebaan. Er zijn diverse cardiofitnesstoestellen in de openbare ruimte geplaatst. Maar we kunnen inderdaad in het nieuwe speelbeleid daar zeker meer aandacht aan geven bij de herinrichting van de plekken. Ook op die motie heb ik geen, heeft dit college geen bezwaar. Kijk ik nog even naar andere moties die ik misschien heb gemis. Natuurlijke speelplekken heb ik ook al gehad. Dat was hem voor mijn termijn, voorzitter. Mocht ik iets zijn vergeten, hoor ik het graag in een tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Weterings. Dan geef ik het woord aan wethouder Finke.

De heer Finke: Dank u wel, voorzitter. Ik zal proberen het kort te houden. Dank in ieder geval aan de raad voor de complimenten die zijn gemaakt over de verwerking van de wensen bij de Kadernota in deze begroting. Want ik heb dat teruggehoord rondom de wijkbudgetten, rondom het Regenboogakkoord en rondom de vaccinatiegraad. Vanuit de vaccinatiegraad wil ik eigenlijk de overstap maken naar het bevolkingsonderzoek borstkanker. De mobiele eenheid of de mobiele unit die daarvoor werd gebruikt, is inderdaad verdwenen. Hier zit de rol natuurlijk wel wat anders dan bij het vaccinatiebeleid, omdat vaccinatiebeleid zijn wij zelf opdrachtgever en dat is hier niet het geval. Neemt niet weg dat we niks zouden kunnen doen, want in het verleden hebben we ons als gemeente wel vaker ook met verenigde kracht ingezet om te kijken of die unit terug kon komen. U vroeg aan mij expliciet van, wat is er dan nu al gebeurd? We hebben de stichting van het bevolkingsonderzoek opnieuw alweer een brief gestuurd. Wij blijven daarmee mee aan de gang. Als daar vordering op te melden is, dan zal ik dat ook aan u terugkoppelen. Want ook hierbij geldt, een hoge opkomst, net zoals bij de vaccinatiegraad, is belangrijk. Dan heeft Wij. mij gevraagd of ik op drie onderdelen in de grote

gebiedsontwikkelingen de leefbaarheidsbevordering zou kunnen aangeven? Als ik het goed heb begrepen. Daar zou ik tegen de heer Van Dam willen zeggen dat ik hem graag van harte uitnodig om dat ook eens een keer of in het Stadsasberaad of een-op-een met mij eens door te nemen. Want er is best wel veel wat wij op dat vlak doen. Omwille van de tijd, als het gaat over de overkruizing of de oversteekbaarheid van het Kessler Park vanuit de straat Kessler Park vanuit het gebiedsontwikkeling Kessler Park naar het station, omdat je daar eigenlijk een studentenwijk realiseert, dat zit voor een deel in de plannen. Dat komt daarin terug. Als het gaat over de haven en de mogelijkheid om straks ook aan het water te kunnen recreëren en de kwaliteit die dat met zich meebrengt. We bespreken in een latere fase nog de nieuwe ontwikkelingen rondom de Galjoenstraat. Daar denk ik ook dat we mooie stappen hebben gemaakt. Zowel rondom de afwikkeling van mobiliteit, het autoverkeer daar, als de inrichting van de openbare ruimte, de plannen voor de inrichting van de openbare ruimte daar. Er zijn best wel veel voorbeelden, maar ik denk dat het Stadsasberaad daar de ultieme plek voor is om dat eens met elkaar te bespreken. Nog even los van wat de wethouder mobiliteit heeft gezegd over de afwikkeling van mobiliteit op de hoofdwegenstructuur. Dan ben ik eigenlijk denk ik al toe aan de moties die aan mijn adres zijn of aan mij zijn toebedeeld. Dat gaat onder andere over de jongerenparticipatie. Dat is een sympathieke motie. Die zouden wij graag overnemen. Zij het niet, daar moet ik de kanttekening wel bij maken, dat het best ingewikkeld is om jongeren in de volle breedte erbij te betrekken. Want jongeren staan, daar moet je dan nieuwe manieren voor vinden om dat voor elkaar te krijgen. Daar gaan we ook maar eens mee beginnen, dat hebben we volgens mij al een keer eerder aangegeven, om daar de jongerenraad ook maar eens bij te betrekken hoe we dan de jongeren in een bredere achterban zouden kunnen betrekken bij verschillende vraagstukken die we hebben. Nu heeft wethouder Weterings al iets gezegd over de motie van Koers Kaffa. Vanuit de gebiedsontwikkeling wil ik daar nog even aan toevoegen. Het verandert de appreciatie van de motie niet, want we spreken met één mond. Maar vanuit de gebiedsontwikkeling wil ik daar nog even aan toevoegen dat we heel nadrukkelijk rekening houden met de mogelijkheid tot bewegen, tot ommetjes, bij de inrichting van de openbare ruimte aldaar. Dan hebben we nog het verhaal rondom de motie voor voorlichting over discriminatie, racisme en inclusie. Ik heb in een eerder stadium volgens mij, want we hebben in de raad hier ook best vaak over gesproken, dat het college ingenomen is met het beleid wat er rondom dit punt al ligt. Dat we dat ook graag in de volle breedte willen uitvoeren. Dat we in het coalitieakkoord nog eens hebben onderstreept hoe belangrijk we het vinden om antidiscriminatie-maatregelen te blijven nemen en ook vooral uit te blijven stralen dat dat niet getolereerd wordt in onze stad. Maar u vraagt om meer en in de motie zelf staat vervolgens niet hoe dat gefinancierd moet worden. Als ik daarover met een voorstel zou moeten komen, dan betekent het dat ik daarvoor financiële middelen binnen hetzelfde beleidsprogramma zou moeten vinden. En dan heb ik ook liever dat u mij vertelt waar ik het geld vandaan zou moeten halen? Op dat punt vind ik hem inhoudelijk niet nodig, want ik denk dat u als raad een goed beleid, een goed kader heeft meegegeven. Maar mocht u meer willen, dan moet de motie ook bevatten waar ik het geld vandaan mag halen wat ons betreft. Dan ben ik erdoorheen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Finke. Dan geef ik het woord aan wethouder Peters.

De heer Peters: Dank u wel, voorzitter. Ik zal het ook kort houden. Allereerst wat u zei aan het begin, misschien een mededeling van mijn kant. Maar ik zeg, ik bewaar het wel even in mijn bijdrage en die gaat over ons jeugdteam. Een heuglijke mededeling denk ik, dat die voor het eerst eigenlijk sinds het bestaan geen wachtlijsten meer heeft. En dat is goed, dat is belangrijk dankzij het ingezette beleid door het vorige college en mijn voorganger Larissa. Dat is echt zo. Dat is belangrijk, niet alleen omdat we vinden dat iedereen snel hulp moet hebben. Maar ook omdat we in gesprek gaan, zoals afgesproken, met huisartsen, dat die zo snel mogelijk doorverwijzen naar onszelf, in plaats van naar duurdere gespecialiseerde zorg. Dat willen ze best

doen, maar dan moeten er natuurlijk geen wachtlijsten zijn. Ik ben blij dat ik deze mededeling kan doen. Dan een aantal, ik ga het even niet zozeer per partij, maar ik maak even het kopje jeugdzorg af. Dan kom ik bij het belang van Rijswijk, die had ook over jeugdzorg gevraagd, preventie belangrijk te vinden. Ik vind preventie belangrijk, maar ik blijf het herhalen, omdat dat ook steeds verkeerd gelezen kan worden. Als preventie kleine zorg voor kleine problemen is, vind ik het geen preventie. Als het snel opzoeken van grote problemen is, vind ik het wel preventie. En als het investeren is in … Ik had met PRO er laatst een klein debatje over, in andere woorden. Maar ging het over bestaanszekerheid, gemeenschapszin, zingeving is, dan vind ik het preventie. We zitten op één lijn denk ik, maar ik wil het toch benadrukken daarop even. Dan een vraag van D66 en ook van DENK als het gaat om de verschillen in de wijk eigenlijk. Hoe komt het nu dat in sommige wijken, waar je dat eigenlijk zou verwachten, wat meer of wat minder zorg gevraagd en geleverd wordt? Terwijl je zou verwachten dat de problemen daar wat groter zijn. En zouden we daar nu niet eens onderzoek naar kunnen doen? Nu ben ik nooit tegen het weten van dingen natuurlijk, maar sommige dingen weten we eigenlijk al wel. Misschien hebben we hem hier niet onderzocht, maar heeft het Cultureel Planbureau onder meer met het stuk jeugdhulp in de wijk. De NTVG heeft discrepantie tussen jeugdhulpgebruik en hulpbehoefte, onderzoek gedaan in Rotterdam en het Planbureau heeft er ook nog het een en ander over te zeggen. Ik weet wel dat mensen in goede wijken beter de weg weten naar zorg. En ik weet ook wel, daar is het landelijk onderzoek eigenlijk niet naar, ik weet ook wel dat mensen in de slechte wijken niet altijd hebben ervaren dat de overheid hun vriend is. Ik weet wel dat ze daarom soms misschien ook met taalachterstanden kampen of misschien de weg niet kennen. Dat er een verschil is met, misschien noemen we dat institutioneel wantrouwen, dat er een verschil kan zijn tussen medicalisering, barrières en bureaucreatie en taal, enzovoort. Ik weet in grote lijnen waar die verschillen zitten. Ik zou geen groot onderzoek willen. Zeker niet te zeggen, dat gaan we in Q1 afronden, als we nu nog zouden moeten beginnen. Ik weet ook zelfs de richting waarin we het zouden kunnen ...

De voorzitter: Wethouder Peters, ik zie dat mijnheer El Majjaoui u wil interrumperen. Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter, voor het woord. De wethouder die noemt allerlei factoren. Dat is voor hem alsnog gissen hoe dat is ontstaan en waar die verschillen liggen. Maar is de wethouder bereid op basis van de motie een onderzoek te doen naar de grondslag van deze verschillen?

De voorzitter: Wethouder Peters.

De heer Peters: De wethouder is daar, tenzij gedwongen door een meerderheid in de raad, niet toe bereid. Want ik vind het ten eerste, ik haal het niet voor Q1, al zou ik het willen. En ten tweede, we weten de richting wel. Er is landelijk genoeg onderzoek naar gedaan. Ik ga liever aan de gang met beter wijkgericht werken om een oplossing te vinden, dan dat ik nog verder ga zoeken naar oorzaken waar al onderzoek naar gedaan is.

De voorzitter: Mijnheer El Majjaoui, uw laatste interruptie is het.

De heer El Majjaoui: Wat de laatste interruptie betreft, dit zijn cijfers die uit het college komen. Dat staat ook in de bijlage bij de raadsinformatiebrief. Het zijn gewoon cijfers die ik niet heb verzonnen. Nogmaals, bent u bereid om hier een onderzoek in te stellen?

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Wethouder Peters, wilt u daarop antwoorden? Ik zie dat mevrouw Van de Waart …

De heer Peters: Maar ik ken de cijfers niet. We hebben die cijfers zelf opgeleverd, ik ontken ze niet. Ik beweer alleen dat ook zonder een extra onderzoek wij op basis van vergelijkbare onderzoeken op heel veel andere plekken ook wel goed kunnen weten waardoor dat komt.

De voorzitter: Dank u wel voor uw antwoord. Ik zie dat mevrouw Van de Waart u wil interrumperen. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Voorzitter, voordat we in een semantische discussie belanden over wat nu wel of geen onderzoek is. Blijkbaar kan de wethouder duiding geven aan de cijfers die ons zijn toebedeeld. Hij vertelt mij in ieder geval dingen die ik niet zo kan duiden. Ik denk dat het wel heel belangrijk is dat we deze informatie hebben voordat we aan allerlei veranderingen beginnen. Juist omdat we willen dat kinderen gelijke kansen hebben. Kan de wethouder dan in ieder geval die informatie naar de raad toesturen? Zodat we ook goed met u het debat over gaan, zodat we die koppeling kunnen leggen tussen de Rijswijkse cijfers en de veranderingen die u beoogt. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Peters, wilt u daarop antwoorden?

De heer Peters: Er zijn gewoon openbare bronnen, die zijn makkelijk te vinden. Ik kan ze op een rijtje zetten en even mailen, maar het zijn gewoon openbare bronnen.

De voorzitter: Prima, duidelijk antwoord denk ik. Wilt u verdergaan?

De heer Peters: Ik wil verdergaan.

De voorzitter: Wethouder Peters, wilt u verdergaan?

De heer Peters: Ik wil gerust verdergaan. Ik was even in verwarring, omdat ik van verschillende kanten mensen hoorde praten, maar niet precies of ze het tegen mij hadden. Blijkbaar niet. Dan had Wij. nog vragen van, mooi, die grote bezuinigingen die ingeboekt zijn op jeugdzorg en we staan achter de ambitie, gaat u het halen? Dan zeg ik, we moeten het wel halen. Maar ik maak mij, net als u, daar hele grote zorgen over. Want dat is niet gemakkelijk. Zeker niet, omdat we … En niet alleen in Rijswijk niet, overal niet. De vorige week, ik heb ook gezegd, er zijn redenen waarom wij dat … We hebben eigenlijk alles bedacht al wat we zouden kunnen bedenken en is op papier in gang gezet. Is niet altijd goed genoeg gelukt. Mijn analyse waarom dat niet goed genoeg gelukt is, omdat wij ook vanuit dit huis niet stellig genoeg duidelijke richting hebben gegeven wat we zouden willen. En daarom heb ik … Dat is ook een antwoord op de vraag van D66, maar ook voor u. In Q1 komen wij niet zozeer met nieuwe plannen, maar wel met een verordening, zoals ik gezegd heb. En met een stuk waarop we aansluiten bij preventie waar we wel iets mee zouden richting, echt we richting kunnen geven. En ik denk dat dat ontzettend hard nodig is. Want, en dat is mijn algemene observatie in heel Nederland, we zijn heel goed in het zo verwoorden dat iedereen het ermee eens is, maar dat ook niemand echt weet wat nu de bedoeling is of waar het dan anders zit. We kunnen het normaliseren noemen, maar wat betekent dat dan? Tot nu toe betekent dat steeds meer lichte zorg, voor mij ook het tegenovergestelde van normaliseren. Ik maak mij daar ook zorgen over. Maar ik weet, u kunt het dapper noemen, maar ik wil wel gewoon zeggen, ik vind gewoon dat het moet. Het is beter voor kinderen om ze in een gewone omgeving te laten groot worden. Het is beter voor kinderen en het is beter voor Rijswijk, het is beter voor de gemeenschap en het is financieel gewoon noodzakelijk. We moeten en ik roep … In ieder geval één ondersteuning heb ik daar al, dat bent u. Daar ben ik u wel dankbaar voor, eerlijk gezegd. Ik denk …

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Van Dam u willen interrumperen. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Goed dat we elkaar daarin kunnen vinden.

De voorzitter: Is ook uw laatste interruptie.

De heer Van Dam: Dat had ik door, ik had ook geturfd met drie streepjes. Goed dat we het erover eens zijn dat we in ieder geval wat moeten doen. Ik vind, als je het dan hebt over daadkracht, dan is dat in ieder geval goed aanwezig. Ik denk alleen wel, kijk, als u en ik zich zorgen maken over of we het gaan redden, die taakstelling die we voor onszelf hebben opgelegd. Dan vraag ik me wel af wat dat gaat betekenen voor de begroting voor de cijfers van volgend jaar? We hebben voor komend jaar, voor 2027, uit mijn hoofd 2 miljoen ingeraamd dat we winnen op de huidige cijfers en dan een jaar later gaat dat naar 4 miljoen. Als we ons nu al zorgen gaan maken over of we dat gaan redden, dan maak ik me wel zorgen over de komende jaarcijfers van de komende jaren. Is daar ook een plan of bespreekt u dat in het college wat we dan precies gaan doen als de zorgen die u en ik samen hebben ook daadwerkelijk uitkomen?

De voorzitter: Het is helder. Volgens mij is uw vraag helder. Wethouder Peters.

De heer Peters: Kijk, je kunt het ook andersom opschrijven. Als ik ze niet eens opschrijf, weet ik zeker dat ik het niet haal. Want wij gaan het moeten halen. Ik trek echt op mijn eer en op mijn fatsoen en we gaan het gewoon moeten halen in het belang van de kinderen en ook in het belang van de financiën. Ik maak me daar zorgen over, omdat blijkbaar in heel Nederland dat gewoon nog niet zo gemakkelijk is. Terwijl dat eigenlijk redelijk voor de hand ligt hoe het wel zou moeten kunnen. Daar heeft ons jeugdteam een hele grote rol in en daar zijn ze gelukkig op dit moment goed mee bezig. Daar ben ik dankbaar voor. Ook even de complimenten naar hen, want ik ben in het begin ook wel daarvoor misschien ook wel een beetje streng geweest. Ik denk dat dit het wel zo'n beetje was wat betreft jeugdzorg. Dan gingen er verhalen over de voedselbank en de ruilwinkel en alle huisvesting. Daar hebben wij vorige week of de week ervoor ook een discussie over gehad of een klein debat hier. Waar eigenlijk een motie waarin staat, wil de wethouder kijken of die eens kan meedenken met burgerinitiatieven, verworden is van, wethouder, we hebben er wel geen geld voor, u heeft er ook helemaal geen ruimte voor, maar wanneer is het eindelijk eens geregeld met die ruimte? Dat is eigenlijk hetzelfde als, wethouder, ik heb het u niet verteld, maar ik heb u achteraf gevraagd om een vierkant rondje te tekenen, succes er maar mee. Dat werkt zo niet. Ik kan de stand van zaken vertellen. Voor wat betreft de voedselbank heb ik van de week gesproken met Dude Goed. Zij hebben contact als het goed is met de voedselbank in Den Haag en komen daarmee met een plan bij mij. Wat misschien heel veel geld gaat kosten en misschien niet en daarmee kom ik bij u. En anders dan val ik terug op scenario één of twee, zoals ik u hier al een keer eerder heb verteld. Dat is de stand van zaken. Daar waar het gaat om de ruilwinkel en die andere plek heb ik echt geen andere plek gevonden nog dan eventueel tegen commerciële prijzen bij Dude Goed ook en iets anders heb ik niet. Dat heb ik vorige week dan wel de week ervoor eigenlijk ook gezegd. Ik vind het moeilijk, en daar leer ik ook van, want ik denk, dan moet ik ook misschien duidelijker aangeven van, ik heb eigenlijk niet de behoefte om mee te denken. Want voor je het weet …

De voorzitter: Wethouder Peters, ik zie dat mevrouw Prenger u wil interrumperen.

De heer Peters: … ben je de oplossing in hoogsteigen persoon en dat ben ik gewoon niet.

De voorzitter: Wethouder, mevrouw Prenger. Wilt u uw interruptie kort en krachtig …

Mevrouw Prenger: Ja hoor. Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, wethouder Peters, voor de beantwoording. Als ik u nu goed beluister, hoor ik dan goed dat de voedselbank in Den Haag een beetje tegenwerkt?

De voorzitter: Wethouder Peters.

De heer Peters: Nee, dat zou ik zeker niet willen zeggen. Maar ik weet wel dat het lastig was even een tijdje om goed contact te hebben tussen Dude Goed en de voedselbank. Maar ook zoals ik … Maar zelfs dan, ook ik heb gehoord van de voedselbank Den Haag dat het beginnen van een voedselbank hier tussen anderhalf en de twee ton incidenteel zou kosten en dan nog structureel ook een investering. Plus dat nog niet helemaal zeker is dat Dude Goed wel dezelfde visie heeft op het hebben van een voedselbank als de voedselbank Den Haag? Het is allemaal … Het is dan leuk dat ik daar dan tussen zit nu op papier, maar niet opgelost en daar ben ik maar vrij duidelijk in.

De voorzitter: Wilt u verdergaan of bent u klaar?

De heer Peters: Nee, ik ben nog niet klaar. Ik had ook nog een vraag van PRO die ging over, stel nu dat de investering die wij doen op het gebied van vroegsignalering en ervaringsgericht werken niet het gehele bedrag oplevert wat wij hoopten en hebben ingeboekt, kunt u dan herhalen dat u toezegt dat dat niet ten koste gaat van de huidige regelingen? Ik heb gezegd, hoe gaat dat? Als we dat niet zouden halen, dan heb ik het geld niet. Dan hebben wij een gat in de begroting en dan kom ik gewoon met een voorstel hoe we dat moeten dekken. En ik denk dat de wethouder financiën, maar misschien zou die dat zeggen, die tegen mij gaat zeggen, haal het ergens op het sociale domein binnen je eigen portefeuille en kom dan met een dekkingsvoorstel. En dat zal ik dan doen. Mocht dat gaan gebeuren, en ik denk het echt niet, maar dan betekent dat niet een korting op de regelingen die nu bestaan. Ik herhaal dat nog een keer inderdaad. Dan heb ik alle vragen zo ver … Nee, de vragen nog over Oekraïne. Sorry, ik had er nog een paar meer, maar die staan op een ander plekje. De stand van zaken over de huisvesting van de Oekraïners, naast de hotelopvang en NOVUM. We zijn van 126 kamers in Premium PLAZA naar 28 kamers en in Savarin van 10 naar 5. Daar zitten voornamelijk kwetsbare bewoners. Ook het Rijk geeft aan in het langetermijnbeleid dat er voor gemeenten nog een tijd lang een vorm van opvang nodig zal blijven voor kwetsbare ontheemden. Wat verder afgebouwd kan worden, daar gaan we ons de komende periode voor inzetten. En dan zou de vervolgvraag zijn, hoe bieden we dan ondersteuning als die richtlijn vervalt? Zodra het landelijk beleid meer bekend wordt rondom hun langetermijnbeleid, gaan wij direct starten met het treffen van voorbereidingen. Maar we lopen daar voorlopig nog niet op vooruit. Dan kijk ik even of ik de ... Dan had ik, even zien, nog de elektriciteitsarmoede. We hebben de vorige keer eigenlijk ook hier in debat al gezegd dat we op ongelooflijk veel manieren proberen mensen te bereiken. Die willen we ook blijven bereiken, heel belangrijk. Ik vind het niet een goed idee om te zeggen, weet je wat we doen, we maken ook hier die wethouder, daar loopt die, hij is lekker lang, je kunt hem goed zien. Daar lopen we naartoe en je zegt, ik heb last van elektriciteitsarmoede. Klamp hem aan en hij lost het voor u op. Zo gaat dat uiteraard niet gebeuren. Ik vind overigens ook niet dat of u hulp krijgt of niet af moet hangen van het feit dat u een wethouder herkent en in staat bent om hem aan te spreken. Ik zou …

De voorzitter: Wethouder Peters, ik zie dat mevrouw Van de Waart u wil interrumperen. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Voorzitter, u kunt zich vast voorstellen dat ik teleurgesteld ben in dit antwoord. Ten eerste was dat niet de vraag. Ik vroeg of u het wilde inrichten zoals de burgemeester dat doet voor femicide? Ik geloof niet dat zij op straat wordt aangeklampt door eenieder, maar dat juist mensen in nood haar weten te bereiken. En de vraag was, bent u ertoe bereid? Ik heb in ieder geval een enthousiaste collega van u gezien die

dat eigenlijk wel zag zitten. En ik snap oprecht niet waarom, als u over armoedebeleid gaat en energiearmoede is iets heel reëels, waarom u dat niet wilt doen? Kunt u dat uitleggen?

De voorzitter: Wethouder Peters.

De heer Peters: Dat kan ik heel goed uitleggen, omdat ik namelijk wethouder ben en niet de uitvoering van iemand die bijvoorbeeld werkt bij een steunpunt dat we hebben ingericht speciaal voor dit soort aangelegenheden. Daar hebben we daarvoor, daar maken we reclame voor. Er liggen overal al dan niet papieren sociale kaarten waarbij mensen kunnen zien waar ze terecht moeten komen wanneer ze in de problemen zijn, ook bij elektriciteitsarmoede. En ik zou daar dan ook heel graag naar verwijzen, die hebben we om een reden. Het is gewoon, ik vind het een vorm van rolverwarring. Ik zou gewoon … Natuurlijk wil ik boegbeeld zijn en natuurlijk ben ik overal op werkbezoek op allerlei plekken, in kerken tot daklozenopvang en spreek ik iedereen. Maar ik ben geen individu om aan te spreken, dat is gewoon niet de rol die ik heb.

De voorzitter: Prima. Wethouder Peters, wilt u verdergaan of was u er?

De heer Peters: Dit was deze vraag. Dan had ik nog een laatste vraag en die ging over asielopvang en een motie daarover of een amendement. Ik ontraad het amendement, omdat ik vind dat zo het er staat, hoort het te staan bij ons in de begroting. Dat is één. En verder wil ik volgende week over asielopvang hebben we een hele avond debat en er vandaag eigenlijk niet veel meer over kwijt. Dan heb ik wel alle vragen gehad.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie dat mevrouw Van de Waart wil interrumperen? Uw laatste interruptie, mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Dat klopt, voorzitter. Ik heb ze ook speciaal voor wethouder Peters bewaard. Dat was natuurlijk een grapje. Maar ik heb u gewoon niet goed begrepen, denk ik. Want het was een hele concrete vraag in het amendement wat wij gezamenlijk hebben ingediend. En wat zei u nu eigenlijk precies? Want eigenlijk staan daar gewoon woorden in die uit het coalitieakkoord komen, die uit de antwoorden van het college komen. Het is voor ons gewoon cruciaal dat dat gelijk is. Ik snap gewoon eigenlijk niet zo goed wat u nu precies zegt? En natuurlijk gaan we er volgende week over praten, maar dit gaat voor ons over de tekst zoals die nu voorligt.

De voorzitter: Wethouder Peters, wilt u daarop antwoorden?

De heer Peters: Ja, maar ik ontraad het. Ik vind dat het er zo voldoende staat.

De voorzitter: Dat is helder. Wilt u verdergaan of was u al klaar? U heeft nog 22 seconden.

De heer Peters: Volgens mij was ik klaar.

De voorzitter: Dan zit ik hier met een dilemma. Als portefeuillehouder kijk ik naar uw raad, vindt u het goed dat ik een paar minuten spreektijd krijg als portefeuillehouder?

De heer …: Als u het kort houdt, dan wel.

De voorzitter: Ik ga het heel kort houden.

Mevrouw Woudstra: Punt van orde dan. Zullen we er drie minuten bij doen?

Mevrouw Van de Waart: Nee, vier. Ik zeg vier.

Mevrouw Woudstra: Vier. Ik vind vier ook prima, maar dan heeft de burgemeester ook een handvat.

Mevrouw Sahin: Ik heb ook niet heel veel vragen gekregen en ook niet heel veel moties, dat scheelt. Ik wil allereerst reageren op de vraag van mevrouw Koegler van Rijswijks Belang over het signaal dat de overlast van jeugd zich verspreidt mogelijk naar andere wijken. Daar zijn we heel erg alert op. We volgen de ontwikkelingen met de politie. Gelukkig helpen de maatregelen die we ingezet hebben vooralsnog. Ik heb ook aangegeven, het zijn zware maatregelen, een samenscholingsverbod en een cameratoezicht. We combineren dat uiteraard ook met een preventieve aanpak, omdat ik ook zie nadat ik een aantal situaties echt onder de loep heb genomen, dat daar ook jongeren zijn die zelf eigenlijk zorg nodig hebben. Daar is aandacht voor. Dan de moties. De motie over de ervaringsstage voor ambtenaren van PRO, DENK-PGenR, VVD, CDA. Ik begrijp deze motie en wij begrijpen deze, want ik begrijp nu veel meer wat de achterliggende gedachte is. Dat u vooral ook wil dat onze medewerkers meer inzicht hebben in de leefwereld van de mensen en de effecten van het beleid in uitvoering. Wij willen alleen het niet beperken tot een tijdelijke pilot. Het voorstel richt zich nu tot tien ambtenaren die een ervaringsstage gaan doen, terwijl wij willen dat het gewoon breder in de organisatie is. Dat is een punt. Ik wil ook een concreet voorbeeld noemen. Dat ook bijvoorbeeld dat laatste, werken met ervaringsdeskundigen, ook onderdeel is van de opgave rondom het Stevig Lokaal Team, waarin de begroting 2027 middelen voor zijn vrijgemaakt. We hebben het ingezet, maar we vinden, het is op zich een goede motie, maar het beperken tot tien medewerkers zou ook het beeld kunnen laten leiden alsof dat dan tot die tien medewerkers leidt. Het moet een breed gedragen werkwijze zijn, dat ervaringsdeskundigheid, effect op uitvoering, leefwereld van mensen onderdeel wordt. Ik vind het ook heel mooi om te vertellen dat wij ook een prijs hebben die periodiek wordt gegeven aan onze medewerkers die juist heel goed in staat zijn om doorbraken te kunnen forceren. Dat lukt ook bij ondernemers die in problemen zijn geraakt en die opgelost worden door hen, krijgen een dergelijke prijs intern. Dat dragen we misschien niet vaak uit, maar dat zullen we ook met u delen. Dat vind ik ook wel goed om dat aan u toe te zeggen. Dan die motie, eenvoudiger en klantgerichter vergunningsproces voor ondernemers. Natuurlijk snap ik ook wel, als ik ondernemer zou zijn, zou ik ook het liefst bij één loket, bij één persoon zijn met alle vragen die ik heb en alle procedures die ik moet doorlopen. Maar het is ook, ik zie ook een andere kant, dat ik ook te maken heb met ondernemers die helaas met te weinig stukken of niet complete stukken aangeleverd krijgen, waardoor wij hier ook heel veel tijd kwijt zijn aan het compleet krijgen van die stukken. Al die vergunningsprocessen en procedures zijn ook gebaseerd op verschillende kaders. Op basis van de wet Bibob bijvoorbeeld moet een ondernemer soms stukken aanleveren, zodat wij ook goed kunnen toetsen of wij niet te maken hebben met iemand die in de georganiseerde criminaliteit actief is. Dat is bijvoorbeeld iets wat bij mijn portefeuille hoort. Maar ook rondom de Omgevingswet. Als we een projectontwikkelaar hebben die met grote plannen komt, dan zal daar ook een andere procedure worden gevolgd. Het voldoen aan de indieningsvereisten is echt randvoorwaardelijk voor een soepel proces. Deze zorg heb ik ook gedeeld met de BBR, omdat ik ook merk dat daar een verbeterslag valt. Afgelopen maanden is er ook echt gewerkt om de website duidelijk te maken. Als u die motie gaat aannemen, dat is uiteindelijk aan uw raad, wil ik echt wel met klem uit wel aangeven dat Q1 absoluut niet realistisch is. Ik vind ook dat het mijn taak is om aan u te vertellen dat we uitvoerbare moties moeten aannemen. Ik zie dat mevrouw Koegler mij wil interrumperen. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel. U geeft aan, Q1 is niet haalbaar. Wat is dan wel haalbaar voor u?

Mevrouw Sahin: Ik denk dat een tweede kwartaal haalbaarder zou zijn. En ik wil nog iets voorstellen. Wij werken als raad hier niet met behandelvoorstellen. Maar ik zou heel graag, als die motie wordt aangenomen,

met een behandelvoorstel naar u terug willen komen. Omdat dit niet alleen mijn portefeuille raakt, maar breed het college. Ook wethouder Finke heeft hiermee te maken, maar ook meerdere andere. Dan moeten we ook wel de verwachtingen heel goed managen. Dat is een voorstel die ik aan u wil geven. Als die motie wordt aangenomen, gaan we eerst een behandelvoorstel opstellen, zodat we ook de motie op de juiste wijze gaan uitvoeren. Dan die motie over de fatbikes. Daar is op gereageerd volgens mij door wethouder Van Damme. Maar ik wil aangeven dat wij ook de ontwikkelingen in het land op het Rijksniveau echt aan het volgen zijn. Ik hoop bijvoorbeeld dat er de helmplicht op fatbikes zullen komen bijvoorbeeld. Ik denk dat het een goede motie is om te volgen wat er inderdaad op het gebied van geluid kan. Wel wil ik ook benadrukken dat werd ook tijdens vorige week mij duidelijk bij het Regionaal Bestuurlijk Overleg, door hele goede onderzoeken die naar fatbike zijn gedaan. We moeten ook veel meer over de gewenste normen gaan spreken. Vooral, want op zich is een fatbike een e-bike en als mensen daar goed mee omgaan, de juiste snelheid, dan zou er niets mee aan de hand zijn. Het gaat vooral om het gedrag wat er op een fatbike wordt vertoond wat soms echt grote problemen in de openbare orde zorgt en voor onveiligheid. Dat waren mijn punten voor de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik even nu in mijn andere rol als voorzitter van de raad. Ik krijg het advies van de griffier dat uw spullen kunnen hier blijven liggen. Het is hier veilig, u hoeft niet alles mee te nemen. Ik stel voor dat wij om 19.30 uur weer verdergaan. Dat geeft u de ruimte ook voor het politieke handwerk, wat misschien nog hier en daar nodig is en ook om gezellig te gaan eten. Ik schors de vergadering tot 19.30 uur.

SCHORSING

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering en ik vraag u om stilte. Ik wil u ook vragen om nu plaats te gaan nemen? Mevrouw Van de Waart, ik geef u het woord.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een verzoek. Ik weet dat ik niemand blij ga maken, maar wij hebben echt laptopproblemen. Ik zou heel graag een korte schorsing willen, zodat ik iedereen even fysiek bij elkaar kan zetten van mijn fractie en dat ik het gewoon even handmatig op ga schrijven. Want anders kan ik ook niet netjes reageren.

De voorzitter: Hoeveel minuten heeft u nodig? Vijf?

Mevrouw Van de Waart: Ik hoop vijf minuten en alvast excuses voor alle andere mensen. Dank u wel.

De voorzitter: Technische problemen kunnen gebeuren en kunnen ons in de weg staan. Maar ik wil wel dat u goed het debat kunt voeren. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

SCHORSING

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Ik geef het woord aan mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter, ook voor het begrip. Het is nu nog een beetje op ouderwetse manier, maar we gaan ons best doen. Dank je.

De voorzitter: Prima. Dank u wel. Dan open ik de tweede termijn van uw raad. In de tweede termijn mag u op uw eigen plek blijven zitten. U hoeft niet naar het spreekgestoelte te gaan. Dat mag uiteraard altijd wel als u dat wenst. Ik geef voor de tweede termijn het woord aan de fractievoorzitter van PRO Rijswijk, mijnheer Van Malsen. U heeft elf minuten spreektijd.

De heer Van Malsen: Voorzitter, sorry, ik zat naar het verkeerde scherm te kijken. Dank, voorzitter, voor het woord in de tweede termijn ook weer. En zoals gewoonlijk ook dank aan de catering en de griffie voor het verzorgen van een uiterst goede en voedzame en lekkere maaltijd. Zelfs ook nog vegetarisch, dat is heel fijn. En ook de sambal van Koningsvogel, daar heb ik in ieder geval heel erg van genoten zojuist. Ik wil ook de fractie van Beter voor Rijswijk, en dan in het bijzonder mevrouw Prenger, bedanken voor deze karakteristiek scherpe bijdrage aan de Rijswijkse politiek, voorzitter. Nog een paar vragen die zijn blijven liggen in de eerste termijn over de jeugdzorg. In de rib herbeoordeling verlengen ambulante jeugdhulp waarin ook in de begroting aan wordt gerefereerd, schrijft het college dat de effecten worden gemonitord en na afloop geëvalueerd. Nu hebben wij tijdens de tafeltjesavond begrepen van ambtenaren dat partijen als onderwijs, sportverenigingen, preventiepartners en dergelijke niet betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze pilot. Kan de wethouder toezeggen dat deze partijen nadrukkelijk wel betrokken gaan worden bij de evaluatie van de pilot? En dat we daarbij niet alleen maar kijken naar de cijfertjes, hoe belangrijk die ook zijn, maar ook naar wat het beëindigen of afschalen van trajecten betekent voor kinderen en gezinnen en voor de maatschappelijke partners die hen opvangen en ondersteunen? We moeten immers voorkomen dat we problemen verplaatsen in plaats van oplossen. Dan nog een aantal vragen die wij hadden naar aanleiding van de ingediende moties door andere partijen. Dan wil ik graag even beginnen met Rijswijks Belang over de motie, eenvoudiger en klantgericht vergunningsproces. We zijn benieuwd, voordat we een motie gaan ondersteunen waarin we ondernemers gaan betrekken over hun eigen vergunningsproces, zouden we willen weten waarom vergunningen in eerste instantie door ondernemers als ingewikkeld, tijdrovend en onoverzichtelijk worden ervaren en hoe deze zijn binnengekomen deze klachten? Want ook uit de beantwoording van onze vragen blijkt dat onze laatste tevredenheidspeiling onder inwoners alweer een aantal jaar geleden is geweest. Gaat het hier bij de indieners alleen maar om gemeentelijke processen of gaat het ook om regelgeving die als ingewikkeld ervaren wordt? Dan de motie, gastheren en gastvrouwen. We blijven ons een beetje zorgen maken over de tekst in de motie als het gaat om het aanspreken van. Mevrouw Koegler zei dat deze gastheren en gastvrouwen aanvullend zullen zijn op handhavers, maar dit lijkt ons in de uitvoering ingewikkeld. Hoe moeten we dit dan precies in de praktijk zien? Rennen er dan zo dadelijk zowel een gastvrouw als een handhaver op een jongere met een fatbike af of waar zit de scheiding tussen die twee rollen? Dan de VVD, kan de VVD ons nog wat meer uitleg geven over de motie rondom geluidscamera's? Met name de implementatie ervan. Hoe kijkt de VVD ertegenaan om niet op voorhand al voor te gaan sorteren op het handhaven met deze camera's als er overtredingen plaatsvinden? Ook gezien het feit dat er nog helemaal geen kader is om op te handhaven. Het CDA had een motie waarin zij ruimte willen bieden aan de uitvoering. Ik ben benieuwd of het CDA onze vraag hierover nog kan beantwoorden? Want we vinden het op zich een sympathieke motie, maar we zijn wel overtuigd dat we altijd de beleidsvrijheid van kundige ambtenaren moeten kunnen bewaren. Er moeten altijd hardheidsclausules in beleidsregels en verordeningen kunnen blijven bestaan. Want als we dat namelijk niet doen, dan lopen we het risico, net als bij bijvoorbeeld het toeslagenschandaal, dat we mensen door bureaucratische hardheid gaan vermorzelen. En dat zou wat PRO Rijswijk betreft onwenselijk zijn. Kan het CDA ons geruststellen en bevestigen dat deze motie het opnemen van dit soort hardheidsclausules in beleid niet uitsluit? Dan nog even als reactie op een aantal antwoorden die we van het college kregen. Ten eerste de Oekraïners. Ik hoorde de wethouder zeggen, wij gaan pas voorbereidingen treffen voor wat er na de afloop van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming gaat gebeuren als er landelijke regelgeving doorkomt. Lijkt me aan de ene kant begrijpelijk, lijkt me aan de andere kant wat mager, gezien de tijd, de periode dat we al deze Oekraïners in onze gemeente en in ons land huisvesten. Is de wethouder bereid om in zijn volgende kwartaalbrief over nieuwkomers een passage op te nemen over de voortgang en plannen ten aanzien van het verhuizen van Oekraïners naar duurzame huisvesting en de daarvoor benodigde begeleiding vanuit de gemeente? Dan nog even over het Meldpunt Bezorgd, want daar zijn we toch een beetje bezorgd over. We zijn blij om te horen dat er de komende jaren toch nog een budget

lijkt te zijn voor Meldpunt Bezorgd en het Politie Parnassia Programma a zo'n twee ton per jaar. Maar wij kunnen niet exact vinden in de begroting waar dat dan staat. Zou de wethouder kunnen aangeven waar dit bedrag te vinden is in de begroting? Of is het een virtueel bedrag dat we pas terugzien als we volgend jaar de begroting gaan behandelen. En vervolg daarop, is dit bedrag dan ook voldoende om alle programma's in de tussentijd door te laten lopen? Toch nog even een vraag over station RijswijkBuiten. We zijn na de eerste termijn toch nog wel benieuwd hoe het college exact van plan is om het groen in te passen op de huidige beoogde locatie? Zeker in het kader van de vastgestelde plannen rondom de Bos- en Parkloper. Dan hebben we nog een aantal moties die wij hadden ingediend waar we wat vragen en opmerkingen over hebben gekregen vanuit het college. Te beginnen met artikel 1 in het subsidiebeleid. Om even terug te komen op de vragen van de wethouder. Als organisaties zich niet aan het gelijkheidsbeginsel gaan houden, dan krijgen ze natuurlijk geen steun van de gemeente. En tegelijkertijd is dit ook, zoals de wethouder vroeg, een aanmoediging om aan meer inclusie te doen. Om een voorbeeld te geven, het kan natuurlijk zijn dat er organisaties zijn die een specifiek evenement willen organiseren, zoals Iftar bijvoorbeeld of Keti Koti. Wat ons betreft kan de gemeente dan conform deze motie alleen maar subsidie verlenen als deze evenementen ook publiekelijk toegankelijk zijn voor iedereen. We zijn benieuwd of de wethouder met deze aanvullende uitleg bereid is om toe te zeggen dat hij het dictum van de motie in ieder geval uit zal voeren. En ons daar in mei van volgend jaar als raad een terugkoppeling over te geven. Dan de andere inclusiemotie over het geven van meer voorlichting over discriminatie. We hebben de appreciatie van de wethouder gehoord. We begrijpen dat onze punten al meegenomen worden in het beleid, we hoeven deze motie wat ons betreft nu ook niet meer in stemming te brengen. Maar we volgen uiteraard de uitvoering van het inclusie- en antidiscriminatiebeleid op de voet. Dan nog even reageren op de reactie van de wethouder op het gebied van mobiliteit, in het bijzonder de Mobiliteitsstrategie en onze vragen rondom de kaart die daarin staat. Ik concludeer uit de beantwoording van de wethouder dat hij een afwijking van de ambitiekaart integraal netwerk uit de Mobiliteitsstrategie niet gaat voorleggen aan de raad. Dat betreuren wij. En vinden wij, ongeacht of het wel of niet juridisch moet, dat dat onvoldoende de kaderstellende rol van de raad serieus neemt. We dienen de motie, neem de kaderstellende rol van de raad serieus, gewoon in. Dan nog even het amendement ten aanzien van de tekst over het opvangen van asielzoekers en het uitvoeren van de Spreidingswet. We hebben de wethouder gehoord. Wij zijn er toch alsnog echt van overtuigd dat de tekst die in het amendement staat meer in lijn is met het coalitieakkoord dan de tekst die nu in de begroting staat. We zouden het jammer vinden als we straks in een later moment ons weer gaan beroepen op de tekst, zo stellig als die nu in de begroting staat en daarmee eigenlijk een stapje verder gaan dan het coalitieakkoord. Dat is nog even om nogmaals te benadrukken waarom dit amendement zo belangrijk is. Dan hadden we nog twee moties waar tijdens de schorsing vrij druk over gesproken is. Ten eerste de motie Villa ExpertCare. We hebben de wethouder gehoord en we hebben een nieuwe versie van de motie gemaakt. Die hebben we ook naar de griffie gestuurd. Ik kan niet met zekerheid zeggen of die al op iBabs staat, noch dat iedereen hem hier gelezen heeft. Met uw toestemming wil ik eigenlijk even de gewijzigde punten van het dictum voorlezen. We hebben ook de titel overigens veranderd van de motie. Hij heet nu, in de bres voor kinderen die het nodig hebben. In de motie hebben we eigenlijk de eerste vier punten uit het dictum ongemoeid gelaten. Dat zijn de punten waarvan de wethouder zei, de eerste twee kan ik in principe uitvoeren op korte termijn. Punt drie, punt vier, daar heb ik wat langer de tijd voor nodig. We hebben een nieuw punt vijf toegevoegd waarin we vragen aan het college om de raad uiterlijk 15 december 2026 te informeren over de uitvoering van de eerste twee punten uit het dictum van deze motie. En dan een volgende punt, de raad het tweede kwartaal van 2027 te informeren over het derde en vierde punt in het dictum van deze motie. Welke partijen zijn benaderd, welke toezeggingen of reacties zijn ontvangen, onderzochte mogelijkheden voor het behoud van de maatschappelijke zorgfunctie op lange termijn en welke vervolgstappen het college onderneemt? En gaat over tot de orde van de dag, voorzitter. En nog een andere motie die we gewijzigd hebben in de schorsing was de motie over

ervaringsstages. Dan moet ik even de goede versie erbij pakken. We hebben namelijk de burgemeester gehoord en hebben naar aanleiding van haar appreciatie de tekst ietsje gewijzigd. We zijn overigens nog de burgemeester ook erg dankbaar voor haar positieve afdronk van deze motie. Even openen. Het nieuwe dictum van de motie luidt, verzoekt het college vanaf 2027 een programma te starten om minimaal vijf ambtenaren per jaar uit zowel het sociale als het fysieke domein mee te laten doen aan een ervaringsstage. Met als doel het versterken van de brugfunctie van ambtenaren, het normaliseren van professionele nabijheid en het versterken van de bestaanszekerheid van inwoners. De dekking hiervoor te vinden binnen het bestaande personeelsbudget voor bestuur en ambtenaren. Hierbij expliciet ervaring op te doen bij reeds lopende projecten in het land, zoals Bewust Buurten. Te evalueren of de bovengenoemde doelstellingen worden behaald. Ik zie dat daar een klein spelfoutje in staat, maar dat kan ik straks vast nog met de griffie corrigeren. De evaluatie van dit programma onderdeel te maken van de reguliere P&C-cyclus. Bij de evaluatie na te gaan of de regeling voor vrijwilligerswerk voor ambtenaren moet worden aangepast. En gaat over tot de orde van de dag, voorzitter. En dan heb ik met veertig seconden op de klok mijn tweede termijn voltooid. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Malsen, voor uw tweede termijn. Dan geef ik het woord aan mevrouw Koegler, fractievoorzitter van Rijswijks Belang. U heeft ook elf minuten spreektijd.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel, voorzitter. Dank aan het college voor de beantwoording van onze vragen uit de eerste termijn en ook de appreciatie van onze moties. Goed om te horen dat het college onze drie moties omarmt, die dienen we dan ook alle drie in. Bij onze motie over gastheren en gastvrouwen, gaf de wethouder aan dat Q1 mogelijk lastig haalbaar is. Wel goed te horen dat hij hier zich toch voor wil inspannen, want volgens Rijswijks Belang vraagt de problematiek om actie en niet om maanden nadenkwerk achter het bureau. Maar mocht dit onverhoopt niet lukken, dan horen we graag in Q1 wat de stand van zaken is en ook welke vervolgstappen wanneer wel mogelijk zijn? Kort op de vraag van PRO over hoe dat zit met die gastheren en gastvrouwen? Volgens mij is het dictum van de motie redelijk duidelijk. Het gaat om een preventieve en een ondersteunende rol. Vriendelijk en signalerend en er zijn expliciet geen handhavingstaken. Soms zal het inderdaad betekenen dat eerst de gastheer en de gastvrouw iets bespreekt met iemand en vervolgens alsnog de handhaving moet komen als de situatie daar om vraagt. Voor de motie over jongerenparticipatie gaf de wethouder aan dat het eigenlijk best een uitdaging is om jongeren te bereiken en te enthousiasmeren om mee te denken. En dat begrijpen wij natuurlijk. Wat ons betreft liggen er ook kansen binnen onze eigen gemeenteraad. Als we hier zo rondkijken dan hebben we een hoop jonge raadsleden en een hoop jonge fractie-assistenten. Anders dan de voorliggende raadsperiodes waar iedereen toch wel van gemiddelde leeftijd en ouder was, middelbare leeftijd. Ons voorstel is dan ook om hen actief te betrekken hierbij. En dan ten slotte de motie over de vergunningen. Op verzoek van de burgemeester zullen we het dictum aanpassen van Q1 naar Q2. Op die manier hebben we de motie inmiddels ook in iBabs laten uploaden. Dan de ingediende moties en amendementen van de andere partijen, want daar gaat het deze twee tweede termijn natuurlijk ook om. We zijn inmiddels een half jaar onderweg met het coalitieakkoord en daarin hebben we eigenlijk ook hele duidelijke afspraken gemaakt. Voor ons is dat het uitgangspunt, eerst de ruimte geven om uit te voeren wat we hebben afgesproken. Dat betekent zeker niet dat we niet openstaan voor andere ideeën of niet willen samenwerken. We hebben ook met belangstelling kennisgenomen van het oppositieplan. Goede voorstellen die aansluiten bij onze ambities en passen binnen de gemaakte afspraken en financiële kaders bekijken we dan ook graag. Maar we moeten als coalitie ook koers houden, we kunnen niet bij iedere begroting nieuwe plannen blijven toevoegen. Het is nu ook tijd om onze afspraken waar te gaan maken. Vanuit die gedachte hebben we naar de moties en amendementen gekeken. Voegt een voorstel echt iets toe, is het nodig, is het uitvoerbaar, is het betaalbaar of is het al afgesproken of kan het binnen bestaand beleid worden opgepakt? Er zijn vanavond heel veel voorstellen ingediend en we zullen daarom ook niet iedere motie afzonderlijk

bespreken, maar vooral stilstaan bij de voorstellen die we steunen en bij de voorstellen waarbij we onze bezwaren willen toelichten. Ik heb elke fractie ook voorzien van een terugkoppeling over de ingediende moties en amendementen. En anders is er in de schorsing altijd nog tijd om een-op-een daar even verder over in gesprek te gaan. Voorzitter, een aantal moties sluit goed aan bij onze ambities en kan op onze steun rekenen. Zo is er de motie Villa ExpertCare. De motie van PRO steunen we niet, die vinden we te verstrekkend, maar we vinden het wel belangrijk om te benadrukken dat dit onderwerp aandacht verdient. We steunen de motie van harte om te ondersteunen, zoals de heer Loof voorstelde in de eerste termijn. En ook de moties over mantelzorgwoningen en passende ondersteuning en specialistische jeugdzorg kunnen we steunen. We vinden het belangrijk dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en dat mantelzorgers goed worden ondersteund. Een mantelzorgwoning kan daarin een praktische oplossing zijn. Inwoners moeten weten wat mogelijk is en niet verdwalen in regels en procedures. Ook bij jeugdzorg moeten we goed kijken naar wat echt nodig is. Niet iedere opvoedvraag vraagt om professionele of specialistische hulp. We moeten ook af van het idee dat steeds meer problemen specialistische zorg vragen. Normaliseren waar dat kan en ondersteuning bieden waar het echt nodig is. Ook de motie, gezond bewegen dichtbij huis, steunen we. Niet iedereen is lid van een sportvereniging of gaat naar een sportschool. Een gezonde wijk begint niet bij de voordeur van de sportschool, maar gewoon op straat. Dan de motie, uitvoering verdient vertrouwen en steun. Voor ons is het duidelijk, vastgesteld beleid moet ook worden uitgevoerd. Medewerkers die namens de gemeente professioneel en zorgvuldig hun werk doen, moeten daarin gesteund worden. Natuurlijk blijft maatwerk binnen de regels mogelijk, maar beleid kan niet afhankelijk zijn van wie het hardste roept. Beleid vaststellen is één ding, er vervolgens ook achter blijven staan is minstens net zo belangrijk en daarom steunen wij de motie. Ook de moties over een vriendelijke gemeente en de aanpak van fatbike-overlast kunnen op onze steun rekenen. Een prettige samenleving zit soms in kleine dingen. Elkaar groeten, aandacht hebben voor elkaar en iemand vriendelijk tegemoet treden. Het kost weinig moeite, maar het kan veel betekenen. Ook de gemeente kan daar heel simpel aandacht aan besteden in het contact met inwoners en ook in de manier waarop we met elkaar omgaan. Bij fatbike-overlast ligt dat anders, wat ons betreft. Daar gaat het om veiligheid en mag het waar nodig wel wat minder vriendelijk zijn. In onze eerste termijn hebben we nadrukkelijk aandacht gevraagd voor fatbike-overlast in onze wijken en winkelcentra. Alleen extra handhaving is niet altijd voldoende. Daarom vinden we het verstandig om ook de juridische mogelijkheden voor een fatbikeverbod te onderzoeken. Want een vriendelijke stad bouw je met mensen, voorzitter, en een veilige stad vraagt soms ook om duidelijke grenzen. En dan steunen we ook de motie over circulaire economie en het hergebruik via Avalex, maar wel met een duidelijke financiële grens. Geen dure nieuwe gemeentelijke voorziening en geen verhoging van de afvalstoffenheffing als gevolg. Hergebruik stimuleren, graag, maar wel praktisch en betaalbaar. En dan zijn er ook een hele reeks moties die we niet steunen. Bij de moties die we niet steunen, zien we een paar terugkerende punten. Vaak begrijpen we de achterliggende wens, maar vinden we een nieuwe opdracht niet nodig, omdat er al beleid of uitvoering loopt. En soms willen we gewoon eerst de bestaande mogelijkheden benutten of soms hebben we inhoudelijke of financiële bezwaren tegen de voorgestelde uitwerking. Dat geldt bijvoorbeeld voor de moties over meiden en sport, een fijne plek in de wijk, onze Strandwal en creatieve ondernemers van onder andere D66, PRO en DENK-PGenR. Natuurlijk vinden we het belangrijk dat sportvoorzieningen aansluiten bij de behoeften van meiden en jongens. Maar dit hoort wat ons betreft bij de reguliere uitvoering van het sportbeleid en het betrekken van jongeren. Een apart onderzoek vinden we niet nodig. Bij aantrekkelijke speelplekken willen we eerst het nieuwe integrale speelbeleid van het college afwachten en bij de Strandwal liggen er al meer dan genoeg opgaven van groenbeheer en onderhoud. Laten we daar eerst maar mee aan de slag gaan en daarna bekijken we wel wat er aanvullend nog mogelijk is en ook hoe we dat dan moeten betalen. Hetzelfde geldt voor de motie over een thuis in Rijswijk voor jongeren en studenten. En dan een tweede punt, benut eerst de mogelijkheden die er al zijn, voordat we nieuwe regelingen of opdrachten bedenken. En dat speelt bij de motie over structurele subsidies en minder

administratie. We vinden verenigingen en maatschappelijke organisaties belangrijk. We hebben ook aangegeven dat vrijwilligers ondersteuning verdienen en ze moeten zeker niet onnodig veel tijd kwijt zijn aan administratie. En dat steunpunt delen we ook, maar meerjarige subsidies zijn in Rijswijk onmogelijk. Dat staat tenslotte in onze Algemene Subsidieverordening. Ook in ons coalitieakkoord hebben we afgesproken om met organisaties die goed presteren afspraken te maken over meerjarige subsidies. Dan de motie, neem kaders van de raad serieus. We willen als Rijswijks Belang benadrukken dat we de rol van de raad en eerder vastgesteld beleid serieus nemen. Tegelijkertijd zijn er bij de coalitievorming nieuwe afspraken gemaakt over de maximumsnelheid op hoofdwegen en die nieuwe koers moet wat ons betreft zorgvuldig worden uitgewerkt. Wat Rijswijks Belang betreft, wachten we die uitwerking en de bijbehorende informatie af. En vinden we het niet verstandig om nu de oude kaart zonder meer als uitgangspunt te blijven hanteren. Ik wacht even tot de heer ...

De voorzitter: Mijnheer Van ’t Eind wil u interrumperen, mevrouw Koegler.

De heer Van ’t Eind: Voorzitter, ik twijfel even of ik hier nu een van mijn interrupties aan weggeef. Ik ga het toch even doen.

Mevrouw Koegler Böhm: Gezellig.

De heer Van ’t Eind: Even, is mevrouw Koegler het met mij eens dat … U hebt natuurlijk, ik heb gelezen wat er in het coalitieakkoord staat. Is mevrouw Koegler het met mij eens dat het coalitieakkoord op zichzelf geen raadsbesluit is? En dat het logisch is dat je in die zorgvuldige uitwerking ook rekening houdt met die kaderstellende rol van de gehele raad en niet alleen met de partijen die dat coalitieakkoord hebben gesloten.

De voorzitter: Mevrouw Koegler, wilt u daarop reageren?

Mevrouw Koegler Böhm: Ik snap dat u dat vanuit uw gedachte goed opbrengt en ik snap ook wat u zegt dat het misschien netter was geweest als het college met een raadsvoorstel naar de raad was gekomen. Tegelijkertijd hebben wij geen behoefte aan de oude kaart te gebruiken, omdat wij gewoon een heel ander gedachtegoed omarmen en het graag anders willen zien. Dus zullen wij deze motie niet steunen.

De voorzitter: Wilt u een tweede interruptie geven? Nee? Dan wil ik vragen, mevrouw Koegler, wilt u verdergaan? Volgens mij had u twee minuten.

Mevrouw Koegler Böhm: Ik ga over naar de financiële moties en amendementen, want we delen de zorgen over de financiële gezondheid van onze gemeente. Een gezonde financiële positie en voldoende weerbaarheid zijn essentieel om ook in de toekomst onze ambities en voorzieningen te kunnen blijven realiseren. Het versterken van het eigen vermogen is een nadrukkelijk uitgangspunt van het college en is ook opgenomen in de Kadernota. Wij vinden het belangrijk dat het college de ruimte krijgt om bij de Kadernota 2028 met een integraal voorstel te komen. Daarbij moeten we wat ons betreft niet alleen kijken naar solvabiliteit en de schuldquote, maar ook naar noodzakelijke investeringen, risico's en de groei van onze stad. We willen voorkomen dat we ons nu al vastleggen op harde financiële normen voor ieder afzonderlijk jaar, zonder dat de totale financiële afweging al gemaakt kan worden. Daarvoor zullen we het amendement van Wij. niet steunen daarin. Diezelfde financiële verantwoordelijkheid speelt bij de motie over twee keer per jaar gratis grofvuil aanbieden. Ons als Rijswijks Belang betreft natuurlijk wel bekend, wij hebben zo'n motie ook al een keer geprobeerd in te dienen. Die heeft toen niet op meerderheid van de raad kunnen rekenen. Er is toen wel besloten om te gaan werken met mobiele milieustraten. Die zijn voor 2027 al ingepland. Wij zullen deze motie

dan ook niet steunen, want als we dat nu alsnog door gaan voeren, dat kost ons ruim twee ton. Dat staat wat ons betreft ook niet helemaal in verhouding met de gezonde financiën die de partij Wij. ook voorstaat. Maar voor het jaar daarna willen we graag met elkaar eens om tafel om te kijken hoe we het dan gaan realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Koegler, ik zie dat mijnheer Van Dam u wil interrumperen. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Voorzitter, ik denk dat wij, mevrouw Koegler en ik, elkaar helemaal kunnen vinden vanavond. Want onze motie die stelt ook voor om de proef vanaf 1 januari 2028 te gaan doen, niet volgend jaar. Wij vonden het namelijk niet heel reëel om hier een voorstel te gaan doen dat over een maand in zou moeten gaan. Vandaar dat die pas het jaar daarna zou starten. Ik denk dat wij elkaar toch helemaal kunnen vinden in een vervolgstap. Maar het gratis aanbieden van grofvuil toch wel in beide partijlijnen helemaal mooi zou zijn. Want het is een uitspraak die u eerder heeft gedaan, die wij eerder hebben gedaan. Het past bij het coalitieakkoord.

De voorzitter: Wat is uw vraag aan mevrouw Koegler?

De heer Van Dam: En vanaf 2028, niet volgend jaar. De argumenten neem ik ook weg die u net stelde, want daar ben ik het ook helemaal mee eens. Dan kunnen we steunen.

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u kort uw punt maken of uw vraag stellen?

Mevrouw Koegler Böhm: Ik heb de vraag wel begrepen van de heer Van Dam. Het is ook fijn dat wij elkaar goed kunnen vinden na de afgelopen weken. Dat is weer net even een andere verstandhouding met elkaar. Maar we gaan eerst de evaluatie van het afvalbeleid afwachten, kijken wat daar uitkomt. Wat ons betreft houdt u de motie dan vanavond aan en kunnen we bij die evaluatie gaan kijken wat we hiermee gaan doen.

De voorzitter: Wilt u een tweede interruptie? Prima. Dan mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Tot slot, voorzitter, we hebben vandaag veel plannen en ideeën besproken, maar we kunnen niet alles tegelijk. We moeten zorgvuldig omgaan met geld, mensen en middelen. Voor Rijswijks Belang telt vooral dat inwoners daadwerkelijk vooruitgang gaan merken. En dat plannen niet blijven hangen in stukken en onderzoeken, maar dat afspraken ook worden uitgevoerd. De moties die we hebben toegelicht, geven onze belangrijkste afwegingen weer. Voor de overige moties die we niet hebben besproken, geldt dat deze niet op onze steun kunnen rekenen. Wat ons betreft niet steeds meer beleid stapelen, maar doen wat werkt. En niet meer beloven dan we kunnen waarmaken, maar leveren wat we hebben afgesproken.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Dan gaan we naar de fractie van Beter voor Rijswijs voor de tweede termijn en geef ik mijnheer Nunnikhoven het woord.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Ik ga het proberen iets korter te houden. Ik wil ook nog wel een liedje zingen, maar de minuten die ik overheb, die geef ik aan u vast voor uw tweede termijn. Voor Beter voor Rijswijk, er is één vraag niet beantwoord. Dat gaat over jongerenhuisvesting. Letterlijk de vraag was, kan de wethouder aangeven welke concrete stappen er inmiddels zijn gezet en wanneer onze jongeren hier daadwerkelijk wat mee gaan … Iets van gaan merken? Dat is de concrete vraag. Het college heeft iets langer nu de tijd voor de beantwoording, dat gaat vast goedkomen. Beter voor Rijswijk moet ook nog even iets rechtzetten en dat is tegenover de fractie van D66. Inderdaad hebben wij een amendement ingediend over invalide parkeren. Dat is na vragen van D66, want die hebben de fout ontdekt. Maar ook D66 wil niet wachten

tot december en dat het gelijk opgelost wordt. Zij zullen denk in tweede termijn daar ook wat over zeggen en tekenen zij dit amendement mee. Dan een vraag die eigenlijk voor ons niet genoeg was, dat was over de voedselbank. Dat komt namelijk, wij hebben contact gehad met de eigenaar van Dude Goed en die heeft een aantal voorstellen gedaan naar de voedselbank en tot heden nog niks gehoord. Er wordt wel bij de vorige beantwoording van de wethouder werd er al gezegd over eenmalige kosten van rond de 2 ton en structurele kosten. Maar als er geen plannen zijn, hoe kunnen we dan die bedragen noemen? Ik hoorde de wethouder net ook zeggen dat hij de motie onduidelijk vond. Maar bij punt 1 staat gewoon, wat unaniem is aangenomen door deze nieuwe raad, actief in te zetten voor een voedselhulplocatie. Punt 2, het streven, het liefst een voedselbankwinkel. En punt 3, iedereen aan tafel, met een aantal organisaties genoemd. Ik denk dat punt 3 nu weer nodig is, om dat aan tafel te doen. Want volgende week is het forum en hebben we het over voorzieningen. Dit is wel een voorziening die daar eigenlijk ook bij hoort en die heb ik er nog niet in zien staan en zou ik wel concreet dit willen zien. Want we hebben unaniem met de raad gezegd dat we iets willen in Rijswijk. En dan tussen twee partijen iets laten uitvechten, om dat zo te zeggen, met ... Laten we dan als gemeente dit gewoon sturen. Wat zijn de opties, wat gaan we doen? En kom naar de gemeenteraad met, wat kost 2 ton, wat is jaarlijks 50 duizend euro? Zodat wij als raad hier een beslissing over kunnen nemen of we het wel of niet te veel geld vinden. De moties en amendementen. Alle moties en amendementen die wij steunen, hebben wij meegetekend. De rest van de moties waar wij nog niet mee hebben getekend, want wij wachten ook, want wij zijn de derde partij. En ik hoor mevrouw Koegler allemaal moties noemen. Voor hetzelfde geld worden die teruggetrokken. Wij kunnen daar wel wat van zeggen. Die willen wij graag een korte schorsing aanvragen nadat iedereen … Na de tweede termijn van het college, zodat wij het even over die andere moties kunnen hebben. Voorzitter, u heeft van mij nog 7 minuut 58 gekregen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nunnikhoven. Ik hoop dat ik die minuten niet nodig zal hebben. Ik ga door naar de fractie van D66 en geef graag het woord aan mevrouw Van de Waart. U heeft tien minuten spreektijd.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter. Ik had in de eerste termijn beloofd dat ik nog een stukje over had en zou terugkomen op het financiële deel van mijn betoog. Een stevig fundament onder ons huis. Ook vanuit ons oppositierol draagt D66 graag bij aan een stabiel stadsbestuur en staan we open voor open en transparant oppositievoeren. Dat heeft u als andere partijen denk ik ook gemerkt. We hebben op alle moties gereageerd en eigenlijk vooraf al aangegeven waar we interesse in hebben om mee te doen. Een stevig fundament, voorzitter, betekent ook verantwoordelijk omgaan met geld. En daar hebben we zorgen over, net als een aantal andere partijen die dat hebben uitgesproken. We zien in deze begroting dat het college zich niet of onvoldoende voorbereidt. Er zijn geen buffers en het eigen vermogen gaat niet omhoog. Er wordt een forse bezuiniging ingeboekt op jeugdzorg en bestaanszekerheid, zonder voldoende onderbouwing en afdekking van het risico als de bezuiniging niet wordt gehaald. Wij denken dat die grote veranderingen tijd gaan kosten en de ingeboekte besparingen te hoog zijn ingeschat. Er is geen voorbereiding op het ravijnjaar voor 2028. Ook zien we vrijwel alle ratio’s achteruitgaan. We willen graag van de wethouder weten hoe hij ervoor gaat zorgen dat we de komende jaren niet in de problemen komen en nog hoe we kunnen investeren in de stad? Komt het college met een plan voor het ravijnjaar? Bij het stevig fundament hoort ook een betrouwbaar bestuur. Een betrouwbaar bestuur houdt zich aan de wet, de door de raad gestelde kaders en is open en transparant voor inwoners. Door een drietal aandachtspunten …

De voorzitter: Mevrouw Van de Waart, ik zie dat mijnheer Loof u wil interrumperen. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, dank. Vraag aan mevrouw Van de Waart. Heel goed om te horen dat ze goed let op de financiële kaders, financiële degelijkheid. Maar toch vraag ik me af, in het Kaderdebat kan ik me

herinneren, heeft mevrouw Van de Waart wel aangegeven dat de realisatiestimulans wat haar betreft niet sneller kan worden uitgegeven dan op dat moment. Hoe rijmt ze dat met haar eigen oproep voor financiële degelijkheid? Want dat geld was op dat moment, wat mevrouw Van de Waart betreft, al uitgegeven voordat we die avond de zaal uit waren gelopen.

De voorzitter: Mevrouw Van de Waart, wilt u daarop reageren?

Mevrouw Van de Waart: Ik wilde daar eigenlijk in mijn tekst nog op terugkomen. Als de heer Loof een klein beetje geduld heeft, dan ...

De voorzitter: Maar het is op zich wel gebruikelijk als er wordt geïnterrumpeerd, dat u daarop reageert.

De heer Loof: Als ze in de lopende tekst ook antwoord geeft, dan vind ik het prima. Maar dan als ze dat niet doet, voorzitter, dan wil ik wel een gratis interruptie om haar daarop te wijzen.

Mevrouw Van de Waart: Die ondersteun ik dan, voorzitter.

De voorzitter: Is goed. Ik vind dat we wel solidair zijn met het delen van spreekminuten.

Mevrouw Van de Waart: Een drietal aandachtspunten, want mijn tijd tikt misschien ook gewoon door. In Rijswijk hebben we de goede traditie dat belangrijke besluiten en afwegingen langs de raad gaan. Laten we dat ook zo houden. Daarom hebben we tijdens het Kadernotadebat, let u op, mijnheer Loof, nadrukkelijk gevraagd om als raad betrokken te worden bij het uitgeven van het extra geld van het Rijk voor de groei van onze stad en voorzieningen. Wij hebben niet gezegd dat het allemaal in één keer uitgegeven moest worden. De wethouder heeft een toezegging gedaan dat zij over investeringen in de benodigde voorzieningen met de raad in gesprek zou gaan. Dat wordt nu pas na de begrotingen gepland. In de begrotingen staan al heel veel investeringen, vooral voor sport, grote investeringen. Sport en bewegen vinden wij ook belangrijk, voor alle duidelijkheid. Maar we hadden gewoon als raad graag een integrale afweging willen maken, zodat we gezamenlijk konden kijken naar de keuzes, zowel in tijd als in hoogte van de investeringen, mijnheer Loof. Zowel tussen sportvoorzieningen als bijvoorbeeld ontmoetingslocaties in de wijk, culturele voorzieningen en dat geld dat we nodig hebben voor onze begroting. Hoe gaat het college zorgen dat het in de toekomst anders gaat richting de raad, zodat we gezamenlijk die afweging goed kunnen maken? Ook wat er nodig is in de stad aan investeringen en voorzieningen en ook gezien de beperkte financiële ruimte in de komende jaren. Een betrouwbaar bestuur houdt zich ook aan de besluiten die zijn gemaakt door de raad. Er is al heel veel over gediscussieerd, met name rondom een kaartje. We zien in de begroting nu plannen die afwijken van eerdere besluiten. Daarom dienen we de motie, neem kaders van de raad serieus, mede in. Het bevreemdt ons eigenlijk ook een beetje dat de fractievoorzitter van Rijswijks Belang aangeeft alleen terug naar de raad te komen als er zelf behoefte aan is. Of in ieder geval, dat is de strekking die ik ervan begrijp. Maar gelukkig werkt het college voor de hele raad. We horen dan ook graag bevestiging van het college dat nieuwe plannen of afwijking van bestaande kaders eerst terugkomen naar de raad. Wij dachten, een collegewerkprogramma zou hier inzicht in kunnen geven. Zouden we die kunnen krijgen en wanneer kunnen we die verwachten? Bij goed besturen hoort ook dat we elkaar goed begrijpen en dat we dat goed en duidelijk opschrijven. Wij lezen de omschrijvingen van de plannen rondom het azc en de Hof van Elsenburg echt anders in de begroting dan in het coalitieakkoord. Ik heb al eerder aangegeven, voor ons is dat een cruciaal punt en we begrijpen oprecht niet waarom het heel ingewikkeld is om die paar woorden op te nemen in zo'n belangrijk document als de begroting. Beste collega-raadsleden en college, in deze tijd staat op veel plekken de democratie onder druk. Laten we het in Rijswijk over één ding in ieder geval eens zijn samen. Laten we onze lokale democratie niet

voor lief nemen en koesteren. Daarin hebben we allemaal een rol en verantwoordelijkheid. We zijn één raad, onze taak is kaderstellen. En ook, of je nu in de oppositie zit of in de coalitie, soms lastige vragen stellen aan het college. Zo vormen we samen een goed verstuur. Dat verdient de stad, maar ook de mensen die ons beleid uitvoeren. En daarom dienen we de motie, uitvoering verdient vertrouwen en steun, mede in. Voorzitter, dan heb ik nu nog vijf minuten om wat reflectie te geven op de vragen en de moties waarop gereageerd is. Zoals ik al zei, andere moties van andere fracties hebben wij eigenlijk allemaal op gereageerd, dat weten de individuele fracties. Er is gereageerd door het college op onze motie, sport voor alle Rijswijkse jeugd. Allereerst, fijn dat de wethouder zelf zoveel plezier heeft gehad natuurlijk aan voetballen. Wat we zien is dat steeds meer meiden daar plezier in hebben en dat is natuurlijk ook hartstikke goed. Echter, dat geldt niet voor iedereen en dat was ook eigenlijk niet onze vraag. Want onze vraag gaat helemaal niet over doelgroepenbeleid, maar we willen gewoon graag inzicht in hoe indirecte en directe subsidies heengaan op het gebied van sport? We willen daar … Een toezegging is ook prima, wat ons betreft, als we dat kunnen uitzoeken. Over het speelbeleid, de wethouder heeft aangegeven dat punten uit de motie al worden verwerkt in het komende speelbeleid en dat zien we dan ook graag tegemoet. Dank u wel. Over het Strandwalpad. U noemde het al, een mooie naam voor dit pad. Het gaat inderdaad, en dat hadden we ook omschreven, om de uitvoering van plannen die er al liggen en middelen die al gereserveerd zijn. U benoemt dat heel duidelijk in fase één en twee. Als de wethouder er zo over praat en het beeld schetst, dan zie ik ons eigenlijk straks al het bordje Strandwalpad gaan onthullen, terwijl andere raadsleden daaroverheen gaan rennen. We houden de motie daarom ook aan. We tekenen door bovenstaande moties ook mee met de motie, gezonde wegen, van Koers Kaffa en anderen. Dat hadden we nog niet eerder gezegd, dat is wel een uitzondering. Een motie die eigenlijk helemaal aansluit bij onze twee eerdere punten. Maar we willen eigenlijk het college ook uitdagen er ook voor de buitenruimte te kijken wat het perspectief van jonge vrouwen is? Dan hebben we nog een motie, structureel subsidieerde. De wethouder stelt dat dit al kan of dat het in de uitvoering komt. Kunt u dat toch verduidelijken? Want nu geven organisaties bij ons aan in het welzijnsdomein en evenementen dat het niet altijd even scherp is. Over de motie, energiehulp dichtbij inwoners en ondernemers, geeft u aan dat ook dit al gebeurt. Tegelijkertijd hebben ook wij hier begrepen dat het gewoon niet duidelijk is een overzicht. U noemt als voorbeeld dat infographics niet uw voorkeur hebben. Dat is ook maar gewoon een voorbeeld. Als u het op een andere manier vorm wil geven, vinden we dat helemaal prima. Het gaat ons om de toegankelijkheid. Voorzitter, de wethouder heeft nog heel even na kunnen denken over de rol over schrijnende gevallen als het gaat over energiearmoede. Soms heb je daar iets meer tijd voor nodig om daarop te reflecteren. Ik wil hem nog een kans geven. Ik vind u namelijk daar zo'n prachtig voorbeeld in. Dan hebben we nog de motie over creatieve ondernemers in de schijnwerper. We hebben de toezegging van de wethouder dat accountmanagers ook langs bij hen gaan en die meenemen in de citymarketing voor onze stad. We sturen graag u een lijst met makers van de stad, architecten en ontwerpers aan u toe. Dank u wel voor het raadslid van Beter voor Rijswijk over het terugkomen op het amendement gehandicaptenkaart. Dat was inderdaad een fout die wij hebben ontdekt. Daarom tekenen we nu mee. We hebben nog wel een vraag aan het college, want toen wij deze vraag stelden, kregen wij de cijfers niet. Want de argumentatie was dat het pas na het debat komt. Hoe kan het dat de cijfers nu wel in dit amendement staan, terwijl wij ze niet mochten hebben? Hoe gaat u ervoor zorgen dat de volgende keer de raad gelijksoortige informatie heeft? Zoals u gehoord heeft, voorzitter, is de Villa ExpertCare motie gewijzigd. We hopen, kijk, de motie die in is gediend door de VVD, een spreek-uit-motie, is natuurlijk heel charmant, maar wij hopen echt op meer. We willen u daar toch in uitdagen als college. Ik hoor de betrokkenheid, ik hoor de persoonlijke betrokkenheid. Maar mensen, ik zou willen zeggen, zo zijn we ook ooit met Don Bosco begonnen. Wij kunnen dit wel als stad en we denken er graag over mee. Er kan gewoon meer. Tot slot, voorzitter, we hebben het gehad met wethouder Peters over jeugdzorg in de verschillende wijken. Wat ontzettend fijn dat hij heel veel van die kennis wel heeft. De motie is ook aangepast. Want aangezien de wethouder de inzichten heeft, willen we heel graag vragen aan hem om dit toe te passen

in de wijken? En daarmee kunnen we gelijk aan de slag, zullen we maar zeggen, als die kennis er al is. Daarmee heb ik gereageerd volgens mij binnen de tijd. Wethouder, ben ik er één vergeten? Binnen de tijd, wethouder. Volgens mij heb ik de heer Loof niet meer gehoord, ik denk dat die tevreden is op zijn antwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van de Waart. Dan geef ik het woord aan de fractievoorzitter van Wij. Rijswijk, mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Dank, voorzitter. We hebben een aantal vragen gesteld en daar wilde ik nog even op terugkomen. We vroegen aan de wethouder of aan het college of die voorzieningen die we volgende week bespreken ook de komende drie jaar in onze stad terecht gaan komen? Of de inwoners die ook daadwerkelijk gaan zien. Ik ben onwijs blij met het antwoord van de wethouder, die zei volmondig ja. Die voorzieningen komen er. Ik had ook niet heel veel anders verwacht hoor, maar ik vind het toch fijn om die bevestiging te hebben. Dat betekent dat verkiezingsbeloftes geen loze beloftes zijn, maar dat we daar ook echt in gaan investeren. Daarmee wachten we ook met volle interesse het debat van volgende week af, wat volgens mij een mooi debat kan worden met die ambities. Dezelfde wethouder die beantwoordde ook onze vraag over de prestatieafspraken over sociale huurwoningen. We hebben het heel vaak in deze raad over nieuwbouw, maar onze sociale huur is evenzo belangrijk denk ik. En onze vraag was, kunnen we nu in die prestatieafspraken met de woningcorporaties van Rijswijk ook opnemen dat we kijken naar het onderhoud, vocht en schimmel in die woningen? Het antwoord daarop was, ja, dat doen we. Dat is natuurlijk hartstikke mooi. Alleen ik miste daar één klein onderdeel en dat is dat wij ook vroegen of we in die prestatieafspraken, of in ieder geval met de corporaties konden bespreken hoe we omgaan met inwoners die te maken krijgen met veel grotere renovaties? We pakken best wel veel of de woningcorporaties pakken best wel veel achterstallig onderhoud aan en soms heeft dat best wel veel impact op de manier van wonen van onze Rijswijkers. En dan is het denk ik heel belangrijk dat die Rijswijker wel weet wat hem te wachten staat, als wij zo'n woning gaan renoveren. Vaak of het komt ook voor in Rijswijk dat we mensen andere woningen moeten aanbieden. Maar we horen ook vaak terug dat inwoners dat vanaf de voorkant niet heel goed inzien wat het effect eigenlijk is op hun woonsituatie. Daarom denk ik dat het aan de voorkant goed communiceren en het goed meenemen van die inwoners enorm belangrijk is. En dat dat een punt is wat we zeker met die corporaties ook moeten bespreken hoe we dat op een normale en goede manier doen hier in Rijswijk. Ik heb een motie daar ook voor geschreven. Maar ik ga die motie indienen, niet per se met de intentie om hem tot stemming te laten overkomen. Maar dit is de tweede termijn, is mijn laatste kans om een motie überhaupt in te dienen. Maar ik hoop dat de wethouder hier nog een toezegging op kan doen dat we daarmee rekening gaan houden. Dat we goed gaan communiceren ten alle tijden en dat we dat bespreekbaar maken met die woningcorporaties. Dan is de motie die we nu indienen ook wat mij betreft, als we die toezegging krijgen, niet per se nodig om over te stemmen. En trekken wij hem terug na de tweede termijn van het college.

De voorzitter: Maar voor alle duidelijkheid, mijnheer Van Dam, u dient nu in de tweede termijn een nieuwe motie in?

De heer Van Dam: Ja. Een motie en die zal straks op iBabs verschijnen. De motie heet, een gezond en goed onderhouden huis voor iedere huurder. Straks te lezen in uw iBabs-omgeving.

De voorzitter: Ik denk dat er een schorsing dan zo zal komen. Prima. Gaat u verder.

De heer Van Dam: Voorzitter, wij vroegen ook nog of de verantwoordelijk wethouder van RO aan de hand van een aantal voorbeelden kon noemen hoe wij in Rijswijk omgaan met leefbaarheid en bereikbaarheid? De wethouder die gaf al een aantal hele mooie voorbeelden en die nodigde ons ook uit voor het Stadsberaad.

Natuurlijk komen wij ook naar het Stadsberaad. Ik hoop dat de wethouder wellicht straks nog even een kleine reflectie kan doen of hij daar ook gaat benoemen, naast alle lopende projecten, wat de veranderingen zijn op die lopende projecten die we hebben toegevoegd met onze ambities uit het coalitieakkoord met betrekking tot die bereikbaarheid en die leefbaarheid? Dat zou ik nog graag horen. En dan de laatste vraag ging naar de wethouder over jeugdzorg over onze zorg of we daadwerkelijk de bezuinigingen gaan halen die we willen behalen? Daarvoor hoorde ik een volmondige ja, ben ik ook onwijs blij mee. Bedankt voor de beantwoording. Zou ik ook nog heel even stil willen staan bij onze eigen moties en de reflectie van zowel de raad als de wethouders daarop. Beginnend met de motie, gezonde financiën. Er zijn al een aantal dingen over gezegd. Beginnend met wat de wethouder zegt, daar ben ik het namelijk helemaal mee eens. We hebben toenemende onzekerheid in Rijswijk. Dat zie je ook terug in de afgelopen jaren. Soms staat er een enorme plus van 15 miljoen, zoals vorig jaar, en drie jaar geleden eindigden we nog in de min. Dat zijn allemaal onvoorziene kosten als je terugkijkt naar de jaarstukken. Onze motie die gaat over een plan waardoor we onze kerncijfers of een betere sturing krijgen op onze kerncijfers. En dat er een voorstel komt van dit college. Wethouder financiën die heeft toegezegd, daar kom ik mee. Dat vind ik hartstikke fijn om te horen. Ik vind alleen wel dat in de begroting op dit moment dat nog niet zo duidelijk staat als de wethouder het net benoemde. Ik wil graag van de wethouder horen of hij met dat plan waarmee hij de volgende Kadernota komt, onder andere, want ik begrijp ook dat meerdere dingen daarin willen benoemd hebben, ook een plan gaat krijgen om ons eigen vermogen aan te sterken en rekening houdt met de solvabiliteit en de schuldquote? Als hij dat kan toezeggen dat dat ook in dat plan komt tijdens de volgende Kadernota, dan overweeg ik om mijn motie terug te trekken. Want dan ben ik het met hem eens, op dat moment is dat natuurlijk hartstikke overbodig. Voorzitter, het amendement van de Beatrixlaan, dat is iets waar ik toch dan wel verschil met het college. Kijk, we hebben hier met zijn allen best wel hard campagne gevoerd voor een tunnel. Ik weet dat de lijsttrekker van Rijswijks Belang, maar ook die stond met mensen, met Richard de Mos op de fietsersbrug destijds. En Sandra van de Waart die stond als lijsttrekker toevallig nog naast de Beatrixlaan met een groot artikel in het AD. Wij hebben de Rijswijker beloofd dat die tunnel er zou komen en dat dat de enige en enkele ambitie is van onze stad. Dan vind ik ook dat op het moment dat we dat zo doen, dat we niet ineens in een begrotingsstuk kunnen noemen dat wij twee opties overwegen. Namelijk ineens ook een maaiveldvariant naast die tunnel die we als verkiezingsbelofte hebben beloofd aan de Rijswijkers. En daar gaat ons amendement over, dat we niet in de begroting ineens die ambitie kunnen wijzigen. Ik roep ook deze raad op, heb je daar gestaan, net als ons trouwens, wij zijn er natuurlijk ook debet aan, en die Rijswijker hebt beloofd dat we een tunnel gaan bouwen, blijf dan ook bij je woord en steun dit amendement.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie dat mevrouw Koegler u wil interrumperen en u heeft nog een halve minuut.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel, voorzitter. Ik interrumpeer even, want wij staan inderdaad voor een tunnel. Dat is ook onze ambitie, staat in ons verkiezingsprogramma. Sterker nog, onze lijsttrekker destijds heeft daar met een heleboel ballonnen gestaan die best kostbaar waren van ons campagnebudget. Om samen met De Mos een intentieverklaring te ondertekenen. Maar ik wil wel even expliciet maken dat wij uw amendement niet steunen, maar dat dat niet betekent dat wij niet voor een tunnel gaan. Maar we vinden het wel realistisch om ook te kijken naar alternatieven, omdat er ook een hoop geld omgaat over de ondertunneling en zoveel zekerheid is daar nog niet over. We maken ons daar allemaal hard voor, maar alternatieven onderzoeken zijn ook goed. Bent u dat niet met ons eens?

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren?

De heer Van Dam: Jazeker. Voor ons blijft die ambitie ook gewoon staan. We hebben in 2018 hier een motie gehad en die heette volgens mij uit mijn hoofd, eronderdoor of eromheen. Vervolgens is die motie in soortgelijke bewoordingen in 2025 teruggekomen. Dat hebben wij allebei ondersteund, dus is dat nog steeds de ambitie. Ik zou het ook heel raar vinden als we nu een begroting gaan goedkeuren waar we ineens daarvan afwijken. Want dat is echt een nieuwe lijn, iets wat we denk ik eerst in deze raad zouden moeten bespreken voordat we hier in een begrotingsdebat en een begrotingsstuk ineens die ambitie veranderen.

De voorzitter: Mevrouw Koegler wil een tweede interruptie.

Mevrouw Koegler Böhm: Voorzitter, het is niet onze ambitie die opeens verandert, het is dat we ook alternatieven onderzoeken. Als het allemaal zo simpel was geweest, dan had wethouder Lugthart tien jaar geleden die tunnel allang gerealiseerd. Want dat is het moment dat we in de raad zijn begonnen. We zijn nu tien jaar verder. Dan is het toch niet zo raar dat we ook alternatieven onderzoeken?

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, wilt u daarop reageren? Heel kort.

De heer Van Dam: Zeker. Ik vind het gesprek aangaan, kan natuurlijk altijd. Alleen wat deze begroting zegt, dat is heel iets anders dan wat mevrouw Koegler natuurlijk nu zegt. Want in deze begroting, begrijp me niet verkeerd, maar daar staan echt dat wij twee varianten accepteren. En dat is het grootste verschil. Ik vind niet dat je op een brug kan staan en de Rijswijker belooft om een tunnel te gaan doen en nu in één keer zegt, die andere optie die overwegen wij ook wel.

De voorzitter: Ik stel vast dat u het niet met elkaar eens bent op dit punt, denk ik. U had nog achttien seconden, ik weet niet of u daarvan gebruik wil maken? Of was u klaar met uw tweede termijn, mijnheer Van Dam?

De heer Van Dam: Ik ga in achttien seconden mijn grofvuilmotie bespreken.

De voorzitter: Succes.

De heer Van Dam: Ik zou zeggen, stem voor. We hebben die motie, ik hoor net wat mevrouw Koegler zegt, ik denk dat het heel goed is dat we de mobiele milieustraten in 2027 doen. Ik denk dat het daarna juist een goed moment zou zijn om een proef te doen in 2028 met twee keer gratis ophalen. Ik denk dat dat echt niet of-of moet zijn, ik denk dat dat juist elkaar heel mooi aanvult. Ik denk dat het ook perfect past bij de ambities van alle partijen hier. Ik zou zeggen, stem daar vooral voor.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam, voor uw tweede termijn. Dan geef ik nu het woord aan mijnheer Loof, fractievoorzitter van de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Voorzitter, dank. Voorzitter, de heer Van Malsen gaf het in zijn inbreng in de eerste termijn al aan, er vindt best een prettige samenwerking plaats tussen de partijen hier in de raad. Dat vind ik ook heel fijn. Je zou bijna zeggen dat er helemaal geen oppositieakkoord nodig is, maar ik weet dat de partijen daar heel veel werk in hebben gestoken. En dat waardeer ik ook, want dat kan de samenwerking alleen maar beter maken wat mij betreft. Voorzitter, we hebben ook enkele moties ingediend of mede ingediend. Zo steunen wij het idee voor de ervaringsstage voor ambtenaren. Vanuit het idee dat we graag willen dat ambtenaren met de poten in de Rijswijkse klei staan met als doel, beleid voor Rijswijkers beter te maken. Het is fijn dat uw burgemeester daar ook net positief over heeft geoordeeld en over heeft meegedacht vooral en dat waarderen

we. Ook steunen wij de oproep om het makkelijk te maken afval in de circulariteit te brengen. Dat voorkomt dat grondstoffen onnodig worden weggegooid en levert ook op termijn geld op. Ook in goede samenwerking hier in deze raad de motie opgesteld. Daarnaast willen wij dat geld dat over is voor isolatie wordt ingezet voor een knelpuntenaanpak bij VvE's waar dat nodig is die nu tussen wal en schip dreigen te vallen. Ook heel fijne samenwerking, dank daarvoor. Ook die steunen wij van harte. Zelf dienen wij nog een motie in om nu echt werk te gaan maken van de handhaving op de aanpak structurele geluidsoverlast van asociaal rijgedrag in Rijswijk. En om een fatbikeverbod voor te bereiden, zodat hier snel werk van kan worden gemaakt wanneer deze juridisch houdbaar kan worden ingevoerd. Ook bij die allebei dank, burgemeester, voor de steun. Bij de motie over de structurele geluidsoverlast ook nog richting PRO aangegeven tussendoor dat we een paar woorden daaruit hebben weggehaald uit de overwegingen. Heb ik met de mede-indieners ook afgestemd en dat voor hen in ieder geval voldoende antwoord was op de vraag die de heer Van Malsen net aan mij heeft gesteld. Daarnaast hebben wij de spreekt-uit-motie over Villa ExpertCare zojuist ingediend. Die staat als het goed is, begreep ik van de griffie, op iBabs. Ik denk dat het goed is dat we zo goed mogelijk die instrumenten van de raad ook gebruiken en weten te vinden. Het is wat ons betreft ook een sterk signaal van de lokale Rijswijkse volksvertegenwoordiging naar het ministerie van Volksgezondheid. We horen ook dat de wethouder al ontzettend veel heeft gedaan en ik neem aan dat ze dat ook nog steeds doet en blijft doen. Want het gaat haar, hoorde ik ook en daar heb ik alle vertrouwen in, ook echt aan het hart. Dat zij richting de relevante partijen die hier verschil kunnen maken, en met name VWS, ook dat geluid blijft vertolken. Ik roep ook iedereen op in deze raad die landelijke contacten heeft om die ook te gebruiken in de Tweede Kamer. Dat zullen wij ook gaan doen om dit signaal ook via die weg duidelijk te maken. Want het is een heel schrijnend verhaal, het is ook heel treurig. Ik denk dat het heel goed is dat we die volksvertegenwoordigende rol op deze manier pakken. Ik hoop ook dat partijen die nu nog daar niet onder … Ik had al drie lege stukjes klaarstaan onder de moties om de andere partijen daar ook onder te zetten. Ik hoop dat ze dat nog willen doen. Want in de kern vinden wij wel ook dat hier de rol uiteindelijk echt bij Volksgezondheid, Welzijn en Sport ligt, het ministerie. Die zijn aan de lat, die moeten iets doen. Wij kunnen echt wel kijken waar we kunnen helpen. De wethouder heeft ook echt aangegeven dat ze dat wil doen, maar die zijn echt wat ons betreft aan de lat. Voorzitter, een duidelijke en goede begroting. Ook dank voor de beantwoording uit het college. Wij zien het met vertrouwen tegemoet. We zien echt die punten die wij belangrijk vinden, die financiële degelijkheid, die veiligheid, die sterke lokale economie, dat zien wij echt naar voren. Wij steunen ook de moties die we steunen en die passen bij die visie van de Rijswijkse VVD. Die ook deze onderwerpen en ook breder, het in Rijswijk beter maakt, veiliger maakt, de financiële degelijkheid versterkt, de economie versterkt en die het ook uiteraard in Rijswijk gezelliger maakt. Om maar in de woorden van de heer Kaffa te spreken. Dat is het voor nu, voorzitter. Alleen nog één motie over de motie, de kaders van de raad, van PRO. De motie was, ik wil het geen dilemma noemen, maar we worstelden er wel wat mee. Wij zitten heel erg met de nuance dat niet wat ons betreft alles eronder zou moeten vallen. Niet elke kleine wijziging, elk klein kader of elke kleine visie. Waarvan we als Rijswijkse VVD vinden dat we sowieso minder visies zouden moeten hebben hier zo in deze raad, omdat wij willen dat er ook juist wordt uitgevoerd. Maar we snappen het in dit concrete geval wel. Kijk, het college moet ook besturen. We moeten niet op hun stoel gaan zitten. Maar hier, gelet op hoe de kaart die erbij stond en vooral de begeleidende tekst die erbij stond, snappen we het punt dat de fractie van PRO heeft gemaakt hierbij. En vinden wij dat die kaders, die rol ook duidelijk naar voren moeten komen. En dat ook deze nieuwe raad, als dat dan deze kant op zou komen zo'n nieuwe kaart, ook duidelijk dan weer de stempel kan drukken op hoe die nieuwe kaart er dan uit komt te zien. En daar kunnen we dan gewoon een goed debat inhoudelijk over voeren, wat mij betreft of wat de Rijswijkse VVD betreft. Voorzitter, dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof, voor uw tweede termijn. Dan geef ik graag het woord aan de fractievoorzitter van het CDA, mevrouw Van Schie.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik zal proberen om mijn eigen handschrift te ontcijferen. Daarmee is het wel gelukkig dat wij zo laat aan het woord zijn. Want heel veel is al gezegd en dat ga ik ook niet herhalen. Wij zijn blij dat onze moties, mantelzorgwoningen en uitvoering verdient vertrouwen, op zo'n grote steun kunnen rekenen. Ik beantwoord meteen de vraag van de heer Van Malsen. U vroeg naar de hardheidsclausule nog bij de motie, uitvoering verdient vertrouwen. In beginsel is het zo dat een hardheidsclausule moet worden opgenomen in de regeling die wordt vastgesteld. Of er een hardheidsclausule is of niet, dat bepaalt u waarschijnlijk zelf. Ik denk dat het zo werkt. En dan ligt het besluit ook in eerste instantie bij de ambtenaar die niet onder druk mag worden gezet van zijn of haar of de omgeving. Het kan niet zo zijn dat iemand helemaal in de problemen zit en dat er dan geen mogelijkheden zijn. Hierna noem ik een aantal moties die wij samen met de coalitie en met de oppositie indienen. Wij hebben hiermee constructief samengewerkt en wij kijken daar met plezier op terug. Ik heb al gezegd, ik heb weinig tijd, ik kan niet alle moties behandelen, maar ik doe mijn best om de moties te benoemen die onze specifieke aandacht hebben gevraagd. Wij steunen de moties om Rijswijk leefbaar te maken, zoals, Rijswijk zegt gedag, de aanpak van fatbikes, gastheren en gastvrouwen. De motie ervaringsstage voor ambtenaren, die heeft al een tijd onze bijzondere belangstelling, omdat het eerst in de vrijwilligersregeling stond. En nu, zoals wij denken, goed staat in deze motie en de uitwerking daarvan. Het goede van deze motie vinden we dat de kloof tussen beleid en burger hiermee een klein stukje kleiner is geworden. Wij steunen ook van harte de moties over duurzaamheid, zoals op weg naar een circulair Rijswijk en de isolatiemotie. Het onderwerp netwerkcongestie hadden wij graag ook nog aan de orde gesteld, maar dat is niet gelukt vanwege de beperkingen die wij onszelf moesten opleggen. Wij stippen het hier nog wel even aan en komen erop terug, omdat we het wel heel belangrijk vinden. Net als een onderwerp als datacenters bijvoorbeeld. Ook wij steunen de motie ExpertCare van de VVD van harte. Hopelijk draagt de motie bij aan een oplossing voor de kinderen. Doe vooral ook een beroep op ons, op het CDA, als wij een steentje kunnen bijdragen. De motie jeugdzorg ondersteunt het beleid van onze wethouder, daarom steunen wij de motie ook. Zoals de VVD al heeft gezegd, wij zien ons beleid grotendeels terug in deze begroting. Wij gaan ook in het volste vertrouwen dit begrotingsjaar in. Ik wil ten slotte nog iets zeggen ook over de motie, neem kaders van de raad serieus. Wij vinden dat in ieder geval duidelijk moet zijn wat wel en wat niet geldt. Van een jurist vindt u dat denk ik ook niet vreemd. Dat is zo'n beetje mijn levensmotto, wat is duidelijkheid en wat niet? Je kunt wel zeggen dat het nu in ieder geval niet duidelijk is. En dat het ook niet zo kan zijn dat dingen, ook al zijn ze klein, maar een beetje in het midden blijven hangen. Dat is de reden dat wij deze motie willen steunen, tenzij de wethouder ons nog op andere gedachten brengt. Dat was mijn bijdrage in de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Schie, voor uw bijdrage in de tweede termijn. Dan geef ik nu het woord aan mijnheer Van Essen of de vicefractievoorzitter mevrouw Fischer van Forum voor Democratie.

Mevrouw Fischer: Dank u wel, voorzitter. Wethouder Van Damme die nodigde mij toch wel een beetje uit om nog een reactie te geven in tweede termijn, bij deze. De wethouder beroept zich op de liberale keuzevrijheid, maar was het niet de landelijke VVD die voor het volstorten van het Groningenveld was? En dan nu weer even terug naar Rijswijk. Welke keuze houdt de woningeigenaar in Rijswijk-West straks als hij geen warmtenet wil? Wat is daar liberaal aan? Gaan we de aansluitingen verplichten of kan een inwoner met een houtgestookte kachel in combinatie met elektrisch verwarmen daarvan afzien? Zijn er nog andere alternatieven beschikbaar, zoals kernenergie, thuisbatterijen, wind- of zonne-energie, pelletkachels, hout stoken? Kan het college per wijk misschien kenbaar maken welke kosten er verbonden zijn aan het omzetten van wijken naar aardgasvrije wijken? Uiteraard neem ik de uitnodiging om samen naar de verkeersmeldingen te kijken graag aan. Maar wilt u deze meldingen dan ook geanonimiseerd met de hele raad delen, inclusief de tijd tot de eerste reactie en de uiteindelijke oplossing? Ook buurtbewoners rijden geregeld te hard. Welke snelheidsmetingen en

ongevallencijfers rechtvaardigen dan die 3 miljoen voor de Sir Winston Churchilllaan? Hoeveel ruimte heeft Rijswijk om zelf te bepalen waar 30 kilometer per uur de leefbaarheid verbetert of waar 50 kilometer per uur gewoon de norm zou moeten blijven? Welke rol spelen Rijkssubsidies daarbij? En tot slot, voorzitter, een glazen bol vragen we niet, we vragen enkel om de cijfers waarmee het college zelf rekent. Voor een schatting mogen we toch ook verwachten dat het geen nattevingerwerk is, maar dat daar een onderbouwing bij zit. Verder bleven nog een aantal vragen onbeantwoord. Nogmaals, wanneer verwacht u dat de langlopende schuld piekt en weer daalt en waardoor komt dat dan? Welke besparingen heeft u onderzocht om lastenverhogingen voor inwoners te voorkomen? En welke extra controles zijn uitgevoerd naar de twee erkende begrotingsfouten? Dat was het. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Ik heb ook begrepen dat u een aantal moties had willen indienen of ingediend. Ik weet niet of u … Wie gaat dat toelichten? Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Ik zou dat graag doen, mevrouw de voorzitter. Dank u wel. Ik heb een drietal moties. Allereerst, de nummer één prioriteit van Forum voor Democratie en dat is het asielzoekerscentrum sluiten. Kort maar krachtig, verzoekt het college het azc te sluiten. Dan heb ik nog een volgende motie. Overwegende dat woningen in Rijswijk ...

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, mevrouw Koegler wil u interrumperen.

De heer Van Essen: Excuus.

De voorzitter: Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Voorzitter, ik wil graag even reageren op de motie. Dat is nu volgens mij de vierde keer dat u deze motie indient. Ons coalitieakkoord is duidelijk, het azc gaat dicht. Dat hebben we ook al meerdere keren aan u meegegeven. Wat maakt nu de afweging dat u weer met deze motie komt?

De voorzitter: Mijnheer Van Essen, wilt u daarop reageren?

De heer Van Essen: Dank u, voorzitter. Omdat het heel belangrijk voor ons is. Als u daar ook het nog steeds mee eens bent, kunt u gewoon voorstemmen. Dank u.

De voorzitter: Wilt u verdergaan met de moties die u was aan het noemen?

De heer Van Essen: Zeker. Volgende motie. Overwegende dat woningen in Rijswijk naar Nederlanders horen te gaan, verzoekt het college nooit voorrang te geven aan statushouders bij het toewijzen van sociale huurwoningen. Spreekt ook voor zich denk ik. Dan heb ik nog een motie en dat gaat over iets anders, namelijk de verlichting in Rijswijk. De straatverlichting, lantaarnpalen stralen allemaal het soort licht uit wat hierboven ook is en dat is een heel erg naar, vervelend, storend licht voor mens en dier. Daarom heb ik de volgende motie. Overwegende dat het beter is voor het dag- en nachtritme van mens en dier om 's avonds niet geconfronteerd te worden met fel wit kunstlicht, dit licht bovendien extreem ongezellig is. Verzoekt het college te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn en welke kosten gemoeid gaan met het vervangen van de lampen in lantaarnpalen van wit kunstlicht door natuurlijker oranje of geel licht? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Essen. Dan gaan we door naar de fractie van DENK-PGenR. Geef ik het woord aan mijnheer El Majjaoui. En graag stilte. Het is wat rumoerig in de zaal. Ik wil alle aandacht dat u geeft aan de heer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter, voor het woord. Dank, de wethouders, voor de beantwoording. Voor wat betreft de motie, afvalrace bij scholen, hebben we vernomen dat er al acties worden ondernomen om bewustwording en impact op vervuiling te vergroten onder de kinderen. Daar zijn we heel blij mee, voorzitter. Maar kan de wethouder toezeggen dat hij dit nogmaals onder herinnering kan brengen of onder de aandacht kan brengen bij de Rijswijkse scholen? Tweede motie betreft de verschillen in jeugdhulp tussen wijken. We zijn blij dat de wethouder deze verschillen ook inziet en erkent. Het onderzoek is wat ons betreft overbodig. Daarom hebben wij de motie zodanig aangepast in overleg met de wethouder uiteraard, zodat hij dit an meenemen in zijn reguliere uitvoering rondom jeugdhulp. Om daar vervolgens met een eventuele maatregel verder op in te spelen. De aangepaste versie heb ik in iBabs geplaatst, als het goed is. Ik heb er nog niet naar gekeken. Ik vertrouw de griffie dat dat gedaan is. De termijn is op verzoek van de wethouder ook aangepast, in plaats van Q1 wordt dat Q2. Tot zover. Ik ga mijn betoog vervolgen, de tweede termijn. Voorzitter, we zijn medeondertekenaar van het amendement, wij doen wat wettelijk moet en onvermijdelijk is, omdat wij vinden dat de coalitie haar afspraken uit het coalitieakkoord moet nakomen. Daarin staat duidelijk dat Rijswijk doet wat wettelijk moet en onvermijdelijk is. Dat betekent dat ook wij ons aan de landelijke wetgeving moeten houden, in dit geval de Spreidingswet. In de programmabegroting wordt echter gesproken over het beëindigen van de asielopvang per mei 2027. Dat wekt mogelijk de indruk dat wij niet aan onze wettelijke verplichtingen willen voldoen. Met dit amendement brengen wij de begroting weer in lijn met het coalitieakkoord. Wij beëindigen het contract met het COA op het Hof van Elsenburg, maar blijven onze wettelijke verantwoordelijkheid nemen in op basis van de Spreidingswet. Voorzitter, per 1 januari 2027 stopt Villa ExpertCare met de gespecialiseerde medische kindzorg in Rijswijk. Voor een deel van deze ernstige kinderen met meervoudige beperking is nog steeds geen passende vervolgplek gevonden. De onzekerheid voor deze gezinnen is enorm. In onze eigen programmabegroting beloven we dat inwoners die blijvende hulp nodig hebben, daarop kunnen rekenen. Die belofte moeten we vandaag waarmaken, voorzitter. Als dit pand een andere bestemming krijgt, zijn wij deze onmisbare zorgplek voor de regio voorgoed kwijt. Met de motie, geen kinderen in de kou, vragen we het college om direct in actie te komen. Zoek de pandeigenaar, zorgverzekeraars, regio, gemeenten en het Rijk naar een volgende zorgaanbieder en ga vooral naast de ouder staan. En intussen zijn vanavond verschillende moties de revue gepasseerd, grotendeels met dezelfde strekking. Daarom zijn wij benieuwd naar de mening van de wethouder, zodat wij een weloverwogen besluit kunnen nemen over welke motie het gaat worden uiteindelijk. Zoals onze eerdere spreker zijn zorgen heeft geuit met betrekking tot dit punt. Voorzitter, ook hebben wij de motie over eenvoudige en klantgerichte vergunningsproces voor ondernemers medeondertekend. Ondernemers zijn belangrijk voor onze economie, werkgelegenheid en levendigheid. Maar niet iedere ondernemer is volledig op de hoogte van de wet- en regelgeving. Wanneer procedures ingewikkeld zijn, informatie onduidelijk is en verschillende gemeentelijke afdelingen langs elkaar heen werken, kan het voor de ondernemers belemmering opleveren. Wij vinden daarom dat ondernemers goed geïnformeerd en ondersteund moeten worden. Voorzitter, een ondernemersvriendelijke gemeente betekent niet dat regels verdwijnen, maar dat de gemeente ondernemers helpt om aan die regels te voldoen. Ook de motie van D66 over creatieve ondernemers in de schijnwerpers willen we ondersteunen. Ondernemers met goede vernieuwde ideeën dragen bij aan de behoefte van onze lokale economie. Wij vinden dat deze creatieve ondernemers de aandacht en ruimte moeten krijgen die zij verdienen om te kunnen groeien en bloeien. Tot slot hebben wij de motie over schone leefbare winkelgebieden met gastheren en gastvrouwen medeondertekend. Onze winkelgebieden, zoals de Bogaard, het Bogaardcentrum en Oud Rijswijk zijn belangrijke ontmoetingsplekken. We willen dat inwoners daar prettig

kunnen winkelen, ondernemers hun werk kunnen doen en bezoekers veilig kunnen voelen en welkom kunnen voelen. Gastheren en gastvrouwen kunnen bijdragen aan een gastvrije omgeving, het signaleren van overlast en aanspreken van bezoekers op hinderlijk gedrag. Daarbij zien we ook kansen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt via participatiebanen te betrekken. Een win-winsituatie, voorzitter. Het gaat hierbij om preventie, gastvrijheid en samenwerking, niet om het overnemen van handhavingstaken. Dat is voorbehouden aan de politie en handhaving. Als deze pilot succesvol blijkt, kunnen we onderzoeken of deze aanpak ook kan worden uitgebreid naar Wilhelminapark. Met name tijdens de zomerperiode wanneer daar vaak wordt gebarbecued. Die sluit aan bij mijn eerdere motie waar ik aandacht had gevraagd voor een schoon, veilig en leefbaar park. Tot slot, voorzitter, er zijn veel vragen gesteld over de voorgestelde bezuiniging van 450 duizend euro over bestaanszekerheid.

De voorzitter: U heeft nog een halve minuut.

De heer El Majjaoui: Vanaf deze plek doen wij een dringend beroep op het college, laat dit geld niet verdwijnen in de algemene middelen. Preventie en vroegsignalering zijn belangrijk, maar moeten zich in de praktijk eerst nog bewijzen. Daarom roepen wij het college op, behoud deze financiële ruimte binnen het sociaal domein. Mocht de nieuwe aanpak tegenvallen, dan mogen de minima daar niet de dupe van worden. Tot zover, voorzitter, mijn tweede termijn. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Dan geef ik het woord als laatste aan de fractievoorzitter van Koers Kaffa, de heer Kaffa.

De heer Kaffa: Dank u wel. Kan ik het heel kort houden door te zeggen, ik sluit me aan bij de vorige sprekers, maar dat werkt in dit geval niet, begreep ik?

De voorzitter: Dat mag wel.

De heer Kaffa: Zou kunnen.

De voorzitter: Maar dan wordt het denk ik wel onduidelijk voor uw achterban.

De heer Kaffa: Die bewaar ik voor een andere keer. Ik dank het college voor de beantwoording en de toelichting op de begroting. We zijn zeer tevreden met de positieve reacties ook van het college op onze motie. Het is fijn ook om te zien dat er een meerderheid van de raad kan rekenen op steun. Het is fijn om te zien dat praktische en haalbare voorstellen daadwerkelijk iets kunnen betekenen voor onze inwoners. Het hoeft niet altijd groot te zijn of enorme bedragen uit te geven. Soms kunnen we door slimmer om te gaan met de inrichting van onze wijk al een groot verschil maken. Ik kijk ook uit naar de uitvoering waarbij we zoveel mogelijk, stel dat die het gaat halen na stemmingen, gebruikmaken van de bestaande middelen voor openbare inrichting. Tot slot wil ik wederom nog eens een keer het college en de ambtelijke organisatie bedanken voor al het werk wat hierin gestoken is. Wij kijken met vertrouwen naar de verdere uitvoering van de plannen uit en natuurlijk blijven we kritisch waar dat nodig is, met het belang van onze inwoners voorop. Ik kan nog een reflectie geven op alle moties waarin wij medeondertekenaar zijn, maar ik denk niet dat dat nodig is, want er is al een hoop over gezegd. Eén motie die ik in tweede termijn voorbij heb zien komen van de fractie van Forum voor Democratie waarin opgeroepen wordt om gezellige verlichting te plaatsen. Dat is wel iets waar ik redelijk op aansla, ik wacht even de appreciatie van de wethouder af. Ik ben altijd wel voorstander van een ietwat gezelligere indeling. Daarnaast zijn er nog een hoop moties die hangen waarin wij niet mede hebben

ondertekend. Daar wacht ik even de schorsing na tweede termijn op af wat we daar gaan doen en eventueel met een stemverklaring indien nodig. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kaffa. Dan zijn we aan het einde van de tweede termijn van uw raad. Volgens het schema zouden we nu een schorsing hebben. Ik kijk naar uw raad. Is daar behoefte aan of kan het college alvast wel schorsen? Hoeveel minuten heeft u nodig? Tien minuten? Ik schors de vergadering voor tien minuten.

SCHORSING

De voorzitter: Dames en heren, wilt u weer plaatsnemen? Het is 21.07 uur en ik heropen de vergadering. Ik open de tweede termijn van het college. Ook in de tweede termijn zijn een aantal vragen gesteld. Niet veel en dat is natuurlijk ook niet de bedoeling. Er zijn ook een aantal nieuwe moties ingediend. Ik wil dezelfde volgorde weer toepassen en het woord geven als eerste aan wethouder Van Damme. Ik wil ook stilte vragen. Want als we stil zijn, kunnen we elkaar ook verstaan en ook mensen thuis die naar ons kijken. Mijnheer Van Damme, ik geef u het woord in tweede termijn.

De heer Van Damme: Dank u wel, voorzitter. Ook dank aan de raad voor de vragen in de tweede termijn. Ik ga zo snel mogelijk alle punten langs. Doe ik wel even een voor een. PRO vroeg mij om exact aan te geven hoe het groen in te passen? Dat komt echt bij de volgende fase. Als morgenochtend hopelijk echt definitief bekend wordt waar en of het station RijswijkBuiten komt, dan gaan we naar de planning- en studiefase. En dan wordt het ontwerp uitgewerkt, inclusief het groen. En hierbij horen die ambities van de Bos- en Parkloper, daar heeft u immers een investeringskrediet voor beschikbaar gesteld, natuurlijk meegenomen. Dan ga ik in op de motie, artikel 1. Kijk, dat was een motie, maar ik kan echt wel gewoon toezeggen dat die begroting, daar is geld voor geweest. En er staan ook teksten in over de verbetering van de subsidieregeling en subsidieprocessen. Binnen dit traject betrekken we gewoon hoe gelijke behandeling en non-discriminatie concreet kunnen worden verwerkt in de subsidievoorwaarden en de verantwoording. Dat kan ik gewoon toezeggen. Maar ik ga u niet toezeggen dat ik daar in mei mee ga komen, maar echt in Q3. Ik wil daar gewoon even goed naar kijken en ook goed dat in ogenschouw nemen. Dat kan ik u toezeggen wat dat betreft. Dan Meldpunt Bezorgd. Het is ook deels bij de collega Bentvelzen die dat doet. Maar ik heb daar een concreet antwoord op gekregen. Want in de tweede halfjaarrapportage op pagina 20 staat de toelichting op het Meldpunt en op pagina 21 staat een tabel met de bedragen van 2 ton structureel en 90 duizend euro incidenteel. Die vallen binnen programma 6.7.14, onderdeel van het grote Wmo-budget. Ik hoop dat dat nog wat duidelijkheid geeft over waar dat nu precies zit. Dan de motie van, neem kaders van de raad serieus, over het welgemeende kaartje. Ik zou zeggen, natuurlijk informeren wij u over de voortgang van de uitvoering van een strategie. En ik herhaal hier, die strategie is vastgesteld met 7 strategische keuzes. Die staan en blijven overeind. Verkeersveiligheid heeft een topprioriteit. En als die kaart is vastgesteld hier intern via het college, dan informeer ik natuurlijk de raad hierover. Vanzelfsprekend, net als over alle andere onderdelen van de afspraken die daarin zijn gemaakt. Dan mevrouw Van de Waart. Ik ben blij dat u sinds kort ook scherp op de financiën let. Dat ravijnjaar, ik zit daar toch gewoon een beetje mee. Want we zitten echt meerjarig positief. ‘27 en ‘30 zit je ook structureel positief in de exploitatie. Die twee tussenliggende jaren nog niet, maar positief. Ik heb, om toch maar even in het verleden over de herinnering te spreken, gaten van 12 miljoen negatief gehad. We gaan dit gewoon oplossen en dat gaan we gewoon doen, want dat kan wel. En het tussenbericht van de provincie is echt geen aanleiding om te denken dat wij een diep ravijn inspringen. Sterker nog, dat tussenbericht van de provincie was vrij positief, wat vorige week naar uw raad is gestuurd.

De voorzitter: Wethouder Van Damme, ik zie dat mevrouw Woudstra u wil interrumperen. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Dat zal de heer Van Damme hebben verwacht. Want ik praat niet voor het eerst over financiën, dat doe ik al een hele tijd. Een opmerking als sinds kort, past niet helemaal bij deze. Heel blij om te horen over de provincie, heel blij om te horen over de anderen. Maar in het verleden en de afgelopen jaren hebben we toch echt een buffer gezegd. Was u heel erg voor een buffer en een noodplan en het zorgen voor bezuinigingen, zodat ze in elk geval klaarliggen. Waarom liggen die bezuinigingen nu niet klaar? Ze hoeven niet in de begroting te zitten, maar op zijn minst een plan voor dat ravijnjaar dat er toch echt aan gaat komen.

De voorzitter: Wethouder Van Damme, wilt u daarop reageren?

De heer Van Damme: Er liggen plannen genoeg. De afweging maken we elk jaar. Ik constateer gewoon dat we vier jaar lang een positief begrotingssaldo hebben. Ik zou zeggen, ga niet rustig slapen, maar maak verstandige afwegingen. Verspil geen geld, let op de pot. Dat doe ik sowieso zeker. Dat is wat ik daar in reactie op kan nemen. En de plannen die … Kijk, ik moet dan wel, dan ga ik meteen even in op de motie van Wij. Rijswijk over om in die Kadernota, die roept mij op om in die Kadernota met een concreet plan te komen. Dat is een beetje het dictum. Daar kan ik volledig in meegaan. Op het punt van minimaal 20 procent solvabiliteit, daar moet ik toch met mevrouw Koegler meegaan. Die zegt, je moet het in de context meewegen in die complete afwegingen. Volgend jaar hebben we weer een weegmoment en dan zijn we weer een stapje verder. Want de afgelopen jaren hebben we meer inzicht gekregen in de L-TIP, in de meerjaren gebiedsprognose. En volgend jaar hebben we dan ook nog het voorzieningenniveau erbij. Hopelijk zijn we dan ook een stap verder met de investeringen die we moeten doen in de mobiliteit. En daar kunnen we dan weer een mooie integrale afweging maken bij de Kadernota. Zeker in de geest van de motie, dat dictum, ga ik zeker mee aan slag, kom ik zeker op terug. Wat betekent dit voor de investeringsplanning en we gaan bij halfjaarrapportages laten weten hoe het plan vordert. Ben ik zeker voorstander van. Dan nog even de motie van structurele subsidies. Ik kan niet antwoord geven op de vraag waarom organisaties dan bij u komen? Ik kan alleen maar vertellen dat iedereen die hier aanklopt en een probleem heeft en goed, waar we meerjarige afspraken mee hebben, ook echt geholpen worden om meerjarige afspraken te kunnen maken. Waar het dan aan ligt? Ik weet het niet. Ik weet niet of die motie daar een bijdrage aan gaat leveren, maar we gaan daarmee in gesprek. Ik denk, als ze daar problemen mee hebben, kunnen ze ons ook benaderen, hoeven ze niet per se bij u langs te komen. De infographic, dat is die andere motie, over energiehulp dichtbij inwoners. De infographic staat gewoon in het dictum. U zegt, het is niet zo belangrijk, het staat gewoon in het dictum. Punt vier blijft toch ook een beetje hangen van die motie, het doel daarvan. Al met al denk ik dat het college niet heel positief naar deze motie kijkt. Dan toch nog even terug op de kengetallen, want Forum begon daar ook over, hoe je dan een concreet plan maakt om die schuldenpositie terug te dringen? De schuldquote, netto schuldquote, die loopt terug. Als we alle woningen gaan verkopen in RijswijkBuiten, dan loopt dat terug. Want onze grootste financiële risico is nog steeds de grondexploitatie in RijswijkBuiten. Als we alles verkopen, laten we dat hopen, dan gaat die gewoon weer terug naar de norm van ongeveer om en nabij de 130 procent. Daar gaan wij ook serieus mee aan de slag. Dan even kijken, daar ging het een hele tijd ook over, wat mensen in verkiezingsbeloftes allemaal zeggen. Ik ben bestuurder en ik zit hier gewoon in een bestuurlijke realiteit. Ik ga keihard knokken om ervoor te zorgen dat we die ellende op die Beatrixlaan gaan oplossen. En u kunt van mij op aan dat ik daar 100 procent voor ga. Dit is nu de juiste route die we gaan bewandelen en dit amendement helpt op dit moment daar niet bij. En ik hoop dat we echt de rijen kunnen sluiten met zijn allen, dat we inderdaad onze beloften naar die inwoners en ondernemers nakomen dat we daar werk van maken. Ik zet, ons college zet binnenkort de stappen daarop, daar gaan we mee verder. Wat iedereen aan verkiezingsbeloftes doet, ik heb ook mensen

in verkiezingsbeloftes horen zeggen dat ze het ravijnjaar gaan oplossen. Zitten nu in de Kamer en ik hoor nooit meer wat van ze. Dat is de realiteit. Ik zit hier te besturen, ik zit hier gewoon naar de financiën te kijken en daar gaan we gewoon voor. We gaan voor die Beatrixlaan, hopelijk met zijn allen. Dan ...

De voorzitter: Wethouder Van Damme, mijnheer Van Dam wil u interrumperen op dit punt.

De heer Van Dam: Duidelijke taal van de wethouder over de Beatrixlaan. Strijdvaardig, daadkrachtig zou ik bijna willen zeggen. Ik heb ons amendement onder handen genomen, ook naar aanleiding van een aantal interrupties en een paar opmerkingen van mederaadsleden. Ik heb daar een nieuwe variant van gemaakt. Ik begrijp de wethouder dat die in de regio zich misschien wat flexibeler zou moeten opstellen. Maar ik vind het gewoon heel belangrijk dat wij als raad van Rijswijk, maar ook voor onze kiezers, ons vasthouden aan onze verkiezingsbeloftes en onze ambitie als raad.

De voorzitter: En uw vraag?

De heer Van Dam: Ik heb een nieuw, en ik zal straks naar de griffier een nieuwe versie van ons amendement sturen. Ik denk dat dat een stuk werkbaarder is voor de wethouder.

De voorzitter: Het is een korte interruptie, mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Maar wel een hele belangrijke vraag, voorzitter.

De voorzitter: Maar dan moet u dat … Kom dan naar het punt wat de wijziging is in het amendement.

De heer Van Dam: Ik wilde net een punt zetten. Die kunt u straks zien in iBabs. Ik hoop dat de wethouder daarmee met de nieuwe variant ...

De voorzitter: Maar ook de kijkers thuis moeten het bekijken of ze kunnen natuurlijk misschien meekijken, maar het is heel goed voor inhoudelijk debat dat u het punt maakt waarop u uw amendement heeft gewijzigd.

De heer Van Dam: Precies. Dat zal ik dan even voorlezen. De regel, een open onderdoorgang of een nieuwe maaiveldvariant hoort daar niet bij. De verkenning, die zal worden verwijderd uit het stukje daarvoor in de plaats komen. Daarmee denk ik dat de wethouder genoeg bewegingsruimte heeft en houden wij als raad onze verkiezingsbelofte vol en onze ambitie die we als raad al jarenlang hadden ook vol.

De voorzitter: En u vraagt aan de wethouder daarop te reageren?

De heer Van Dam: Daarop te reageren. Ik denk dat die daarmee wel uit de voeten kan.

De voorzitter: Wethouder Van Damme, wilt u daarop reageren? Als dat kan in korte termijn.

De heer Van Damme: Dan moet ik hem echt even goed in alle context in ogenschouw lezen, want er is hier heel veel over gezegd. De ambitie voor die tunnel die staat gewoon als een paal boven water. Dat is geen enkele, er is geen enkele discussie over mogelijk wat de ambitie is. Maar nogmaals, ik ben bestuurder. En om maar richting mevrouw Fischer te zeggen. U spreekt mij aan, u vraagt mij een vraag over de VVD. Ik zit hier niet als VVD'er, ik zit hier als bestuurder van Rijswijk en ik kom op voor iedereen in Rijswijk, jong, oud, wat dan ook. Ik kan daar geen antwoord op geven op die vraag. Dan de langlopende schuld heb ik volgens mij en de besparing heb ik ook besproken. Ga ik nog heel even snel door mijn … De alternatieven, die keuzevrijheid.

Zeker, inwoners en ondernemers kunnen altijd kiezen voor een andere techniek om de woning of het gebouw te verwarmen. Dat kan altijd. Bij individuele oplossingen komt dat vaak neer op een elektrische oplossing, die warmtepomp. Daar hebben we natuurlijk wel weer te maken met congestie, maar er blijft altijd een bepaalde mate van keuzevrijheid. En of het dan betaalbaar is, dat is ook een individuele afweging. Die keuze die blijft altijd. Een houtgestookte kachel mag niet, heb ik doorgekregen. Kernenergie, ik zou zeggen, daar is geen ruimte voor, voor een SMR hier in Rijswijk. Laten we dat maar hier niet faciliteren. Dat is nog even op uw punt. Dat is mijn bijdrage in eerste termijn. Maar ik wil nog wel even melden dat wij echt als college gewoon klaarstaan om echt voortvarend aan de slag te gaan met de uitvoering van deze begroting en de plannen die erin staan met solide financieel beleid.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Van Damme. Dan geef ik het woord aan wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank. Voordat er een onnodige interruptie plaatsvindt, ik ben natuurlijk wethouder volkshuisvesting. Maar mijn collega stedelijke ontwikkeling of ruimtelijke ontwikkeling of hoe je het allemaal noemt, die doet straks de vragen meenemen van Beter voor Rijswijk als het gaat om de jongerenhuisvesting en de studenten waar om gevraagd is. Verspeel vooral geen interruptie daaraan. Voorzitter, dan heb ik een aantal vragen nog gehad waarvan ik er één, en dan moet ik toch wel verzoeken om een interruptie denk ik. Want ik heb de vraag van D66, die hebben die motie ingediend als het gaat om de indirecte subsidies bij sportverenigingen. Die willen graag een onderzoek dat die meegenomen wordt richting de nieuwe sportnota als het gaat om, in hoeverre landt dat dan bij meisjes en bij vrouwen in de sportwereld, in de breedste zin van het woord? Maar de gemeente die gaat natuurlijk alleen over de breedtesport waar we wat van vinden. We hebben bijvoorbeeld de tennisclub, die doet ook alles zelf. Ik ben heel erg zoekende naar wat D66 nu precies van mij vraagt? Meer omdat er in hun tweede termijn wel iets over gezegd werd van, als ik dan een toezegging kan krijgen. Maar ik ben heel erg op zoek naar wat ik dan eventueel zou moeten toezeggen of juist niet. Maar dat.

De voorzitter: Ik zie dat mevrouw Van de Waart daar duidelijkheid over gaat geven. U kunt ook wel blijven hoor op uw plek.

Mevrouw Van de Waart: Voorzitter, waar het ons om gaat is om te toetsen, want het is een aanname, we zien in Nederland in algemene zin dat de indirecte en directe subsidies die naar dit soort sporten gaan vaak toch als je kijkt wie er van die sporten gebruikmaakt, dat meer jongens en mannen zijn. Het gaat ons vooral om de kennis. Misschien is het in Rijswijk helemaal niet zo. We hebben bijvoorbeeld drie voetbalvelden, maar we hebben ook een vrij grote hockeyorganisatie. Misschien komen we er al achter dat we dat misschien gemiddeld beter doen in Rijswijk dan in de rest van Nederland. Waar het ons om gaat, is dat we het vooral willen weten. En dan gaat het ons er ook niet zozeer om dat we dan vervolgens willen dat er minder naar de voetbal gaat, even voor alle duidelijkheid, maar dat we wel het beeld hebben. Want uiteindelijk willen we heel graag dat iedereen in Rijswijk kan sporten. Ik ben nu bang dat ik zelf ook aan de bak moet trouwens, als ik dat heel vaak hardop zeg. Maar gelukkig heb ik een woordvoerder sport die daarover gaat. Maar dat iedereen kan sporten. Het kan ook best zijn dat we tot de conclusie komen, dat ik noem maar even meiden en vrouwen behoefte hebben aan andere dingen. En dan kan het best zijn dat het buiten uw portefeuille komt, om maar zo te zeggen. Daarom deden we ook een uitdaging als het gaat over de motie van, bewegen in de buitenruimte. Omdat raadslid Kaffa ook al zei, goh, daar kun je ook heel veel bewegen. Bij ons gaat het vooral over de kennis. U weet welke subsidies en indirecte subsidies u geeft, dan gaat het over voor lage prijzen dit vast te leggen.

De voorzitter: Volgens mij is het duidelijk denk ik.

Mevrouw Van de Waart: Ik hoop het.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van de Waart. Geef ik het woord weer terug aan wethouder Bentvelzen.

De heer Bentvelzen: Voorzitter, dank. Dank voor deze verduidelijking een soort van, want het duizelt mij nog steeds een beetje. Maar ik zou dan toch graag de vraag terug willen stellen aan D66. Als ik eerst zelf een inschatting zou mogen maken intern of een beoordeling zou kunnen maken wat dat dan vraagt aan inzet en inspanning van diezelfde afdeling, dan kan ik toezeggen dat ik kan kijken wat zij kunnen richting die sportnota in '27. Want daar komen we toch wel over te praten. Maar dat ik niet zeker weet of daar een heel grootschalig onderzoek naar gedaan kan worden, want het vraagt nogal wat volgens mij.

De voorzitter: Ik denk dat … Wilt u nog een laatste keer dan? Volgens mij is het … Even heel kort.

Mevrouw Van de Waart: Kost het me een interruptie of niet?

De voorzitter: Nee.

Mevrouw Van de Waart: Dan lijkt me dit een heel goed begin van dit vraagstuk. Dank u wel, voorzitter. Dank u wel, wethouder.

De voorzitter: Geef ik het woord weer terug aan wethouder Bentvelzen. Wilt u verdergaan met de andere moties of gestelde vragen?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dat kan ik. Dan wil ik graag nog reageren op de aangekondigde motie eigenlijk van de fractie van Wij. Rijswijk als het gaat om de lokale prestatieafspraken. Ik kan i in ieder geval verblijden dat ik daar aanstaande maandag nog voor aan tafel zit met de woningbouwcorporaties. Maar dan liggen ze eigenlijk klaar ter besluitvorming. Om te reageren op alle vier de punten uit de motie, want volgens mij kan iedereen die gewoon meelezen. Ondertussen staat die keurig netjes op iBabs. Ga ik toch even langs alle vier die punten die in uw motie staan. Om reactie te geven op punt één, dat maakt al onderdeel uit van de reguliere aandacht voor de kwaliteit van de woningvoorraad. Dat hoeft niet specifiek in de lokale prestatieafspraken. Op punt twee, zijn corporaties zelf verantwoordelijk voor onderhoud en de planning. Inzicht wordt daarin wel periodiek ambtelijk gedeeld. Dat gebeurt al eigenlijk. Punt drie is het informeren en begeleiden van bewoners behoort tot de verantwoordelijkheid van de corporaties zelf. Wij horen overigens wel veel positieve geluiden rondom inspanningen rondom bijvoorbeeld de corporatie Rijswijk Wonen als het gaat om het sociaal plan, bewonersparticipatie, informatieavonden, spreekuren, individuele gesprekken. Alsmede de begeleiding bij aanvraag van herstructureringsaanvragen in onder andere Te Werve Oost en de Plataanstraat en omstreken. Als het gaat om dat sociaal plan, dan worden wij daar ook altijd wel bij betrokken vanuit de gemeente. Dan mogen we in ieder geval meelezen. Laten we vooral ook ons team bouwtoezicht niet vergeten die zeker langsgaan als we ook maar een melding krijgen dat het niet oké is. En op punt vier, de raad wordt al op de gebruikelijke wijze geïnformeerd over de prestatieafspraken en vooral ook over de voortgang van de prestatieafspraken van waar we staan. En dat gebeurt volgens mij om de zoveel tijd. Ik weet niet of dat jaarlijks is uit mijn hoofd, maar volgens mij …

De voorzitter: Mevrouw Bentvelzen, mevrouw Koegler wil u interrumperen.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de wethouder een aantal punten opnemen die eigenlijk onder de aandacht zijn van zowel college als van bijvoorbeeld Rijswijk Wonen. Toch krijgt ook onze

fractie heel veel signalen, zeker bij verduurzamingsprojecten, dat er veel problemen ervaren worden. Slechte communicatie, de zaken worden niet goed geregeld, mensen hebben er echt last van. Herkent u die signalen en neemt u die maandag mee naar de tafel?

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen, wilt u daarop reageren?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dat is altijd een beetje lastig. Want ik denk dan dat dat onderling wel gedeeld wordt met elkaar, maar dat dat niet per se bij de gemeente bekend wordt gemaakt. Dat ze misschien wel wat zeggen tegen de woningbouwcorporatie, maar dat landt ook niet allemaal bij ons. Wat wij nu weten, dat is ook wat ik net als reactie gaf, dat ik aangeef dat we juist wel positieve geluiden horen als het om bepaalde zaken gaat. Over de bewonersparticipatie, informatieavonden, individuele gesprekken die ze voeren met hen. Om eerlijk te zijn en antwoord te geven op uw vraag is mijn antwoord dan denk ik toch, nee, dat wij dat niet delen, in ieder geval niet hier intern.

De voorzitter: Mevrouw Koegler, u heeft al uw interrupties gehad.

Mevrouw Koegler Böhm: Bij de termijn van de wethouder is dit de tweede keer.

De voorzitter: Het is drie interrupties per termijn.

Mevrouw Koegler Böhm: Dat is jammer. Dan spreek ik de wethouder zo wel even een-op-een.

De voorzitter: Dat is ook helemaal prima.

De heer Loof: Voorzitter, heel even een punt van orde, zodat ik hem ook scherp heb. Volgens mij bedoelen we met termijn wel termijn kant van de raad en termijn college. Als er net twee keer is geïnterrumpeerd betekent niet dat ze nog maar één keer mag interrumperen bij het college. Zo hebben we het altijd gedaan.

De voorzitter: Ik heb altijd drie interrupties per termijn gehanteerd.

De heer Loof: Dat snap ik, maar dat is niet hoe we het altijd hebben gedaan. Nee, echt niet. Ik wil nu niet in discussie, maar dat is echt niet hoe we het hebben gedaan.

De voorzitter: Kijk in uw schema wat u heeft en in uw procesbrief staat drie interrupties per termijn, daar wil ik me aan houden. Als we dit willen verbeteren, kunnen we dat ook in het presidium weer anders bespreken, evalueren.

De heer Van Dam: Voorzitter, dan een ordevoorstel. Want ik vind het eigenlijk, ik had daar ook mee gerekend, dezelfde manier waar de heer Loof en volgens mij mevrouw Koegler had gerekend, dat we ook drie interrupties hadden voor de termijn van de wethouders. Dan een ordevoorstel aan de raad om dat alsnog deze raadsvergadering te doen.

De voorzitter: Nee. Zo hebben we dat niet afgesproken. Als dat wenselijk is, dan gaan we het evalueren, dan gaan we dat ook anders doen. Vind ik ook prima met elkaar. Maar voor deze vergadering wil ik me houden aan de afgesproken regels. Ik denk dat het ook voldoet …

De heer Van Dam: Ik zou toch willen weten of daar steun voor is? Want ik had daar inderdaad net als andere partijen ook gewoon rekening mee gehouden. Volgens mij kan dat ook toch gewoon?

De voorzitter: Het is ... Ik geef weer het woord terug aan de wethouder. De heer Bruin, u wil ...

De heer Van Dam: Voorzitter, volgens mij een ordevoorstel hoort toch gewoon bij de raad te liggen? Als de raad extra interrupties zou willen, zoals hier wordt voorgesteld, dan zouden we daar toch zelf over gaan?

De voorzitter: Mijnheer Van Dam, het is 21.30 uur, we zitten in de tweede termijn van het college. Ik vind dat we deze vergadering goed moeten doorlopen. We moeten straks nog stemmen, we hebben nog stemmen over amendementen, moties, over drie, vier voorstellen. Ik wilde dat op een nette manier doen. We zijn vanaf 15.00 uur begonnen. Met alle liefde wil ik met u terugblikken in het presidium, evalueren. Maar niet nu tijdens de vergadering op dit tijdstip allerlei nieuwe vergaderorders afspreken met elkaar. Dat is mijn voorstel aan u. Mijnheer Bruin, wilt u een interruptie plegen?

De heer Bruin: Dank u wel, voorzitter. Mevrouw de wethouder, zou u kunnen controleren als er klachten zijn, bij wijze van, hoe deze afgehandeld worden?

De voorzitter: Dank u wel. Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Jazeker, ik wil daar best wel even navraag naar doen, als er klachten zijn om daarnaar te kijken. Mocht daar iets heel expliciets zijn, dan weet u mij altijd wel te vinden per e-mail en kan ik altijd nog iets onder de arm meenemen. Maar om deze motie te beantwoorden, dat heb ik net geprobeerd te doen. Er staan een hele hoop zaken in, zoals ik net heb aangegeven. Een soort van, doen we al, wordt gedaan, is op de gebruikelijke wijze dat de raad wordt geïnformeerd. Vanuit de motie die door Wij. Rijswijk zojuist is aangekondigd, gericht op de lokale prestatieafspraken, zie ik vanuit de motie niet specifieke aanleiding om daarvoor aanvullende afspraken of verplichtingen te formuleren in de lokale prestatieafspraken die we binnenkort met elkaar gaan beslechten in dit Huis van de Stad. En nogmaals, als die signalen, en dat zeg ik dan tegen Rijswijks Belang, wel veelvuldig bij ons zouden belanden, dan kunnen we natuurlijk altijd het gesprek aangaan met de corporatie. Maar tot nu toe hebben we die aanleiding niet gehad. Als u wel die klachten krijgt als fractie, dan zeg ik altijd, zorg dat ik ze krijg of dat in ieder geval dit stadhuis ze krijgt. Want dan kan ik er wat mee en anders dan blijft het ook zo hangen in de stad. Voorzitter, dan is er nog een tweetal, nee, eigenlijk een drietal moties. Een motie van de VVD die nog gemaakt is, de klok moet aan, die een oproep doet aan het ministerie. Daar kan ik alleen maar blij mee zijn natuurlijk. Dat is prima om te doen denk ik. Dank daarvoor. De motie van, volgens mij was de grondlegger PRO Rijswijk die de motie geschreven heeft over, hoe hebben jullie hem nu genoemd, in de bres voor kinderen, kinderen in de bres. Dat maakt niet uit. Maar ik wil daarbij zeggen, dank voor de verandering die jullie hebben aangebracht in de motie. Ik denk dat ik nogmaals moet benadrukken, want er werd ook een vergelijking gemaakt met, voor Don Bosco doen we dat ook. Don Bosco is echt niet te vergelijken met Villa ExpertCare. Maar dat loopt helemaal niet …

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen, mijnheer Loof wil u interrumperen.

De heer Loof: Voorzitter, dank. Heel even ter aanvulling, zodat de wethouder ook niet verrast is met de motie. We hebben er ook nog aan toegevoegd dat de motie ook wordt doorgestuurd naar de commissie VWS van de Tweede Kamer. Zodat die daar ook in het systeem staat en zij ook via die route de minister nog kunnen bevragen. Even nog als aanvulling, omdat ik zelf geen termijn meer heb.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Hartstikke goed, denk ik. Nogmaals dank daarvoor en ik hoop dat ze daar ook wakker zijn in de Kamer om daar wat te doen. En tegelijkertijd is het ook voor de Kamer wellicht heel lastig, want de zorgverzekeraars in ons land hebben een hele bijzondere positie gekregen heel lang geleden. Die mogen ook bepaalde dingen doen. Daarnaast wil ik dan nog één winstwaarschuwing geven. Denk ik toch in de motie van onder andere PRO Rijswijk staat dat ik mijn best moet doen om in contact te treden met de kinderen die daar verblijven of hebben verbleven of in ieder geval de ouders daarvan. Ik heb natuurlijk ook nog eens een keer buiten dit alles te maken met een AVG-wet. Het maakt het allemaal niet heel makkelijk. Ik ga echt …

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: … dat mag u van mij aannemen, mijn uiterst best doen.

De voorzitter: Mijnheer Van Malsen wil u interrumperen.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dank. Want over het punt wat de wethouder net aanhaalt, hebben we ook in de schorsing even kort overleg gehad. We hebben de motie weer even aangepast, we hebben hem eigenlijk hetzelfde gehouden. Alleen dat ene specifieke punt over, in contact gaan met de ouders en de kinderen, hebben we eruit gehaald. Hij staat ook als het goed is weer op iBabs of is in die richting. Ik zou graag willen weten van de wethouder, is dan de motie volgens haar zo uitvoerbaar?

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dan is de motie op die manier uitvoerbaar.

De voorzitter: Prima. Wilt u verdergaan?

Mevrouw Bentvelzen: Zeker. Graag zelfs. Ik heb nog een motie die ik net gekregen heb, niet onbelangrijk, rondom onze statushouders. Want ik ben ook wethouder van volkshuisvesting, ook van statushouders. We weten natuurlijk allemaal dat er in 2017 een wet is gekomen dat we niet per se wettelijke voorrang hoeven te geven. En tegelijkertijd weten we net zo goed, dat weet u net zo goed als ik, dat we wel nog steeds een wettelijke taakstelling krijgen om statushouders te huisvesten.

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen, mijnheer Osmani wil u interrumperen. Ik weet niet op welk punt.

De heer Osmani: Excuses, voorzitter. Dank u wel. Ik wilde nog net op het punt van Villa Expert zorg en de motie nog even een verduidelijkende vraag. Ik heb namelijk een aantal collega's geprobeerd te overtuigen, maar ik wil van de wethouder graag nog weten of per wet de motie van PRO Rijswijk, D66 en DENK PGenR ook uitvoerbaar is? Is de wethouder in staat om deze wettelijk uit te voeren en de raad hierover te informeren? En graag daarbij een reflectie. Uiteraard ben ik dan benieuwd wat mijn collega's daarover te zeggen hebben. Want als het wettelijk uitvoerbaar is, ben ik razend benieuwd, waarom zouden jullie dan niet meestemmen? Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dan komen we een beetje terug in de eerste discussie. Ik wilde de motie, zoals ik aangaf net aan de heer Van Malsen, uitvoeren zoals die daar staat. Met daarbij de kanttekening die ik al eerder geplaatst heb, dat ik te maken heb met het feit dat ik werk bij of tegen een wet aan, de Wet langdurige zorg. En daar ga ik niet over. Ik ga niet als lokaal bestuurder over wat een zorgverzekeraar en een

zorgkantoor bepaalt in hun wetgeving en samen met de Wet langdurige zorg en de Zorgverzekeringswet. Ik kan die wet niet wijzigen, ik kan daar niks mee doen, ik kan er niks tegen doen. Ik kan alleen wel heel erg duidelijk maken dat het een schande is dat wij hier in Nederland, in zo'n rijk land zoals we altijd beweren met elkaar en dat de Kamer altijd beweert en dat elke minister-president staat te schreeuwen, dat we dit soort kinderen, dat we daar zo weinig plekken voor creëren in Nederland. Dat vind ik echt schandalig. En dat vind ik schandalig, dat zei ik net al, dat vind ik niet schandalig alleen als bestuurder, dat vind ik schandalig als mens en als moeder. Ik zou niet weten als ik moeder zou zijn van een kind die zo zorgbehoevend is, dan zou je toch echt wel met je handen in het haar zitten als je gewoon geen kant op kan met je kind. En dat er maar wordt gezegd, dan breng je het maar naar Groningen, waar dan misschien een keer logeerzorg is. Het is echt, ik durf die woorden hier niet eens uit te spreken, want als ik dat doe dan word ik waarschijnlijk door de burgemeester teruggefloten op het woord dat ik respectvol moet blijven. En dat blijf ik ook.

De voorzitter: Ja. Wethouder Bentvelzen, u heeft echt een duidelijk antwoord gegeven. En inderdaad kunnen wij vanuit de gemeenten niet wetten gaan wijzigen of uitvoeren. We moeten ze uitvoeren, maar het is ook aan u om bijvoorbeeld de fracties van de landelijke partijen die daarin vertegenwoordigd zijn ook aan te spreken. Ik zie allemaal handen. Mijnheer Osmani.

De heer Loof: Voorzitter, als punt van orde, dit is eigenlijk mijn punt. Volgens mij hebben we twee woordvoerders bij dit debat en nu is de heer Osmani gaat nu ook interrumperen. Even voor de helderheid en structuur, want nu raak ik zelf ook even het beeld kwijt wat nu de regels zijn? Volgens waren mevrouw Woudstra en Van de Waart …

De voorzitter: Het is inderdaad, het is een goed punt, want per fractie horen, mag je inderdaad twee woordvoerders hebben. Een financieel woordvoerder en de fractievoorzitter.

De heer Osmani: Excuses, voorzitter. Ik las in de procesbrief dat ieder raadslid het recht had op drie interrupties, daar heb ik gebruik van gemaakt. Ik wil wel nog één …

De voorzitter: Even via de voorzitter. De wethouder heeft duidelijk en met passie antwoord gegeven op uw vraag. Heeft u echt, is er echt behoefte aan nog een tweede interruptie? Dan moet u ook eigenlijk naar het spreekgestoelte gaan, dat is ook de regel die we met elkaar hebben afgesproken.

De heer Osmani: Dank u wel, voorzitter. En dank u wel voor dat emotionele betoog van de wethouder. Ik snap dat wij niet die wetten kunnen aanpassen. Ik wilde wel weten, kunnen we binnen de wetten deze motie uitvoeren? Want ik heb eerder ook gehoord dat die uitvoerbaar is, maar zijn alle dicta, zijn de vijf, zes dicta die erin staan, uitvoerbaar? Zoals ik het zie, is dat wel zo. Graag daarop een duidelijk antwoord. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Bentvelzen, voor de laatste keer over dit onderwerp, want anders gaan we echt in problemen raken met de tijd.

Mevrouw Bentvelzen: Het antwoord is, ja. Voorzitter, dan door naar mijn laatste motie die ik vanavond nog heb mogen krijgen op de valreep. Die is van Forum voor Democratie, gaat over de statushouders. Ik was net al begonnen. Ik raak helemaal van mijn apropos van die extra interrupties, nog terug op een andere oude motie. Maar nogmaals, er is een wettelijke taakstelling voor de huisvesting van statushouders. En bepalen dat er nooit voorrang verleend kan worden, dat lijkt te kunnen, maar dat kan ergens ook niet. Want dan komt de provincie op de deur kloppen en die zegt, maar die verplichting is daar wel af sinds 2017, maar toch heb je die taakstelling. Tegelijkertijd hebben we wel op basis van het coalitieakkoord de afspraak dat statushouders in

principe niet worden gehuisvest in onze sociale huurvoorraad en dat er gekeken wordt naar alternatieve oplossingen. We zijn hard aan de slag om te kijken naar, naast het NOVUM, waar we dit nog meer zouden kunnen doen. Heel sporadisch wordt er wel een gezin met kleine kinderen vaak, dan wel nareizigers in afstemming gehuisvest. Onder dit nieuwe college zijn dat geweest in totaliteit vier woningen. Voorzitter, dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Bentvelzen. Dan geef ik het woord aan wethouder Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Laat ik beginnen even mijn excuses aan te bieden aan de VVD, want u had nog een vraag gesteld in de eerste mijn over, hoe gaan we de extra boa's inzetten om het gevoel van de veiligheid te verhogen? Dan zou ik het antwoord willen geven dat de boa's krijgen geen kantoorbaan. Met deze boa's creëren we extra zichtbaarheid en daarmee ook vaak het gevoel van veiligheid. Dat betekent dat we meer aanwezig zijn en benaderbaar zijn voor onze inwoners en ondernemers. Daarmee ook de aanpak van zwerfvuil en bijplaatsingen gaan intensiveren. We gaan de wijken in, we gaan van het kantoor weg, we gaan de wijk in, zichtbaar de wijk in. Voorzitter, dan had Rijswijks Belang nog een vraag over de gastheer en gastvrouw. Dat Q1, een slag om de arm, een vraagteken was. Zeer zeker in Q1 terugkomen en een terugkoppeling wat de stand van zaken is. Dan had DENK-PGenR nog een vraag over of het college kon toezeggen of de scholen actief betrokken kunnen worden bij het afvalbeleid, bij de afvalactie die we gaan houden? Het antwoord daarop is, ja, die worden benaderd. Al meerdere scholen gaan meedoen met de nieuwe insteek van dit college. Dan was er nog een motie ingediend door Forum voor Democratie omtrent onderzoek naar een betere verlichting van lantaarnpalen. U verzoekt ons te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn en welke kosten gemoeid gaan met het vervangen van de lampen in de lantarenpalen van het witte kunstlicht, dat vervangen door natuurlijker oranjegeel licht. Daarop kan ik u mededelen dat in het huidige beheerplan openbare verlichting is er gekozen om alle armaturen te vervangen door armaturen met wit led-licht. De kosten om deze te vervangen, ga ik even een rekensom voor u maken. Rijswijk heeft ongeveer meer dan 9 duizend lichtmasten en een armatuur kost ongeveer 350 euro. Om die totaal te vervangen komen we op een bedrag uit van 3,15 miljoen euro. Dan weet ik niet of dat inclusief of exclusief de btw is. Aan u de vraag om daarvoor …

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Van Essen u hierop wil interrumperen. Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: Zou de wethouder mij dan kunnen toezeggen dat bij de volgende ronde van vervangingen er gewoon wel mooi licht komt? En daarmee bedoel ik oranje of geel licht. Nu niet gelijk, ik snap dat het dan duur is. Maar wanneer ze, op een gegeven moment moeten ze toch een keer weer vervangen worden, dat dan bij die ronde dat gebeurt?

De voorzitter: Wethouder Weterings, wilt u daarop reageren?

De heer Weterings: Ik kan toezeggen dat ik tegen die tijd, mocht ik hier nog zitten, dat ik er zeker naar zou willen kijken. Maar ik weet niet of ik er dan nog zit, want dit gaat 15 tot 20 jaar mee en dan ben ik 73. Ik twijfel.

De voorzitter: Wilt u verdergaan? Wilt u verdergaan, wethouder Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, ik was klaar met mijn leuke tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Helemaal goed. Dan geef ik het woord aan wethouder Finke.

De heer Finke: Voorzitter, ik weet niet of ik in 2053 nog hier zit, maar dat gaan we allemaal wel meemaken. Laat ik eerst maar eens beginnen met het beantwoorden van de vragen die concreet gesteld zijn. Het eerste deel van mijn vraag of de beantwoording van mijn vraag, dat is eigenlijk weer een stukje van de portefeuille van mevrouw Bentvelzen. Maar ik heb permissie gekregen om dat antwoord te geven. Dat is dat het volkshuisvestingsprogramma, dat komt volgend jaar naar uw raad toe. Daar wordt weer de integrale afweging gemaakt van hoe we naar doelgroepen kijken en hoe dat plaatsvindt. Dat is het moment waarop uw raad weer er wat van kan vinden en ook in kan gaan sturen. Dat is ook nog eens een keertje dan mooi integraal over alle doelgroepen en niet alleen jongeren en studenten. Het tweede deel van het antwoord, dat gaat erover, wat heeft u nu concreet gedaan? Daar mag ik weer bogen op een x-aantal resultaten die mijn voorgangers in gang hebben gezet. Zo kan ik u melden dat de 735 studentenwoningen op het Kessler Park vanaf Q4 2027 opgeleverd gaan worden en dat loopt zo door 2028 in. Dat zit in de studentenhuisvesting. Vooral starters hebben natuurlijk ook behoefte aan goedkope woningen. Ergens in ‘28 begint ook de oplevering van fase 1 van Te Werve Oost. En we gaan er ook mee door. Binnenkort spreken we, volgens mij volgende week al, over het gebiedsplan voor de Galjoenstraat. Ook daar zit weer een flink programma aan goedkope woningen in. Daarmee maken we voortgang in wat we aan het doen zijn voor deze doelgroep. Dat is wat de concrete resultaten zijn die we nu aan het realiseren zijn. Dan kom ik nog even terug op de vraag van Wij. die vroeg, kunt u mij aangeven waar dan die concrete verbeteringen zitten? Dat kan, maar daar hoort natuurlijk wel bij dat het per project heel erg verschilt hoeveel speelruimte je nog hebt. Ik bedoel, als ik het lintje heb geknipt van het gebouw wat we hebben geopend, daar hebben we nog niet zo lang geleden een raadsdebat over gehad, dan kan ik niet meer zo vreselijk veel. Als we kijken naar het Stationskwartier waar we helemaal aan het begin staan, dan kunnen we nog best wel veel. Daar ben ik ook t.z.t. heel erg benieuwd naar de input van de raad op dat stuk. Daar zitten wat gradaties tussen en daar kunnen we best wel eens even bij stilstaan, denk ik, bij het volgend Stadsberaad. Wat in het coalitieakkoord staat en wat ik persoonlijk, om het dan maar zo te zeggen, buitengewoon belangrijk vond ook tijdens de onderhandelingen daarbij, is dat overal waar wij kwaliteit kunnen toevoegen het binnen de kaders en binnen de afspraken die we hebben, dat we dat doen. Zodat we voor volgende generaties een betere stad achterlaten. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Finke. Dan geef ik het woord aan wethouder Peters.

De heer Peters: Dank u wel, voorzitter. Twee gevraagde toezeggingen, gevraagd waren ze in ieder geval door PRO. De eerste was rondom de pilot verlenging in de jeugdzorg. En dan werd eigenlijk gevraagd van, die is net begonnen, maar kun je bij de evaluatie iedereen eigenlijk betrekken? Ik ben het zo op die manier niet van plan. Ik zal eerst uitleggen waarom ook in het begin niet. Kijk, als we sommige dingen niet meer gaan doen, bijvoorbeeld ik vraag aan iemand die daar tot op heden wel gebruik van maakt, wat vindt u daarvan? Dan is de kans dat de juichend zegt, ja, natuurlijk nul. Ik hoef dat niet te vragen, ik weet dat die zal zeggen, als ik er geen enkele last van heb of u kunt dat mij garanderen, dan is het prima en verder wil ik dat niet. Natuurlijk gaat dit invloed hebben op degene die het vraagt. Als ik het vraag, je maakt er net gebruik van, dadelijk misschien niet meer, dan hoef ik niet te vragen wat je daarvan vindt, dat weten we van tevoren wel. We gaan die pilot in. Ik ga kijken wat de effecten zijn op de kwaliteit van zorg. Of de mensen nog opnieuw in de zorg komen, opnieuw of dat daar dingen fout gaan, wat de financiële consequenties zijn. Die dingen zijn voor mij van belang en net even iets minder wat andere mensen daarvan op dat moment vinden. Maar als ik daar altijd van uit moet gaan, kan ik net zo goed niet beginnen met een pilot, snap je. Ik wil dat niet toezeggen.

De voorzitter: Wethouder Peters, mijnheer Van Malsen wil u interrumperen. Mijnheer Van Malsen.

De heer Van Malsen: Kan ik dan concluderen uit de beantwoording van de wethouder dat hij het niet belangrijk vindt wat ouders of kinderen waar deze jeugdhulp over gaat en die hier gebruik van maken of niet meer gebruik van maken, wat zij hiervan vinden?

De voorzitter: Wethouder Peters, wilt u daarop reageren?

De heer Peters: Dat is wel heel apocriefe vertaling van wat ik net zeg. Nee, dat vind ik niet. Natuurlijk vind ik het van belang. Maar als ik hier met zijn allen zit te beweren dat we moeten normaliseren dat niet het antwoord op iedere vraag steeds meer zorg zou moeten zijn, dat niet iedere zorgvraag automatisch verlengd zou moeten worden. En dat we dat wel zo gewend zijn op dit moment en dat wij dat met zijn allen beweren, dan ga ik dan ook in die zin handelen. En dan betekent dat het laatste woord wel is in die zin aan de professional.

De voorzitter: Tweede interruptie, mijnheer Van Malsen.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dan hoor ik de wethouder volgens mij goed dat die zegt dat de cijfers, en dan met name de financiële gevolgen, belangrijker zijn dan de gezondheidseffecten op de jongeren. Klopt dat?

De heer Peters: Nu hoort u het voor de derde keer mij …

De voorzitter: Wethouder Peters.

De heer Peters: Sorry. Kijk, ik snap wel dat men het zo wil framen, maar zo is het niet. We hebben altijd gezegd, wij hier met zijn allen … Vandaag nog, ik heb het verschillende partijen horen zeggen. In ieder geval, ik moet toegeven niet PRO hoor, die zijn er vrij, vorige week ook, vrij consequent in dat het anders is. Wij zeggen hier met zijn allen, medicaliseren is niet goed. Dat moeten we niet doen, we moeten normaliseren. Als het niet het antwoord op iedere vraag zou moeten zijn, zorg. Dan gaan we daarnaar handelen. Dan is niet het antwoord op iedere vraag, meer zorg. En dan doen we dat ook nog in een pilotvorm waardoor we gaan kijken hoe het dan gaat worden. En dan wordt dat samengevat als, dus begrijp ik het goed dat de wethouder het geld belangrijker vindt dan de gezondheid van kinderen? Ik dacht het niet. Ik probeer gewoon heel consequent te handelen naar wat we hier eigenlijk al maanden aan het vertellen zijn.

De voorzitter: Wilt u verdergaan?

De heer Peters: Nee, dat is niet zo. Ik wil graag goede zorg voor mensen, maar niet overdreven veel. Ik wil niet medicaliseren en ik wil kijken welke andere oplossingen er mogelijk zijn voor vragen dan telkens meer specialistische zorg. En vandaar dat we dat in een pilot gaan doen. Kijken of dat … Dat gezegd hebbende. Dan gaan we naar de volgende was, voortgang wat betreft Oekraïnehuisvesting. Daarvan zei PRO, we begrijpen wel dat u eigenlijk afwacht. We kunnen niet al te ver vooruitlopen op het landelijk beleid. En u zegt, u begint ook met het maken van plannen als dat beleid er is. Kunt u in de tussentijd wel nauwkeurig beschrijven wat u gaat doen? Eigenlijk, dat is ook … Daar heb ik eigenlijk, zie ik de meerwaarde ook op dit moment niet van in, als ik het op dat moment zeg. Eigenlijk, nee. Dan de vragen van Beter voor Rijswijk, dat ging over de voedselbank. Daar moet ik zeggen, ik ben wel eigenlijk eens dat ik iets te kort door de bocht ben geweest in mijn eerste antwoord. Die sloeg eigenlijk op drie partijen tegelijkertijd en niet op het oorspronkelijke plan. Ik ben het er wel mee eens, daar ben ik iets te kort door de bocht geweest. Het hebben van een voedselbank is een belangrijke voorziening, zoals al die andere dingen ook belangrijke voorzieningen zijn. Het lastige is om, dan wilt u meedenken, mijnheer de wethouder, illustreert u net eigenlijk ook. Ik heb verschillende, ik en ambtelijk,

gesprekken gehad met de voedselbank Den Haag, ook met Dude Goed. En vervolgens, en ook overigens met de kerken en gezegd ook hier ter plekke, we hebben drie varianten. Variant één, we doen het met de kerk, variant twee … Afijn, we hebben dat allemaal doorgesproken. Wat is de goedkoopste variant en de beste variant die onderzoeken waard is? Daar kwamen we uit, zo heb ik hier ook verteld, de samenwerking tussen Dude Goed en de voedselbank. Mooi, zeggen wij dan, ga jullie gang. Kom met een plan wat uitgewerkt is, zodat wij de financiën niet erbij kunnen zoeken, maar in ieder geval hier ter plekke kunnen … En dat loopt dan stroef en die blijken toch niet achteraf niet helemaal eens te zijn. Of misschien wel allemaal net een ander beeld te hebben van, wat is dan eigenlijk een voedselbankwinkel? En dan ben ik toch degene die ertussen zit ergens. Ik weet niet, dat is gewoon ingewikkeld. Ik stel het volgende voor. We hebben in de brief toegezegd voor 21 november met iets te komen. Ik heb hem … Ik ga gewoon nog een keer de nadruk leggen op, jullie gaan er met zijn tweeën uit moeten proberen te komen. Ik ga ze persoonlijk bellen nog een keer, Dude Goed en ook de voedselbank, kom met een plan nog een keer. Waarbij je zegt, dit gaan wij doen, dit zijn de financiën, dit kunnen wij zelf, dit verwachten wij dan van de gemeente. Die krijgen daar de tijd tot 21 november om dat goed te doen. En als ze zeggen, ik heb een week langer nodig, is het mij ook goed. Maar dan zal ik u bellen. Als ze zeggen, het lukt niet of we komen er niet uit, dan kom ik bij u terug met een alternatief en dan zeg ik, het lukt niet met deze twee partners. Dan betekent het dat ik misschien weer moet gaan praten met de kerken of met een andere, maar dan kom ik met een ander plan en laat ik dat hier ook weten. Kunt u daarmee leven met deze toezegging, vraag ik aan mijn collega aan de overkant?

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Nunnikhoven, u wil interrumperen?

De heer Nunnikhoven: Ja.

De voorzitter: Wilt u dan naar het spreekgestoelte gaan?

De heer Nunnikhoven: De ene wel, de ander niet? Maar ik wil dat doen hoor. Ik dacht voor de tijd, maar ik had nog zes minuten.

De voorzitter: Mijnheer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Hij doet het. Maar dan kan ik de wethouder niet goed aankijken. Dat vind ik ook een beetje storend, want ik wil hem altijd zo. Dat begrijp ik. Maar u laat nu twee partijen, via de voorzitter, met elkaar praten over een bedrag wat al genoemd is, 2 ton is geroepen en 50 duizend euro per jaar. Dat hebben wij als raad nog niet vastgesteld, maar dat zijn de kosten. En die moeten het dan met elkaar uitvechten. En dan denk ik bij het dictum van nummer 3, gewoon om de tafel zitten. Is het dan niet een idee met u, met uw beleidsambtenaren en Dude Goed en de voedselbank, dit is het plan. We willen dit en we willen dit gaan organiseren. Kom tot elkaar, de kerst komt eraan. Mensen hebben minder. We gaan naar een stad van 80 duizend inwoners. Ik begrijp best dat u zich er hard voor maakt, maar het is al 7 maanden. Voor sommige mensen, als het om voedsel gaat, is 7 maanden heel veel.

De voorzitter: Het is een concreet voorstel? Een interruptie in de vorm …

De heer Nunnikhoven: Mijn voorstel is, laat niet deze twee partijen met elkaar, maar organiseer hier gewoon een koffiemoment volgende week. Dat kon ook toen ik hier alle woordvoerders meenam naar Dude Goed en daar ook bij was, dat was binnen een week geregeld.

De voorzitter: De vraag is helder.

De heer Nunnikhoven: Dan heb ik gelijk twee vragen, u mag twee interrupties bij mij kruisen.

De heer Peters: Voorzitter, ik zal ...

De voorzitter: Wethouder Peters.

De heer Peters: Het lijkt nu net of die dingen die u nu zegt niet allang gebeurd zijn natuurlijk. Die zijn gebeurd en zelfs meerdere keren. Ik ben zelfs nog een keer op bezoek geweest bij Dude Goed. Ik heb hem twee keer hier op bezoek gehad. Ik heb gesproken met de voedselbank. Dat bedrag van 2 ton heb ik overigens uit de krant van een persbericht, ik denk van PRO, maar dat weet ik niet zeker. Ik heb 1,5 ton gehoord zelf ook nog mondeling. Op papier niks. Dat loopt hartstikke ingewikkeld. Maar alles hebben we geprobeerd wat u nu zegt. Daarom zeg ik nog één keer, ik ga naar de voedselbank. De 21e dan hebben we gereageerd daarop neem ik aan. Ik ga ze allebei nog bellen. Gaan we met een plan komen of komen we niet met een plan. Helpt het als u nog een keer bij mij aan tafel. Dan wil ik nog een tussenvorm aanbieden dat we het samen doen. En zeggen van, en komen we dan tot een plan, gaat dat lukken of gaat dat niet lukken? En dan koppel ik dat bij u terug op de 21e of na de 21e.

De voorzitter: Mijnheer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Voor mijn derde termijn dan netjes de laatste. Dan wil ik u een tegenvoorstel doen, want ik ben nu helemaal voor. Bent u het er dan ook mee eens, en ik moest opstaan, ik heb de datum niet voorradig, maar er is binnenkort een raadsvoorstel met wat we allemaal gaan doen in de stad. Als u daar een motie of een amendement bij nodig hebt, zodat dat gelijk mee kan genomen worden in dat stuk, dan moet u dat ook zeggen. Want het is echt wel van belang.

De heer Peters: Dank u wel. Heb ik niet nodig. Wat ik wel nodig heb is …

De voorzitter: Wethouder Peters, via de voorzitter.

De heer Peters: Sorry, voorzitter. Dat heb ik niet nodig. Wel als dadelijk die partijen die nu ongetwijfeld zitten te kijken bedacht hebben van, dit gaat wel heel makkelijk, ik maak er 3 ton van. Dan heb ik … Ik kom bij u. Ik heb namelijk, laat ik heel duidelijk zijn, ik snap het doel, ik snap de noodzaak, ik snap alles. Ik heb alleen zelf geen ruimte en ik heb ook geen budget. Dat was mijn verschil met het begin. Ik vraag aan partijen, help mij. Die zeggen, ik wil het, maar ze lijken het onderling niet makkelijk eens te kunnen worden. Ze reageren niet of slecht. Ik ga ze dwingen of heel hard zeggen, doe het voor de 21e. Helpt het nog als ik erbij kom zitten als tussenpauzes? Wat daar vandaan komt, dat communiceer ik met u terug. Dank u wel. Dan doe ik dat. En nogmaals, dit was een beter antwoord dan het eerste. Al klopte dat ook, maar dat is meer de emotie dat ik er niet van hou om vierkante rondjes te moeten tekenen. Dan had ik nog een vraag van D66 en die was eigenlijk van, of ik … Want sommige mensen hebben meer tijd nodig om te reflecteren, zo hoorde ik. Nog eens willen reflecteren op de vraag of ik toch niet van plan was als wandelend hulploket door het leven te gaan? Inderdaad, nee. Ik ben wel van plan als boegbeeld. Daar ben ik ook wethouder voor natuurlijk. Is iets anders dan, bel de wethouder en het komt in orde, want zo is het niet en zo werkt het niet. Maar boegbeeld wil ik uiteraard zijn en dat heb ik in eerste termijn ook gezegd. Dan heb ik nog twee moties die ik nog niet heb behandeld. Eentje van Forum voor Democratie, of we het asielzoekerscentrum willen sluiten. Ontraden, zullen we maar voor de vierde keer zeggen. Dan hebben we de motie van DENK over het verschil tussen de zorgconsumptie in de verschillende wijken. In aangepaste vorm, want het probleem is heel reëel, en in aangepaste vorm ben ik daarmee akkoord. Oordeel aan de raad. Dan heb ik nog twee moties als het gaat om

jeugdzorg. Eerste is de motie, uitvoering verdient vertrouwen en steun. Super, daar zullen ze ook bij de uitvoering heel erg blij mee zijn en die hebben ze ook … Dat hebben ze ook nodig, want naast duidelijke kaders hebben ze steun nodig als ze die kaders ook gaan uitvoeren uiteraard. Dan hebben we nog twee moties, passende ondersteuning, dan specialistische zorg. Dat vind ik oordeel raad. Die van DENK heb ik net gezegd. Dan hebben we nog een amendement over asielzoekers van PRO en van D66 en die heb ik ontraden in eerste termijn al. Dank u wel.

De voorzitter: Wethouder Peters, mijnheer Van Malsen wil u interrumperen.

De heer Van Malsen: Voorzitter, we hoorden de appreciatie van ons amendement in de eerste termijn inderdaad al. Maar om de tekst van de begroting in lijn te brengen met de tekst van het coalitieakkoord, vinden we jammer. Maar we hadden ook nog een vraag gesteld waar we nog geen antwoord op hadden gekregen. In de vorige periode hadden we de afspraak in deze raad dat alle besluiten rondom het opvangen van asielzoekers aan de raad voorgelegd zouden worden. Mijn vraag is aan het college en aan de wethouder in het bijzonder, is hij bereid om die afspraak voort te zetten? Voorzitter.

De voorzitter: Wethouder Peters, wilt u daarop reageren?

De heer Peters: Collegebevoegdheid hou ik graag collegebevoegdheid.

De voorzitter: Dank u wel. Wilt u verdergaan of was u aan het … Mevrouw Van de Waart, u wil interrumperen.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter. Allereerst toch dank je wel voor de toezegging op het boegbeeld, maar daar ging mijn vraag niet over. Want dit was eigenlijk best wel iets waarop u wilde reflecteren. Ook geen makkelijke taak om op te nemen. En we hebben toch zo'n makkelijke vraag gesteld als het gaat over het amendement rondom het azc. Het gaat over toevoegen van uw eigen woorden uit uw eigen coalitieakkoord die voor ons echt het comfort geven dat u in ieder geval gaat uitvoeren wat u in een eigen coalitieakkoord heeft gezegd. Dat lijkt me toch veel eenvoudiger dan dat u nu dat boegbeeld op u hebt genomen. Wat maakt dan dat dit zo ingewikkeld is?

De voorzitter: Wethouder Peters, wilt u daarop reageren?

De heer Peters: Het is niet ingewikkeld, maar ik wil het niet.

De voorzitter: Er is op geantwoord.

Mevrouw Van de Waart: Ik heb nog een interruptie, voorzitter.

De voorzitter: Laatste interruptie, mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Dan heb ik toch het idee dat u nu zegt, ik wil mij niet aan de wet houden. Want dat is wat u zegt, u wil niet terug naar uw oorspronkelijke tekst uit een coalitieakkoord. U wilt zich niet aan de wet houden. En dat is niet wat u eerder aan onze raad heeft beloofd, voorzitter. Klopt deze aanname?

De voorzitter: Wethouder Peters.

De heer Peters: Die aanname klopt niet. U vraagt, wil ik mijn eigen begroting amenderen? Of in ieder geval dan zeg ik, nee, dat wil ik niet. En u trekt daaruit de conclusie dat ik mij niet aan de wet wil houden. Dat zeg ik niet. Nee, dat klopt niet.

De voorzitter: Ik zie dat ook mijnheer Van ’t Eind u wil interrumperen.

De heer Van ’t Eind: Voorzitter, toch nog een korte vraag. Ik bedoel, ik wil het niet, is niet echt een antwoord. Wat is er nu precies het bezwaar om die tekst in lijn te brengen precies wat in het coalitieakkoord staat? Wat is nu het bezwaar, behalve ik wil het niet?

De voorzitter: Wethouder Peters, wilt u daarop reageren?

De heer Peters: Ik vind dat het er gewoon goed staat zo. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van ’t Eind: Die mening delen wij in ieder geval niet.

De voorzitter: Even terug nu naar wethouder Peters. Wethouder Peters, was u klaar?

De heer Peters: Nee, dank u wel, voorzitter. Ik heb alles beantwoord.

De voorzitter: Was u klaar met uw tweede termijn? Ja? Dan zijn er, als ik het goed heb geluisterd, geen vragen aan mij gesteld. Dan hoef ik het woord niet te voeren. Zijn we hiermee aan het einde gekomen van de tweede termijn van het college. Intussen zijn de moties, amendementen geüpload in iBabs. Heeft u behoefte aan een korte schorsing om te kijken of alles correct staat? Want dat is denk ik wel de vraag. Ik zag een hand van mijnheer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Mag ik een voorstel doen, want u heeft het over kort? Ik denk dat de griffie ook nog dingen moet verwerken, want ook in de tweede termijn ging het wel, niet, aanpassing hier, aanpassing daar. Wij zijn de moties een beetje kwijt, wij kunnen daar niet op …

De voorzitter: Dan wil ik een heel pragmatisch voorstel aan u doen. Misschien helpt het dan ook. Want wij, vanuit de griffie is er heel hard meegedacht en geluisterd ook. En ook zijn er een aantal aangepaste teksten ontvangen, die zijn geüpload en die staan nu in iBabs. Ik denk dat het slimmer is in plaats van dat ik naar u allen weer ga, gaat u wel of niet intrekken, aanhouden, dat u even in alle rust in tien minuten tijd checkt of alles wat geüpload is volgens de eerste indieners. Dan geef ik de eerste indieners daarvoor ook de verantwoordelijkheid om te checken of de juiste versie in iBabs staat. Want dan kunnen we ze een voor een straks, te beginnen met de amendementen., dan de moties, dan de voorstellen zelf de stemming doen. Ik schors de vergadering. Ik zie dat mijnheer Van Dam ook het woord wil voeren of ordevoorstel wil doen?

De heer Van Dam: Aanvullend. Wat doen we met de moties die wij wellicht na de tweede termijn van het college en de woordvoering van de raad willen intrekken? Wanneer is dat het moment?

De voorzitter: Dat is dan per motie gaan we langs. Als u dan zegt op dat moment, we trekken hem in, dan is die ingetrokken toch? Ik kijk even naar rechts. Maar als ik nu alle fracties langsga en alle moties, dan gaan wij denk ik heel lang nog met elkaar vergaderen. Ik denk dat het onnodig is, want de griffie heeft heel erg goed geluisterd en de nieuwste versies geüpload. Ik schors de vergadering. Ik raad u aan om heel goed te kijken

naar, vooral degenen die de moties en amendementen hebben ingediend, of de juiste versie staat. Ik schors de vergadering voor tien minuten.

SCHORSING

De voorzitter: Dames en heren, wilt u plaatsnemen? Ik mis nog de fractie van D66. CDA zie ik ook. Jawel, de heer Wigchert. Ik hoop dat ze snel gaan plaatsnemen, dan kunnen we verdergaan met de vergadering. Ik heropen de vergadering. Ik wil echt nu stilte in de zaal en even zorgvuldigheid. Ter voorbereiding van de stemming van straks wil ik per amendement, per motie langs om alleen de vraag te stellen, blijft het amendement in stemming of niet? Dat moeten we nu weten, zodat straks de techniek ook in orde op tijd de stemming ook goed kan ingeschakeld worden. Ik begin bij de amendementen. Als eerst het amendement, tunnel Prinses Beatrixlaan. U hoeft ook niet … Als u … Ik denk dat het slimmer is om alleen uw hand op te steken als u zegt van, hij moet worden ingetrokken. Alles wat hier staat, ga ik ervan uit dat het correct en juist is. Dat u die tijd heeft gehad. Want anders hebben we … Gaan we daarover debatteren, dat is ook niet de bedoeling. In stemming komt straks het amendement, tunnel Prinses Beatrixlaan van Wij. en FvD. Dat is het geval, ik zie geen hand. Dan amendement, wij doen wat wettelijk moet en onvermijdelijk is. PRO en D66, DENK-PGenR. Die blijft? Amendement, meteen oplossen van omissies, van BvR, VVD, CDA, Rijswijks Belang. Dan de motie, Rijswijk zegt gedag. Die blijft in stemming. Motie, eerst passende ondersteuning, dan specialistische jeugdzorg. Motie, gezond bewegen. Motie, meer mantelzorgwoningen in Rijswijk. Motie, uitvoering verdient vertrouwen en steun. Motie, eenvoudiger en klantgerichter vergunningenproces voor ondernemers. Motie, samenwerken aan schone en leefbare winkelgebieden, gastheren en gastvrouwen in Rijswijk. Motie, jongeren laten meedenken over hun leefomgeving en de ontwikkeling van Rijswijk. Motie, ervaringsstage voor ambtenaren. Motie, op weg naar een circulair Rijswijk. Motie, neem kaders raad serieus. Motie, knelpunten aanpak isolatie VvE. Motie, energiehulp dichtbij inwoners en ondernemers. Motie, structurele subsidies, meer duidelijkheid, minder administratie. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Hiervoor hebben we een toezegging gehad. We geven zelf door aan partijen die denken dat het niet mogelijk is en komen daarop terug. We houden de motie aan.

De voorzitter: De motie, structurele subsidies, meer duidelijkheid, minder administratie, wordt ingetrokken. Dan de motie, sport en bewegen voor alle Rijswijkse jeugd. Motie, natuurlijke speelplekken, een fijne plek in de wijk. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Dank u, voorzitter. Ook hier hebben we een toezegging op gehad. We zien graag de voorstellen van de natuurlijke speelplekken terug in het nieuwe speelbeleid. We houden de motie aan.

De voorzitter: Dan is deze motie, die komt niet in stemming, is ingetrokken. Dan de motie, een thuis in Rijswijk voor jongeren en studenten. Motie, creatieve ondernemers in de schijnwerpers. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter. We hebben een hoop toezeggingen gehad vanavond en deze ook van de wethouder. Dank u wel daarvoor. Wij houden de motie aan.

De voorzitter: Dan is deze motie ingetrokken. Dan de motie, bewustwording over zwerfafval en een schone leefomgeving op basisscholen.

De heer El Majjaoui: Dank, voorzitter. We houden deze motie ook aan op basis van de toezeggingen van de wethouder dat hij dit thema onder de aandacht gaat brengen bij de scholen. Dank.

De voorzitter: Dan is deze motie ingetrokken. Dan de motie, onderzoek naar verschillen in toegang tot jeugdhulp tussen wijken. Blijft. Motie, in de bres voor kinderen die het nodig hebben. Motie, aanpak geluidsoverlast asociaal verkeer. Motie, Rijswijk voorbereid op aanpak overlast fatbikes, bereid verbod nu al voor. Motie, gezonde financiën. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: We hebben een toezegging gekregen van de wethouder, die kon zich vinden in het dictum. Deze hoeft niet in stemming worden gebracht, hij kan terug worden getrokken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wordt deze motie ingetrokken. Motie, grofvuil gratis. Blijft in stemming. Motie, statushouders geen voorrang verlenen. Motie, azc sluiten. Motie, betere en gezelligere verlichting lantarenpalen. Motie, oproep aan het ministerie VWS over specialistische kindzorg Villa ExpertCare. Motie, een gezond en goed onderhouden huis voor iedere huurder. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Idem voor deze motie. We hebben toezeggingen gehad van de wethouder. Het wordt volgende week meegenomen in de gesprekken, dat is voor ons afdoende. Hij zal niet in stemming worden gebracht.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Dan wordt deze motie ingetrokken. Dan zijn we door alle … Ik ga nu … Ik kreeg net tijdens de schorsing de vraag van de heer Kaffa en ook van de heer Van Dam volgens mij van de vraag, is er een moment dat wij nu nog met elkaar onderling overleg gaan voeren over het stemgedrag voor straks? Heeft u daar behoefte aan? Hoeveel minuten? Tien minuten? Een kwartier. Dan schors ik de vergadering voor vijftien minuten. Maar nu hebben we in ieder geval in beeld wat in stemming komt. Ik schors de vergadering voor vijftien minuten.

SCHORSING

De voorzitter: Dames en heren, ik vraag u vriendelijk om plaats te gaan nemen. De vijftien minuten zijn voorbij. Ik denk dat u, ik hoop in ieder geval dat u voldoende tijd heeft gehad om te weten hoe u gaat stemmen straks. Ik zie dat nog niet alle fracties plaats hebben genomen. Ik mis, de VVD komt ook naar binnen, de heer Kaffa. Voor de stemming is het wel belangrijk dat alle raadsleden aanwezig zijn en plaats hebben genomen. Ik vraag u stilte en zorgvuldigheid. Wilt u plaatsnemen? Als het goed is, ik kijk naar rechts, staat alles klaar.

4.b Amendementen (nog niet definitief ingediend)

De voorzitter: Dan beginnen we allereerst met agendapunt 4.b, de amendementen.

4.b.1 Amendement - Tunnel Prinses Beatrixlaan (Wij)

De voorzitter: Het amendement als eerste gaat in stemming, tunnel Prinses Beatrixlaan. Wilt u gaan stemmen? Ik zie dat mevrouw Van de Waart wil een stemverklaring afleggen?

Mevrouw Van de Waart: Correct, dank u wel. In het eerdere debat was ik namelijk ook wat uitgedaagd, maar wij doen een stemverklaring. Nu bij de aangepaste versie van het amendement gaan wij voorstemmen. Het belangrijkste verschil zit er namelijk in dat we denken dat het goed is dat er wel een breder onderzoek wordt gedaan, maar dat het heel duidelijk is nu dat wij als raad voor een tunnel zijn. Zo zit D66 Rijswijk er ook in en met deze aanpassing kunnen wij goed leven met dit amendement. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van de Waart. Andere raadsleden die een stemverklaring willen afleggen? Nee. Dan kunt u overgaan tot stemming. Een spannende stemming. Uitslag, 17 stemmen tegen en 16 voor. Het amendement is verworpen.

4.b.2 Amendement - Wij doen wat wettelijk moet en onvermijdelijk is (PRO D66 DENK-PGenR)

De voorzitter: Dan het amendement, wij doen wat wettelijk moet en onvermijdelijk is. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel, voorzitter. We doen wat wettelijk en onvermijdelijk is, dat staat ook in ons coalitieakkoord en dit amendement verandert daar helemaal niks aan. We zullen tegen het amendement stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, ik sluit mij daarbij aan, wat mevrouw Koegler Böhm zegt. Ik zou ook willen oproepen om niet op dit soort kleine woorden, terwijl heel duidelijk is wat de koers is, te veel stampij te maken. Wij zullen tegen het amendement stemmen.

De voorzitter: Mevrouw Prenger.

Mevrouw Prenger: Dank u wel, voorzitter. Ik sluit bij mijn twee voorgangers aan, wij gaan ook tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Wij denken dat het een best belangrijke nuance is, wij zullen voorstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen? Dat is niet het geval. Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 19 stemmen tegen en 14 voor is het amendement verworpen.

4.b.3 Amendement - Meteen oplossen van omissies (BvR VVD CDA RB)

De voorzitter: Dan het amendement, meteen oplossen van omissies. Wenst iemand een stemverklaring? Nee. Dan kunt u overgaan tot stemmen. Excuus, mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: U heeft al gehoord dat we ontstemd zijn over de manier waarop het is gegaan, maar wij zullen voor het amendement stemmen.

De voorzitter: Voor. Dank u wel. Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 31 stemmen voor en 2 tegen is het amendement aangenomen.

4.c Moties (nog niet definitief ingediend)

De voorzitter: Dan gaan we naar de moties.

4.c.1 Motie - Rijswijk zegt gedag (BvR CDA D66 DENK-PGenR RB)

De voorzitter: Motie, Rijswijk zegt gedag. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter. Wij zullen voor deze motie stemmen. Wij vinden hem namelijk heel goed passen bij een inclusief Rijswijk waarin we elkaar allemaal gedag zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, wij zullen tegen deze motie stemmen. Het is sympathiek, maar zoals ik in mijn inbreng zei, de verantwoordelijkheid bij inwoners. Die kunnen elkaar prima zelf gedag zeggen zonder dat de overheid hen daarop wijst.

De voorzitter: Nog anderen? Mijnheer Van Malsen.

De heer Van Malsen: Voorzitter, de heer Loof haalt me de woorden uit de mond. Wij zullen ook tegenstemmen.

De voorzitter: Anderen? Niet. Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Voorzitter, de heer Van Malsen die haalt de woorden uit mijn mond. Wij zullen ook tegenstemmen.

De voorzitter: Volgens mij is genoeg gezegd over deze motie. Wilt u overgaan tot stemming? Er is iemand die weigert te stemmen of zo? De motie met 21 stemmen voor en 12 tegen is die aangenomen.

4.c.2 Motie - Eerst passende ondersteuning, dan specialistische jeugdzorg (BvR RB CDA D66 DENK-PGenR KK VVD)

De voorzitter: Dan de motie, eerst passende ondersteuning, dan specialistische jeugdzorg. Wenst iemand een stemverklaring? Dat is niet het geval. Wilt u dan overgaan tot … Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Toch heel even voor de duidelijkheid. Wij hebben dit de wethouder allemaal horen zeggen, wij vinden eigenlijk de hele motie overbodig en wij stemmen tegen.

De voorzitter: Dank u wel. Met 20 stemmen voor en 13 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.3 Motie - Gezond bewegen (KK RB BvR CDA VVD)

De voorzitter: Dan de motie, gezond bewegen. Wenst iemand een stemverklaring? Mijnheer Kaffa.

De heer Kaffa: Fijn om te zien dat er zoveel draagvlak is en uiteraard zal ik voor deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Met 33 stemmen voor is deze motie unaniem aangenomen.

4.c.4 Motie - Meer mantelzorgwoningen in Rijswijk (CDA BvR VVD RB KK PRO D66)

De voorzitter: Dan de motie, meer mantelzorgwoningen in Rijswijk. Wenst iemand een stemverklaring? Nee. Met 33 stemmen voor is deze motie ook unaniem aangenomen.

4.c.5 Motie - Uitvoering verdient vertrouwen en steun (CDA BVR VVD RB KK D66)

De voorzitter: Dan de motie, uitvoering verdient vertrouwen en steun. Wenst iemand een stemverklaring? Dat is niet het geval. Dan kunt u stemmen. Met 23 stemmen voor en 10 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.6 Motie - Eenvoudiger en klantgerichter vergunningenproces voor ondernemers (RB BvR VVD CDA KK D66 DENK-PGenR)

De voorzitter: Dan de motie, eenvoudiger en klantgerichter vergunningenproces voor ondernemers. Wenst iemand een stemverklaring? Mijnheer Kösedağ.

De heer Kösedağ: Voorzitter, wij vinden een goed vergunningenproces voor ondernemers belangrijk. Alleen wij lezen dictum drie ook zodanig dat het ondernemers te veel invloed geeft op processen waar ze zelf aan gehouden zijn. Daarom stemmen wij tegen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel. Wij stemmen voor deze motie, die we zelf ook ingediend hebben. We zien uit naar de samenwerking met de ondernemers en zijn heel benieuwd welke resultaten eruit voortkomen.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen nog? Dat is niet het geval. Dan kunt u stemmen. Met 27 stemmen voor en 6 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.7 Motie - Samen werken aan schone en leefbare winkelgebieden – gastheren en gastvrouwen in Rijswijk (RB BvR VVD CDA KK D66 DENK PG-enR)

De voorzitter: Dan motie, samen werken aan schone en leefbare winkelgebieden, gastheren en gastvrouwen in Rijswijk. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Nee? Met 23 stemmen voor en 10 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.8 Motie – Jongeren laten meedenken over hun leefomgeving en de ontwikkeling van Rijswijk (RB BvR VVD CDA KK PRO DENK-PGenR)

De voorzitter: Dan de motie, jongeren laten meedenken over hun leefomgeving en de ontwikkeling van Rijswijk. Wenst mevrouw Van de Waart een stemverklaring?

Mevrouw Van de Waart: Dank u wel, voorzitter. We zullen voor deze motie stemmen. We hebben heel even de reactie van de wethouder afgewacht. We vonden de participatie-ambitie namelijk behoorlijk groot, maar hij geeft aan dat het binnen bestaande middelen en kaders kan. Daarmee sluit die bijzonder goed aan bij de motie die wij eerder hebben gemaakt in het Kadernotadebat en stemmen we met liefde voor.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van de Waart. Anderen? Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 31 stemmen voor en 2 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.9 Motie - Ervaringsstage voor ambtenaren (PRO DENK-PGenR VVD CDA)

De voorzitter: Dan de motie, ervaringsstage voor ambtenaren. Wenst iemand een stemverklaring? Met 19 stemmen voor en 14 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.10 Motie - Op weg naar een circulair Rijswijk (PRO D66 VVD DENK-PGenR CDA KK)

De voorzitter: Dan de volgende motie, op weg naar een circulaire Rijswijk. Wenst iemand een stemverklaring? Met 33 stemmen voor is deze motie unaniem aangenomen.

4.c.13 Motie - Neem kaders raad serieus (PRO D66)

De voorzitter: Dan de motie, neem kaders raad serieus. Mevrouw Koegler, u wenst een stemverklaring af te leggen?

Mevrouw Koegler Böhm: In het debat werden we even geïnterrumpeerd door de indienende partij en onze reactie daarop trekken we terug. Het is namelijk nogal rommelig verlopen. We hebben nog even achterhaald hoe alles gelopen is en we geven de indienende partij daarin gelijk. We zullen de motie steunen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koegler. Anderen? Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 31 stemmen voor, 2 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.14 Motie - Knelpunten aanpak isolatie VvE (PRO D66 VVD CDA)

De voorzitter: Dan de motie, knelpunten aanpak isolatie VvE. Wenst iemand een stemverklaring? Niet. Dan kunt u stemmen. Met 31 stemmen voor en 2 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.15 Motie - Energiehulp dichtbij inwoners en ondernemers (D66 PRO DENK-PGenR)

De voorzitter: Dan de motie, energiehulp dichtbij inwoners en ondernemers. Wenst iemand een stemverklaring? Met 21 stemmen tegen en 12 voor is deze motie verworpen.

4.c.17 Motie - Sport en bewegen voor alle Rijswijkse jeugd (D66 PRO)

De voorzitter: Dan de volgende motie, sport en bewegen voor alle Rijswijkse jeugd. Wenst iemand een stemverklaring? Mevrouw Van Schie.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Het CDA gaat voor deze motie stemmen, nadat wij de toelichting van mevrouw Bentvelzen hebben gehoord.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen? Dat is niet het geval. Dan kunt u overgaan tot stemming. Mevrouw Van de Waart. Nee?

Mevrouw Van de Waart: Sorry, we zijn even zelf in verwarring. Maar volgens mij hebben we hem ingetrokken op basis van de toezegging van de wethouder. We hebben gezegd, zij gaat eerst wat voor ons uitzoeken en dan komen we daar later op terug. Ik ben heel erg blij alvast met de steun van het CDA en misschien hadden we hem wel gered. Maar volgens mij hadden we net met de wethouder afgesproken dat ze eerst wat zou uitzoeken voor ons.

De voorzitter: Dan komt die niet in stemming. Motie, sport en bewegen, is ingetrokken.

Mevrouw Van de Waart: En daar gaan we haar natuurlijk aan houden, voorzitter. Dat is duidelijk.

4.c.19 Motie - Een thuis in Rijswijk voor jongeren en studenten (D66)

De voorzitter: Dan gaan we naar de motie, een thuis in Rijswijk voor jongeren en studenten. Wenst iemand een stemverklaring? Dat is niet het geval. Met 19 stemmen tegen en 14 voor is deze motie verworpen.

4.c.23 Motie - Onderzoek naar verschillen in toegang tot jeugdhulp tussen wijken (DENK-PGenR PRO D66)

De voorzitter: Dan is de volgende motie, onderzoek naar verschillen in toegang tot jeugdhulp tussen wijken. Wenst iemand een stemverklaring? Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel. Rijswijks Belang erkent de problematiek, maar vindt het lastig om het aantal jeugdzorgtrajecten te koppelen aan kansenongelijkheid. En stemt daarom tegen deze motie.

De voorzitter: Dank u wel. Nog anderen? Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 21 stemmen tegen en 12 voor is deze motie verworpen.

4.c.24 Motie - In de bres voor kinderen die het nodig hebben (PRO D66 DENK-PGenR)

De voorzitter: Dan de motie, in de bres voor kinderen die het nodig hebben. Wenst iemand een stemverklaring? Mijnheer Stuij.

De heer Stuij: Dank, voorzitter. We hebben de beraadslaging gehoord. We hebben zelf een motie ingediend, daarmee stemmen wij als Rijswijkse VVD tegen deze motie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Stuij. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Voorzitter, wij danken allereerst de wethouder die zo uitvoerig heeft meegedacht met het aanpassen van deze motie. Daarmee is hij nog steeds ambitieuzer dan de spreek-uit-motie, maar hij is wel uitvoerbaar. Onze oproep aan de andere raadsleden is toch ook, laten we samen echt alles op alles zetten om te zorgen voor deze kinderen in Villa ExpertCare. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Nog anderen? Mijnheer Van Dam.

De heer Van Dam: Wij steunen ook het broertje van deze motie, maar ook deze motie. Omdat wij denken dat de verantwoordelijkheid ten eerste bij het Rijk ligt. Maar het kan natuurlijk nooit kwaad om als Rijswijk onszelf ook in te zetten om deze soort zorg hier in onze stad te behouden. Wij zullen ook deze motie steunen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Dam. Anderen? Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 17 stemmen tegen en 16 voor is deze motie verworpen.

4.c.25 Motie - Aanpak geluidsoverlast asociaal verkeer (VVD BvR CDA)

De voorzitter: Dan de motie, aanpak geluidsoverlast asociaal verkeer. Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij: Dank u wel, voorzitter. Ongeveer zes a zeven jaar geleden hebben we ook een motie hiervoor gehad, een geluid tegen verkeersaso's, die het toen ook heeft gehaald in de raad. Het is ook jammer dat het nog altijd nodig is, maar we zullen voor deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van der Weij. Nog andere raadsleden? Nee. Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 31 stemmen voor en 2 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.26 Motie - Rijswijk voorbereid op aanpak overlast fatbikes, bereid verbod nu al voor (VVD CDA RB BvR)

De voorzitter: Dan de motie, Rijswijk voorbereid op aanpak overlast fatbikes, bereid verbod nu al voor. Wenst iemand een stemverklaring? Dat is niet het geval. U kunt stemmen. Met 24 stemmen voor en 9 tegen is deze motie aangenomen.

4.c.28 Motie - Grofvuil gratis (Wij)

De voorzitter: Dan de motie, gezonde financiën, van Wij. Die is ingetrokken, inderdaad. Dan de motie, grofvuil gratis. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Alhoewel Rijswijks Belang het een sympathiek idee vindt, gratis grofvuil, vinden we het op dit moment niet opportuun. Wachten we even de evaluatie van het afvalbeleid af.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, dank. Ook de Rijswijkse VVD vindt het sympathiek, maar we hebben dat bedrag al verlaagd en het is te duur om dit zo op deze manier in te voeren. We stemmen tegen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Anderen? Niet. Dan kunt u stemmen. Met 28 stemmen tegen en 5 voor is deze motie verworpen.

4.c.29 Motie - Statushouder geen voorrang verlenen (FvD)

De voorzitter: Dan de motie, statushouders geen voorrang verlenen. Mijnheer Nunnikhoven wenst een stemverklaring.

De heer Nunnikhoven: Voor Beter voor Rijswijk geldt eigenlijk ook dat de Rijswijkse inwoners voorrang krijgen. Alleen Beter voor Rijswijk is ook van afspraken. In de Huisvestingsverordening van 2023 staat dat ze dat wel hebben en Beter voor Rijswijk houdt zich graag aan de afspraken. Dank u wel, voorzitter. Wij zullen tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koegler.

Mevrouw Koegler Böhm: Rijswijks Belang is tegen het verlenen van voorrang aan statushouders. De woningnood die raakt veel inwoners die soms al jarenlang op een woning wachten. Tegelijkertijd is dit al vastgelegd in het coalitieakkoord en komt het ook terug in het nieuwe beleid. Daarom stemmen we tegen deze motie.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen die een stemverklaring? Mijnheer Van Essen.

De heer Van Essen: FvD kiest voor de belangen van Nederlanders boven die van buitenlanders en daarom stemmen we voor.

De voorzitter: Anderen? Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 31 stemmen tegen en 2 voor is deze motie verworpen.

4.c.30 Motie - Azc sluiten (FvD)

De voorzitter: Dan de motie, azc sluiten. Wenst iemand een stemverklaring? Dan kunt u overgaan tot stemming. Mevrouw Van de Waart, u moet … Met 31 stemmen tegen en 2 voor is deze motie verworpen.

4.c.31 Motie – Betere en gezelligere verlichting lantaarnpalen (FvD)

De voorzitter: Dan de motie, betere en gezelligere verlichting lantaarnpalen. Mevrouw Van der Weij.

Mevrouw Van der Weij: Dank u wel, voorzitter. In lijn met ons eerdere verzoek voor natuurinclusieve verlichting daar waar het kan en dan ook nog een gezellige verlichting daar waar het kan, daar zijn we natuurlijk zeker voor. We zullen voor deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Nog anderen die een stemverklaring … Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, volgens mij heeft de wethouder aangegeven dat hij hiermee aan de slag gaat wanneer de vervangingen komen, namelijk misschien over dertig jaar. Ik sluit niet uit dat die er dan nog zit. Wij stemmen tegen.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen? Mijnheer Van ’t Eind.

De heer Van ’t Eind: Voorzitter, de heer Loof haalt ook de woorden uit mijn mond. Ik sluit me aan bij de heer Loof.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 25 stemmen tegen en 8 voor is deze motie verworpen.

4.c.32 Motie - Oproep aan het ministerie VWS over specialistische kindzorg Villa ExpertCare (VVD KK CDA RB BvR Wij FvD)

De voorzitter: Dan de motie, oproep aan het ministerie VWS over specialistische kindzorg Villa ExpertCare. Mijnheer Van Malsen.

De heer Van Malsen: Voorzitter, ondanks dat wij ervan overtuigd zijn dat deze motie niet zoveel uit zal gaan halen, omdat er al meerdere moties van vergelijkbare strekking ook in de Tweede Kamer zijn aangenomen. Zijn we er wel van overtuigd dat alle kleine beetjes helpen, dus zullen wij voor deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Ik stem mij … Wij sluiten ons aan bij de woorden van de heer Van Malsen. Dank u, het is wat laat op de avond.

De voorzitter: Dank u wel. Anderen? Dan kunt u overgaan tot stemming. We missen nog 1 stem. Met 33 stemmen voor is deze motie aangenomen. Ik zie mevrouw Van der Weij, wilt u een ordevoorstel doen?

Mevrouw Van der Weij: Dat klopt. Ik denk dat er ergens een vergissing heeft plaatsgevonden. Want een motie werd in stemming gebracht van ons die niet gestemd moest worden, die hebben we eraf gehaald. Maar er is ook een motie niet in stemming gebracht die we graag wel in stemming gebracht zouden zien worden. Dat is,

trots op de Strandwal. Onze excuses, ik weet niet waar het misgegaan is, maar ik hoop dat dat nog gecorrigeerd kan worden.

De voorzitter: Omdat hier staat, ingetrokken, bij de griffie. Misschien is er dan iets misgegaan.

Mevrouw Van der Weij: Ik weet niet. Ergens is het gewisseld.

De voorzitter: Ik stel voor dat we even doorgaan … Dan is er wat misverstand ontstaan denk ik dan. Kan die geüpload worden? Dan moeten we even een paar, een minuut misschien. Ik weet niet hoelang het duurt, maar dan wordt dat gecorrigeerd. Twee minuten schorsen.

Mevrouw Van der Weij: Onze excuses.

De voorzitter: En niet weglopen.

SCHORSING

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering.

4.c.21 Motie - Trots op onze strandwal (D66)

De voorzitter: De motie, trots op onze Strandwal, komt in stemming. 4.c.21, de motie, trots op onze Strandwal. Wenst iemand een stemverklaring? Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, dank. Als het goed is hebben wij de wethouder horen zeggen dat eerst de boel weer op orde wordt gebracht, de basis op orde en dat het voor nu nog niet nodig is. We zullen tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Nog anderen die een stemverklaring willen afleggen? Dat is niet het geval. Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 19 stemmen tegen en 14 voor is deze motie verworpen. Dan hebben we onze administratie goed gedaan, alle amendementen zijn in stemming gebracht en de moties.

5. Raadsvoorstel RV 26 029 - Vaststellen belastingverordeningen 2027

De voorzitter: Dan gaan we naar het raadsvoorstel, het vaststellen van de belastingverordeningen 2027. Is die dan geamendeerd, met het ontwerpbesluit toch? Dit raadsvoorstel is op één onderdeel vanwege het amendement van de omissies aanpassen gewijzigd. Dat moeten we even ook verduidelijken. Stemt u voor of tegen, wilt u een stemverklaring afleggen? Graag wat stilte in de zaal. We missen nog 2, 1. Met 33 stemmen voor is het gewijzigde raadsvoorstel aangenomen. Dan het raadsvoorstel begroting, maar ik mis de jaarrapportage. Vaststelling de begroting, het raadsvoorstel belasting … Die hebben we al gehad. Het raadsvoorstel belasting, de tweede halfjaarrapportage, is die al ...

4. Algemene beschouwingen en begroting: Raadsvoorstel RV 26 030 - Tweede halfjaarrapportage 2026

De voorzitter: Dan gaan we eerst naar nummer 4. We gaan terug naar raadsvoorstel 4, agendapunt 4. Ik zie hem bij mij niet op mijn scherm. 4, algemene … Het agendapunt 4, het raadsvoorstel tweede halfjaarrapportage, die komt nu in stemming. Wenst iemand een stemverklaring af te leggen? Niet het geval. Met 33 stemmen voor is dit voorstel unaniem aangenomen.

6. Vaststelling begroting voor het jaar 2027, meerjarenraming 2028-2030 en jaarschijf 2026 van het investeringsplan 2027-2030

De voorzitter: Dan gaan we nu naar agendapunt 6, de vaststelling begroting voor het jaar 2027, meerjarenraming 2028-2030 en jaarschijf 2026 van het investeringsplan 2027-2030. Wenst iemand een stemverklaring? Mijnheer Van Malsen.

De heer Van Malsen: Voorzitter, we hebben met een aantal amendementen geprobeerd de begroting in lijn te brengen met wat voor ons acceptabel is. Door onder andere de tekst over het opvangen van asielzoekers in lijn te brengen met het coalitieakkoord en de wet. Dat is niet gelukt. Wij kunnen niet instemmen met een begroting die in onze ogen niet in lijn is met de wet. Dat doen we ook niet, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van de Waart.

Mevrouw Van de Waart: Voorzitter, op basis van de antwoorden op onze financiële vragen zijn we niet gerustgesteld. De koers is gewoon te risicovol. Ook houdt het college zich niet aan haar eigen teksten in het coalitieakkoord. Een beperkt verzoek van ons om dit aan te passen, heeft het college beantwoord als, geen zin in. Dat is voor ons geen goed bestuur. U heeft ons ook zien samenwerken en gehoord op heel veel positieve punten in deze begroting. We hebben met heel veel fracties samengewerkt met moties en amendementen en we hebben ook getwijfeld, maar de basis blijft voor ons goed bestuur. We hadden echt een andere uitkomst voor ogen. En voor het eerst dat wij ons kunnen herinneren, gaat D66 stemmen tegen de begroting.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer El Majjaoui.

De heer El Majjaoui: Voorzitter, dank je voor het woord. Onze stemverklaring. Na lang wikken en wegen stemmen we tegen deze begroting. Op veel punten kunnen wij ons hierin prima vinden, maar niet alles gaat om … Als het gaat om de sluiting van het azc en de uitvoering van de Spreidingswet, willen we tegenstemmen. Ons amendement met D66 en PRO om dit duidelijk vast te leggen, is weggestemd helaas. Voor ons is het uitvoeren van de wet geen keuze, maar een plicht. Daarom kunnen wij deze begroting niet steunen. Tot zover. Dank.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer El Majjaoui. Andere raadsleden die een stemverklaring wensen af te leggen? Dat is niet het geval. Dan kunt u overgaan tot stemming. Met 21 stemmen voor en 12 tegen is dit voorstel aangenomen, de begroting.

7. Raadsvoorstel RV 26 038 - opheffing geheimhouding raadsinformatiebrief de inzet voor de tweede cyclus van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet)

De voorzitter: Dan hebben we nog een laatste punt op de agenda. Het raadsvoorstel, opheffing geheimhouding raadsinformatiebrief over de inzet voor de tweede cyclus van de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen, de Spreidingswet. Wenst iemand een stemverklaring? Mijnheer Van ’t Eind.

De heer Van ’t Eind: Voorzitter, wij vinden de onderbouwing van het college waarom hier geheimhouding op had moeten liggen te dun. Wat ons betreft had hier geen geheimhouding opgelegd hoeven worden. Wat ons betreft had er nu ook niet gestemd hoeven worden over het afhalen van de geheimhouding. Dat is nu wel op zo kort mogelijke termijn 13 november, daarom stemmen we wel voor dit voorstel.

De voorzitter: Zijn er andere raadsleden? Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer: Ik kan me eigenlijk volledig aansluiten bij de vorige spreker. Ook wat onze fractie betreft had hier geen geheimhouding op moeten liggen. Het is eigenlijk ontzettend vervelend dat dat nu wel zo is geweest en dat we hier nu vanavond weer over moeten stemmen. Maar we stemmen uiteraard wel voor. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Dan kunt u overgaan tot stemming. Ik dacht dat de heer El Majjaoui … U kunt gaan stemmen. Met 33 stemmen voor is het voorstel aangenomen. Volgens mij zijn we dan aan het einde van de vergadering gekomen. Ik wil u complimenteren met de wijze waarop u met elkaar bent omgegaan. Ik heb geen enkel woord gehoord waarvan ik dacht, daar hadden we alerter op moeten zijn of hier is een woord gebruikt. Dat is goed gelukt, ook al bent u natuurlijk op sommige onderwerpen het fundamenteel met elkaar oneens. Maar dat is goed gelukt. Ik wil mede namens u alle medewerkers, onze medewerkers heel hartelijk danken voor de wijze waarop zij u hebben ondersteund in de vele vragen die beantwoord zijn. Ik dank hen en ook de ondersteuning, de griffie en onze bodes voor hun ondersteuning. En wens u een goede nacht toe.